ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 27. MARCA 1975 ŠTEVILKA: 12. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Z GRADBIŠČA NOVE HLADNE VALJARNE

Poleg vidnega fizičnega obsega gradnje hladne valjarne na Beli, poteka mnogo nevidnega dela, ki je enako pomembno za pravočasen zaključek projekta, predvsem pa za uspešen začetek obratovanja. Istočasno s formiranjem izvajalske grupe se je formirala grupa, ki mora v času gradnje pripraviti vse potrebno, da bo obratovanje steklo čim bolj tekoče in s čim manjšimi težavami, kajti ne smemo se zavajati, da pri tako velikem projektu ne bo nobenih težav ob začetku obratovanja.

Grupa, ki šteje v sedanji fazi devet ljudi ožjega vodstva obrata, je dosedaj opravila že precej pomembnega dela. Skupno s sodelavci kadrovskega sektorja je pripravila razpis za delovna mesta pri bodočih napravah; pripravljen je vrstni red, kako se bodo delovna mesta zasedala; določen je učni načrt za dodatno izobraževanje in obseg izobraževanja; v delu so skripta za tečaje, ki se bodo začeli v septembru tega leta.

V organizacijskem pogledu grupa sodeluje s sektorjem za ekonomiko in organizacijo pri sistemizaciji delovnih mest, organizacijski shemi celega obrata, pripravlja se analitična ocena delovnih mest z opisom delovnih operacij za vsako delovno mesto. Načelno so že določena stroškovna mesta v novem obratu.

Za nabavno službo se je pripravil spisek potrošnega materiala v celoletni količini in dinamika oskrbovanja tekom leta.

S sektorjem TKR se pripravljajo prvi osnutki tehnoloških regulativov, ki so izdelani na osnovi ARMCO navodil in specifikacij kupljene opreme.

Skupno s TOZD VET in kadrovskim sektorjem ter SEO se je določil način formiranja in organizacija bodočega vzdrževanja v hladni valjarni, ter dinamika kadrovanja vzdrževalcev, ki bodo sodelovali v času montaže z grupo za izgradnjo.

Kljub sorazmerno velikemu obsegu opravljenega dela, pa čakajo grupo še velike naloge, predvsem ob testiranju in začetku obratovanja. Vsi sodelavci tega teama se tega zavedajo in se intezivno pripravljajo s študijem in spoznavanjem opreme, ter kalkuliranjem vseh mogočih kombinacij, ki v proizvodnji lahko nastopijo.

Organizirana je in v aprilu mesecu bo tudi realizirana prva strokovna praksa tehnologov pri firmi ARMCO. Zaradi recesije v ameriški jeklarski industriji je na žalost za tehnologe iz talilnic in vroče valjarne, strokovno usposabljanje prestavljeno na konec poletja, ko bo k ARMCO potovala druga grupa tehnologov.

Prav je, da omenimo tudi uspehe, ki so rezultat skupnih naporov sodelavcev TKR, talilnic in vroče valjarne Bela, pri osvajanju tehnologije, ki bo zagotovila oskrbo hladne valjarne z vložkom. Teamu teh treh obratov je v mesecu marcu uspelo zelo kvalitetno izvaljati 30 kolobarjev to je okrog 170 ton nerjavnih trakov avstenitnega tipa v širini 1040 in 950 mm. Menim, da je to uspeh, ki ne sme iti mimo nas neopažen.

Delo grupe obratovodstva hladne valjarne poteka po programu, ki je bil zastavljen pri njenem formiranju. Prepričan sem, da bo delo potekalo tudi v bodoče enako uspešno in da bo vse pravočasno pripravljeno za začetek obratovanja.

PROIZVODNJA SLOVENSKIH ŽELEZARN V FEBRUARJU

Največja težava v februarju je v tem, da je prekratek, ker ima v najboljšem primeru samo 93 % normalnega koledarskega časa. Zaradi linearnega zasledovanja proizvodnih in drugih poslovnih rezultatov, pa moramo leto razdeliti na 12 enakih delov. Pri oceni doseženih rezultatov v mesecu februarju, pa moramo poudariti, da so kljub manjšemu številu delovnih dni in kljub nekaterim nastalim težavam, doseženi odlični uspehi.

Proizvodnja surovega železa je bila za 440 ton ali za 3 % večja ko v lanskem februarju. Zaradi elektromehanskih okvar elektro plavž v Štorah ni obratoval nad 74 ur, kar se precej pozna na proizvodnji. Za mesečnim načrtom smo zaostali za dva odstotka. Plavžarji na Jesenicah so izvršili tudi linearni mesečni načrt in znaša njihova proizvodnja kar 7,6 % več, kot v istem mesecu lani. Ob dobri proizvodnji so imeli tudi zelo ugodno porabo koksa, ki se je s 629 kg na tono grodlja že zelo približala njihovim najboljšim dosežkom. Na elektro plavžu v železarni Štore so izvršili samo 85 % mesečnega načrta ali 466 ton manj, kot v istem mesecu lani. Zbirno, zaradi dobre proizvodnje v januarju, izvršujemo načrt proizvodnje surovega železa s 101 %. Zaostanek proizvodnje surovega železa za prodajo se je zopet malo povečal in znaša 1.097 ton.

Lanskoletno mesečno poprečje proizvodnje surovega železa je bilo 17.218 ton in ga februarja torej nismo dosegli. Januarska proizvodnja pa je bila toliko nad poprečjem, da sedanji poprečni mesečni zaostanek, ki znaša 227 ton, verjetno ne bo težko nadoknaditi.

(Nadaljevanje na 3. str.)

GRADIVO ZA JAVNO RAZPRAVO

V današnji številki ŽELEZAR objavljamo dva samoupravna sporazuma za javno razpravo in sicer:

1. SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MERILIH ZA PRIDOBIVANJE IN RAZPOREJANJE DOHODKA V GRUPACIJI ZA ČRNO IN BARVNO METALURGIJO in

2. SAMOUPRAVNI SPORAZUM O IZUMIH IN TEHNIČNIH IZBOLJŠAVAH V SLOVENSKIH ŽELEZARNAH.

Delavce temeljnih organizacij združenega dela prosimo, da oba samoupravna sporazuma pregledajo in svoje morebitne pripombe povedo na sestankih samoupravnih delovnih skupin, ki bodo v aprilu 1975. Zlasti pa prosimo VODJE SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN, da oba samoupravna sporazuma vključijo na dnevni red sestankov samoupravnih delovnih skupin, ki jih bodo sklicali po 10. aprilu 1975. Pripombe in stališča delavcev samoupravnih delovnih skupin vpišite v zapisnik.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Odgovoren za nalogo
Milan Polak

TRILETNA RENTA ZA USPEŠNO TEHNIČNO IZBOLJŠAVO

Komisija za novotarstvo in racionalizacijo pri TOZD Talilnice je na zadnji seji na osnovi pozitivnih ocen in priporočil strokovnjakov obravnavala izboljševalni predlog, ki ga uvrščajo med enega najbolj uspelih v zadnjih letih v Železarni.

Na osnovi izkušenj, večletne domače in inozemske prakse in iz svetovne litarature so štirje plavžarski strokovnjaki Vitomir Gričar, Lado Šketa, Janko Guzelj in Vinko Žalik na novi poljski aglomeraciji začeli izdelovati kakovostni sinter brez uporabe dosedanje posteljice.

Na osnovi analiz in ugotovitev so člani komisije tehnično izboljšavo pozitivno ocenili, avtorjem pa so na osnovi izračunanih prihrankov in koristi, ki izhajajo iz izboljševalnega predloga, priznali triletno rento za leta 1974, 1975 in 1976. Letni prihranek presega 6,7 % skupnih fiksnih knjigovodskih stroškov pri izdelavi aglomerata, kar izkazuje 2,303.500 din prihrankov v preteklem letu.

Uvedbo novega tehnološkega postopka pri izdelavi sintra, so člani komisije ocenili kot izredno koristen predlog. Po posebnem samoupravnem sporazumu za izume in tehnične izboljšave, ki velja za železarno Jesenice, so štirje avtorji upravičeni do spodbudne odškodnine v skupni višini 30.410 din za leto 1974, ki si jo razdelijo glede na udeležbo posameznika pri realizaciji tehnične izboljšave. Poleg tega pa se jim bo izplačala še druga in tretja renta za prihranke in koristi, ki jih bodo dosegli v letu 1975 in 1976.

To je v zadnjih letih v železarni Jesenice ena izmed najkoristnejših tehničnih izboljšav. Z novo tehnologijo se je bistveno povečala proizvodnja in kakovost sintra, zmanjšala se je poraba koksa. dosežena pa je bila tudi večja proizvodnja grodlja.

V dopoldanskem delu tekmovanja o znanju iz železarstva in Železarni, se je v polfinalu srečalo enajst ekip osnovnih šol jeseniške in radovljiške občine

SEJA VSEH TREH ZBOROV OBČINSKE SKUPŠČINE JESENICE

V ponedeljek, 31. marca, predsednika Boris Bregant in Franc Žerjav sklicujeta šesti seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti, predsednik Teodor Kreuzer pa sedmo sejo družbenopolitičnega zbora. Poleg rednih točk dnevnega reda – potrditev zapisnikov zadnjih sej in delegatskih vprašanj – imajo vsi trije zbori na dnevnem redu še naslednja vprašanja:

PREDLOG PRORAČUNA OBČINE JESENICE ZA LETO 1975

Po družbenem dogovoru o splošni porabi v SR Sloveniji za leto 1975, je za našo občino dovoljena proračunska poraba, izračunana po metodologiji družbenega dogovora 25,412.170 dinarjev oziroma s prištetim zneskom 500.000 din za potrebe SLO in 806.667 dinarjev prenešenih sredstev do dovoljene porabe iz leta 1974, skupaj 26,718.837 dinarjev. Osnutek proračuna so že v februarju obravnavali vsi trije zbori in ga dali v javno razpravo, kjer pa ni bilo iznešenih pomembnih pripomb. Izvršni svet pa predlaga v primerjavi s prvim osnutkom nekatere spremembe, ki se nanašajo na korekture posameznih kategorij dohodkov, medtem ko višina dovoljene proračunske porabe ostane nespremenjena – 26,718.800 dinarjev.

Tudi v predvideni porabi v letu 1975 so predlagane nekatere korekture, glede na prvotni osnutek. Tako je skupaj za dejavnost organov družbenopolitične skupnosti predlagana poraba v višini 13,808.900 dinarjev, za ljudsko oziroma terito-

(Nadaljevanje na 2. str.)

POSVET O JUGOSLOVANSKI METALURGIJI NA CK ZKJ

Na pobudo predsedstva CK ZKJ, je danes v Beogradu širši posvet komunistov s področja črne metalurgije o nadaljnem razvoju te panoge v SFR Jugoslaviji. Več o posvetu bomo poročali v naši prihodnji številki.

IZREDNO ZNANJE O ŽELEZARNI IN ŽELEZARSTVU

Znanje, ki ga vsako leto na tekmovanju, ki ga organizira naša železarna s svojim kadrovskim sektorjem med ekipami osmih razredov osnovnih šol jeseniške in radovljiške občine pokažejo učenci, ki sestavljajo ekipo, občuduje tako tekmovalna komisija, kakor poslušalci. Tako kot vsako leto, tudi letos ni manjkalo laskavih pripomb s strani članov našega kolektiva: »saj ti otroci znajo o Železarni, njeni zgodovini, tehnologiji in železarskih poklicih več, kakor marsikateri železar z daljšim delovnim stažem.« Pri takem znanju, je tako tekmovalni komisiji kakor vsem nam, ki smo poslušali njihovo znanje žal vsake ekipe, ki se ne uvrsti med najboljše. Toda tekmovanje je pač tekmovanje, ki je poleg znanja odvisno tudi od sreče, tekmovalne treme in drugih okoliščin, pa se zato marsikatera ekipa mora z enakim znanjem zadovoljiti s slabšo uvrstitvijo. Zato čestitke veljajo enajstim ekipam za njihovo znanje, ne glede na njihovo uvrstitev.

Pred petčlansko ocenjevalno komisijo, ki jo je vodil Avgust Karba, poleg Miloša Magoliča in Severina Golmajerja, kot zastopnikov Železarne in Pavle Mulej ter Irene Urbar, kot zastopnici šol, se je že v dopoldanskem delu, v tako imenovanem polfinalu, v petek, 21. marca pomerilo enajst tričlanskih ekip osmih razredov osnovnih šol jeseniške in radovljiške občine. Razen osnovne šole dr. Janeza Mencingerja iz Bohinjske Bistrice so se prijavile

(Nadaljevanje na 6. str.)

»Varstvo neodvisnosti in nedotakljivosti države, ustavne ureditve, bratstva, enotnosti ter enakopravnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, samoupravnih pravic človeka in občana v združenem delu in na drugih področjih ter drugih pravic in svoboščin človeka in občana, družbene lastnine in premoženja ter zagotavljanje osebne in premoženjske varnosti občanov in nadaljnjega družbenega razvoja, je kot družbena samozaščita pravica in dolžnost občanov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacij, društev ter družbenopolitičnih skupnosti.« (310. člen ustave SR Slovenije)

Nedvomno se ta ustavna pravica in dolžnost vseh delovnih ljudi in občanov organsko veže z našimi pravicami in dolžnostmi pri aktivnem sodelovanju v pripravah za splošni ljudski odpor in v bistvu ne moremo ločevati vprašanja ljudske obrambe od vprašanja družbene zaščite. To je kompleks vprašanj in nalog, ki vsaka za sebe zahteva podrobno obdelavo, vendar pa so vse skupaj enoten interes delavskega razreda, delovnih ljudi in občanov vseh naših narodov in narodnosti, republik in pokrajin. Kajti brez varovanja pridobitev naše socialistične revolucije, graditve in obrambe socialističnih samoupravnih odnosov, si ne moremo predstavljati niti osebne, niti premoženjske varnosti občanov. Zgodovina je neštetokrat dokazala, da je razcepljena in neenotna država, kjer je običajno prisotna tudi korupcija, izkoriščanje in podobno, zelo lahek plen agresorjev. Sami smo to občutili na lastni koži v zadnji vojni.

Morda se bo marsikomu zdelo v uvodu citirano ustavno določilo kot naštevanje znanih političnih gesel, zato je treba poudariti, da vsako od njih pomeni temeljni dejavnik za varnost in obrambo države, torej tudi za našo osebno in premoženjsko varnost. Morda smo v tem silnem tridesetletnem razvoju naše samoupravne socialistične družbe, razvoja družbenega in osebnega standarda, le preveč ravnodušno gledali na vsa ta vprašanja. Pozabljali, da so bili ravno bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti ter čvrsta vera v zmago socialistične revolucije v vsem dosedanjem razvoju nepremagljiva barikada za vse, ki so hoteli poseči po naši neodvisnosti. Da so bili ti dejavniki jekleni zid pred vsemi pritiski na našo državo z raznih strani.

VARSTVO USTAVNE UREDITVE, VARNOST OBČANOV IN VARSTVO DRUŽBNEGA IN OSEBNEGA PREMOŽENJA, JE PRAVICA IN DOLŽNOST VSEH VAS

Če tako gledamo na te stvari, potem nam je tudi razumljivo, da je družbena samozaščita del samoupravne dejavnosti občanov v vseh oblikah njihovega povezovanja in združevanja. Da zato tudi v samoupravnih aktih, na temelju ustave in zakonskih predpisov opredeljujemo pravila ravnanja in organizacijo oblik organizirane samozaščite. Čeprav je pri teh vprašanjih še vedno prisotno preveč besed, premalo pa akcijskega delovanja, moramo priznati, da se fronta ljudi, ki to zavestno dojemajo, stalno širi, da je vsak dan več takih, ki se zavestno bojujejo za socializem, socialistično samoupravljanje, enakopravnost, bratstvo in enotnost, za materialni napredek, za neuvrščeno zunanjo politiko, za svojo svobodo in neodvisnost, proti nezakonitemu ravnanju, proti kriminalu in podobno.

Najbrž je po vsem tem bolj razumljivo, da družbena samozaščita pomeni boj proti vsem protisocialističnim in protisamoupravnim, reakcionarnim in protirevolucionarnim pojavom, kriminalu v vseh oblikah in vsem drugim družbeno škodljivim dejanjem. Da družbena samozaščita pomeni krepitev odgovornosti in discipline v varstvu temeljnih družbenih vrednot, varstvo družbenega premoženja pred vsemi oblikami zlorab in prilaščanja. Družbena zaščita pomeni tudi prispevek slehernega od nas v boju proti zunanjim in notranjim sovražnikom in drugim kriminalnim dejavnostim. To pa bo seveda učinkovito, kadar bomo vsi tako pojmovali družbeno samozaščito in to uresničevali kot svojo samoupravno pravico in dolžnost.

Če bi iz tega širokega okvirja poskušali izluščiti nekatere konkretne ugotovitve iz naše vsakodnevne prakse v Železarni, potem bi marsikdo moral grajati svoje lastno ravnanje ali odnos do teh vprašanj. Vzemimo za primer samo odnos nekaterih do naše skupne družbene imovine. Ob malomarnem in neodgovornem ravnanju posameznikov z napravami in stroji ali drugo imovino, smo nemalokrat ravnodušni, kot da bi bila to last nekega drugega in ne nas samih. Ali na primer do manjših ali večjih tatvin. V lanskem letu je varnostna služba sama odkrila in prijavila okrog dvajset tatvin in vlomov v Železarni, koliko pa je ostalo neodkritih? Sprehodimo se samo po gradbiščih nekaterih graditeljev stanovanjskih hiš. Ali mislite, da na primer delovne rokavice ali druga zaščitna sredstva niso naša skupna lastnina. Ali se vam ne zdi, da so ti na videz drobni negativni pojavi, lahko tudi viri protisocialističnih teženj. Seveda teh stvari ne bi kazalo posploševati ali potencirati, vendar pa je nanje treba opozarjati predvsem zato, ker sodijo tudi v okvir družbene samozaščite in se moramo kot samoupravljavci proti njim boriti. Mnogokrat je naša varnostna služba pri takih pojavih nemočna, še posebno zaradi razsežnosti in odprtosti Železarne, zato se moramo proti takim pojavom boriti vsi in povsod ter jih odkrivati.

Iz teh na pogled drobnih pojavov, bi lahko prešli tudi na nekatere druge, bolj tipične protisocialistične pojave, ki zavirajo razvoj samoupravljanja. Vendar ni namen tega razmišljanja globlje posegati v te pojave, temveč predvsem z nekaterimi primeri, ob poskusu prikaza široke razsežnosti nalog in odgovornosti s področja družbene samozaščite, opozoriti na ta vprašanja, ki morajo postati del naše vsakodnevne samoupravne prakse v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skupnosti Skupne službe. Kajti to so vprašanja, ki so življenjskega interesa delavcev in zato je tudi naloga predvsem vseh naprednih sil nanje opozarjati, hkrati pa razvijati zavest delavcev, da se bodo še bolj aktivno vključevali v boj za varstvo naše socialistične samoupravne družbe.

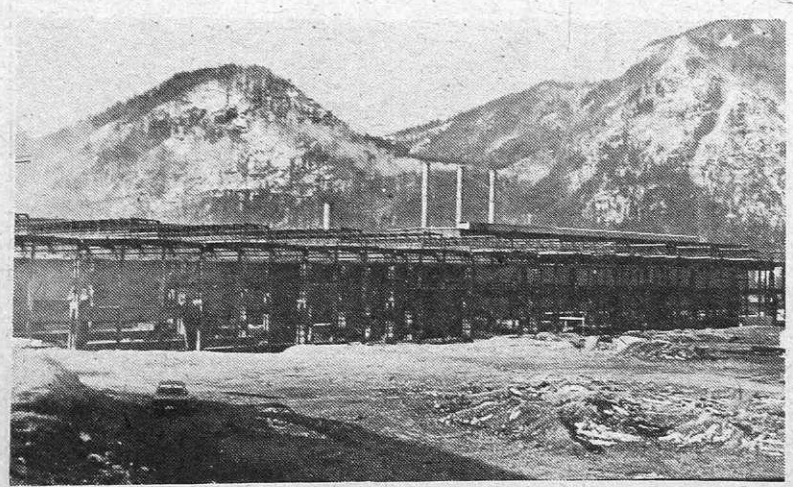

Na gradbišču hladne valjarne 25. marca

SEJA VSEH TREH ZBOROV OBČINSKE SKUPŠČINE JESENICE

(nadaljevanje s 1. strani)

rialno obrambo 500.000 din, za dejavnost družbenopolitičnih organizacij občine 1,530.500 dinarjev, za negospodarske investicije 1,971.800 dinarjev, za Prešernovo nagrado in Gregorčičeve ter Čufarjeve plakete 12.000 din, za socialno skrbstvo 943.000 din, za zdravstveno varstvo 666.100 din, za komunalno dejavnost (vzdrževanje komunalnih objektov in javne razsvetljave ter gasilska služba) 4,047.000 din, za dejavnost krajevnih skupnosti 881.500 din, za različne gospodarske posege 416.000 dinarjev, za tekoče proračunske rezerve in obveznosti iz prejšnjih let 1,655.000 din in rezervni sklad 260.000 dinarjev.

REKONSTRUKCIJA CEST NA OBMOČJU NASELJA PODKOREN

Republiška skupnost za ceste Ljubljana je v srednjeročnem programu in rekonstrukcijo materialnih in regionalnih cest za obdobje 1971 do 1981 vključila med drugim tudi kritična odseka magistralne ceste in regionalne ceste v naselju Podkoren, in sicer ceste v smeri Korensko sedlo in v smeri proti Ratečam. Po številnih predhodnih razgovorih, upoštevanju petnajstletnega perspektivnega razvoja, letnega naraščanja prometa po stopnji deset odstotkov in izgradnji predora skozi Karavanke ter osnovnih zahtev, da se ohrani čim več kmetijskih površin in dela čim manjši poseg v naravo ter omogoči primerne in varne dostope do obstoječih obdelovalnih površin, je projektivno podjetje Kranj izdelalo za vsak primer po tri variante. Izvršni svet občinske skupščine pa predlaga zboroma, da osvojijo:

— v smeri Rateče varianto po sprejetem urbanističnem načrtu južno od zadnjih stanovanjskih hiš naselja Podkoren. Približni stroški za to varianto so predvideni v višini 6,200.000 dinarjev;

— v smeri Korensko sedlo (vzhodna obvoznica) varianta vzhodno od naselja z vzponom 8,50 odstotka. Približni stroški so predvideni v višini 3,979.559 dinarjev.

Skladno s tem predlogom, ker je rekonstrukcija cest v splošnem interesu, je zboru predložen v sklepanje tudi odlok o dopustni razlastitvi posameznih parcel oziroma delov parcel.

DRUŽBENI DOGOVOR O POLITIKI STANARIN V LETU 1975

Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije je skupaj s skupnostjo slovenskih občin pripravila predlog dogovora o politiki stanarin v letu 1975, ki je bil v marcu v postopku za sprejem, podpis pa mora biti opravljen še v tem mesecu, ker se po dogovoru predvideva uveljavitev povečanja stanarin s 1. aprilom 1975.

Po tem dogovoru bodo občinske skupščine s 1. aprilom povišale stanarine za 25 odstotkov. Z uveljavitvijo novih stanarin po tem dogovoru se bo v vseh občinah v SR Sloveniji uvedla tudi delna nadomestitev stanarin, po določbah zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu in po načelih, ki so v dogovoru navedeni.

Z istim dogovorom se občinske skupščine zavezujejo, da bodo pri odobravanju cen komunalnih uslug, v okviru svoje pristojnosti, vodile tako politiko, da raven cen komunalnih uslug v decembru 1975 ne bo presegla ravni cen v decembru 1974, za več kakor 17 odstotkov.

SKUPINA DELEGATOV O SVOJEM DELU

Skupina desetih delegatov, ki deligira enega delegata v zbor občin skupščine SR Slovenije, je v dosedanjem mandatnem obdobju na dvanajstih sejah, s poprečno udeležbo 65,8 odstotka, obravnavala vse gradivo, ki je bilo predloženo na seji zbora občin skupščine SRS. Na teh sejah je izvolila tudi delegata, ki se je udeleževal sej republiškega zbora, in sicer tako, da so se delegati menjavali in nihče ni bil več kot dvakrat delegiran na sejo. Skupina se je pri svojem delu povezovala s skupino, ki delegira delegata v republiški zbor združenega dela oziroma so pri pomembnejših vprašanjih imeli skupne seje.

Skupina ugotavlja, da še ni uspela, da bi o pomembnejših zadevah oblikovala stališča v zborih občinskih skupščin. Eden od vzrokov za to je v prepozni dostavi gradiva iz republiške skupščine, kar je v nekaterih primerih otežkočalo delo tudi same skupine.

Delo skupine je bilo uspešno, saj so vsi delegati aktivno sodelovali pri oblikovanju stališč. Na sejah so sprejeli osem pripomb, predlogov in mnenj, o katerih je v republiškem zboru razpravljalo osem delegatov.

Enako poročilo o delu skupine delegatov, ki delegira dva delegata v zbor združenega dela skupščine SRS, bodo obravnavali samo na seji zbora združenega dela občinske skupščine. Tudi ta skupina šteje deset delegatov in je imela 12 sej s poprečno udeležbo 63,3 odstotka, na katerih je obravnavala vse gradivo, ki je bilo predloženo za seje republiškega zbora združenega dela. Pri svojem delu je imela enake težave kot prva skupina (prepozno dostavljeno gradivo), v dveh primerih pa je k razpravi povabila delegate iz samoupravnih interesnih skupnosti. Na svojih sejah je sprejela 14 pripomb, predlogov in mnenj, o katerih je v republiškem zboru razpravljalo devet delegatov.

O DRUŽBENEM DOGOVARJANJU IN SAMOUPRAVNEM SPORAZUMEVANJU O SKUPNI PORABI V OBČINI

Poleg družbenega dogovora o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975, ki ga podpišejo izvršni svet občinske skupščine, samoupravne interesne skupnosti, občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet, je vsem trem zborom posredovano tudi poročilo o poteku družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja o skupni porabi v občini Jesenice za leto 1975. Poročilo je pripravil odbor podpisnikov družbenega dogovora za skupno porabo pri občinski skupščini.

Omenjeni občinski družbeni dogovor, ki je bil kot predlog objavljen v posebni prilogi osme številke Železarja in ki je bil v tem času dopolnjen z nekaterimi konkretnimi oziroma novimi, nedvoumnimi določili, izhaja iz resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1975.

Odbor podpisnikov v svojem poročilu navaja, da se je proces družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja za leto 1975 v naši občini začel že v novembru lansko leto. Kljub temu pa se je razprava zelo zavlekla, predvsem zaradi prepočasnega usklajevanja delovnih in finančnih načrtov med občinskimi in republiškimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi. Tako je zmanjkalo časa in obravnave so se bolj nanašale na usklajevanje sredstev in prispevnih stopenj, manj pa o programih dela. Kljub temu pa odbor v svojem poročilu ugotavlja, da dobiva oblika samoupravnega urejanja skupnih zadev, novo kvaliteto.

SOGLASJE K POSTAVITVI OBČINSKEGA JAVNEGA TOŽILCA V RADOVLJICI

Po zakonu o javnem tožilstvu, okrožnega in občinskega javnega tožilca postavlja ter razrešuje republiški javni tožilec v soglasju z ustrezno skupščino občine. Skladno s tem zakonom in zato, ker javni tožilec v Radovljici opravlja delo tudi za jeseniško občino, komisija za volitve in imenovanje ter kadrovska vprašanja pri občinski skupščini Jesenice vsem trem zborom predlaga, da dajo soglasja, da se Marija Romih, dosedanja namestnica občinskega javnega tožilca Radovljica postavi za občinsko javno tožilko v Radovljici.

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA IN ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI BOSTA POLEG TEGA OBRAVNAVALA ŠE NASLEDNJA VPRAŠANJA:

Predlog programa komunalnih del:

Predlog programa komunalnih del za leto 1975 so na ločenih sejah 24. februarja potrdili vsi trije zbori občinske skupščine in ga posredovali v javno razpravo. Na program, ki v letu 1975 predvideva za 14,535.000 dinarjev raznih komunalnih del, v javni razpravi ni bilo spreminjevalnih predlogov, pač pa so bila iznešena le nekatera dopolnilna in dodatna dela. Izvršni svet občinske skupščine z obrazložitvijo, program komunalnih del za leto 1975 predlaga zboroma v potrditev.

Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve:

Predlog se nanaša na nekatere spremembe, zaradi poenotenja v gorenjski regiji, pri obdavčitvi likerjev in močnih alkoholnih pijač, ter opredelitve žaganja in tesanja lesa kot storitve.

Predlog sklepa o dovolitvi uporabe dopolnilnega dela nad pet do sedem delavcev pri samostojnih obrtnikih:

Po predlaganem sklepu lahko obrtnikom, ki se ukvarjajo s storitvami (popravili, vzdrževalnimi deli, izdelavo posameznih izdelkov po individualnih naročilih, merah, načrtih in zahtevah naročnika) ali v tem okviru opravljajo dejavnosti po pogodbi z organizacijo združenega dela, občinski upravni organ dovoli zaposliti tudi več kot pet, toda največ sedem delavcev.

Predlog odloka o združevanju sredstev za uresničitev programa samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Jesenice za leto 1975:

Ker je skupščina samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Jesenice na svoji seji ugotovila, da do 31. marca ni mogoče izpeljati celotnega postopka za sklenitev samoupravnega sporazuma o financiranju programa telesnokulturne dejavnosti za leto 1975, predlaga skupščini občine, da v skladu z družbenim dogovorom (11. člen) o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975 v občini Jesenice, sprejme ustrezen odlok.

Po tem odloku je program te interesne skupnosti ovrednoten v višini 5,189.000 din, s tem da se pokriva iz prispevkov iz osebnega dohodka delavcev v združenem delu v višini 5,129.000 dinarjev in iz prispevkov občanov v višini 60.000 dinarjev. Te prispevke bodo plačevali delavci v združenem delu iz svojih osebnih dohodkov po stopnji 0,68 odstotka, občani, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost in se jim ugotavlja dohodek iz svojih osebnih dohodkov, pa prav tako po stopnji 0,68 odstotka.

Predlog soglasja k statutu samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice:

Skladno z novo ustavo SRS je bila 18. januarja 1974 s samoupravnim sporazumom ustanovljena samoupravna stanovanjska skupnost za območje občine Jesenice. Po samoupravnem sporazumu skupnost deluje na podlagi svojega statuta, ki ga sprejme skupščina skupnosti, občinska skupščina pa mora k statutu dati svoje soglasje.

— — —

Iz zelo obsežnega in podrobnega gradiva za sejo vseh treh zborov občinske skupščine Jesenice, ki je bilo delegacijam oziroma delegatom dostavljeno deset dni pred sejo, smo na uredništvu Železarja poskušali izluščiti najpomembnejše, ali vsaj opozoriti, o čem bodo razpravljali in odločali zbori. Žal je gradivo prišlo prepozno, da bi to delo opravili že v prejšnji številki, s čimer bi nedvomno delavcem v TOZD in delovni skupnosti Skupne službe dali več možnosti za sodelovanje pri obravnavanju posameznih zadev.

IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

ČETRTA SEJA OBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV KOVINSKE INDUSTRIJE

V ponedeljek, 17. marca, je bila v Delavskem domu pri Jelenu 4. seja občinske konference sindikata delavcev kovinske industrije.

Seje so se udeležili delegati iz osnovnih organizacij sindikata in iz organizacij združenega dela. Sprejet je bil poslovnik ter sklep o preimenovanju občinske konference v občinski odbor sindikata delavcev kovinske industrije. Poleg tega so na seji sprejeli predlog o formiranju petčlanskega izvršnega odbora in dopolnjen program dela občinskega odbora sindikata delavcev kovinske industrije.

Poročila o poteku občnih zborov osnovnih organizacij sindikata v organizacijah združenega dela bodo predsedniki posredovali na naslednji seji.

MARTINARNA

Druga seja odbora osnovne organizacije sindikata je bila v ponedeljek, 17. marca. Že v lanskem letu so izvolili tri delegate, ki se bodo udeležili letne konference sindikata Železarne. Na drugi seji so dodatno predlagali za delegata še sodelavca Alojza Flandra.

V nadaljevanju seje so se pogovarjali o kandidatih za podelitev srebrnega znaka sindikatov in državnih odlikovanj.

Na drugi seji so ugodno rešili tudi dve prošnji za podelitev denarne pomoči. Poleg tega so odobrili sredstva za nabavo rekvizitov za namizni tenis, da se bodo lahko udeležili pomladanskega in jesenskega tekmovanja. Komisiji za športno in rekreacijsko dejavnost so naročili naj čimprej popiše inventar športnih rekvizitov in o tem poroča na prihodnji seji odbora.

PROIZVODNJA SLOVENSKIH ŽELEZARN V FEBRUARJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proizvodnja surovega jekla je bila 65.153 ton ali 98 % mesečnega načrta. To je prav imenitna proizvodnja in je kar za 4.293 ton ali 7 % večja kot v februarju lani. Na električni peči so v železarni Štore dosegli s 5.364 tonami svojo rekordno mesečno proizvodnjo. Na električnih pečeh v železarni Jesenice je bila poprečna dnevna proizvodnja jekla 592 ton, kar je samo dve toni manj, kot je bil doslej njihov najvišji dnevni dosežek. Jeklarji v železarni Ravne so presegli mesečni načrt za 6,5 %. Mesečna proizvodnja Slovenskih železarn je za 1.154 ton večja, kot je znašalo mesečno poprečje v letu 1974. To je za mesec februar prav dober rezultat posebno še, kar je bila SM peč v železarni Štore v popravilu in je proizvedla samo 745 ton jekla, kar je za okoli 1.450 ton manj, kot običajno. V zbirnem načrtu smo za 244 ton pod načrtovano proizvodnjo, v mesečnem poprečju pa približno na nivoju letnega plana, vendar v malem zaostanku za akcijskim programom, ki znaša 800.000 ton surovega jekla v letu 1975.

Proizvodnja jekla v mesecu februarju je za 1.154 ton večja kot je bilo mesečno poprečje v letu 1974. V prvih dveh mesecih letošnjega leta pa je poprečje za 2.213 ton večje, kot je bilo v istem obdobju lani.

Že prejšnji mesec sem poudaril, da je dobra proizvodnja jekla prvi pogoj za dobro izpolnjevanje načrta blagovne proizvodnje. Februarska blagovna proizvodnja je celo večja od januarske in je 5 % nad načrtovano. V primerjavi z februarjem leta 1974, je za 6.830 ton ali za 12 % večja. Zbirno je blagovna proizvodnja 4.506 ton nad načrtovano količino, kar znaša 5 % nad planom torej še bolje, kot je bilo januarja. Zaenkrat so dani še vsi pogoji, da se bo dobra proizvodnja blaga za prodajo nadaljevala, kar bo samo v prid domačemu trgu. V februarju je izvršila mesečni načrt blagovne proizvodnje po linearnem načrtu z 98 % Železarna Jesenice, železarna Ravne je prekoračila načrt za 14 %, železarna Štore pa celo za 18 %.

Po posameznih grupah proizvodnje je izvrševanje načrta blagovne proizvodnje zanimivo zasledovati bolj zbirno, kot za vsak mesec posebej. Zato si poglejmo, kakšno je bilo stanje ob koncu februarja. Surovega železa za prodajo, proizvajalec je železarna Štore, je bilo proizvedenega 79 %. Plan toplo valjanih izdelkov je bil izvršen s 105 %. V tem zaostajajo pri polizdelkih v železarni Jesenice za 6 %, v železarnah Ravne in Štore pa visoko prekoračujejo načrt. V proizvodnji valjane žice za prodajo zaostaja železarna Jesenice za 85 ton ali nekaj več kot 1 %. Večji zaostanek izkazujemo pri prodaji srednje in tanke pločevine, ki je izvršena z 82 %, ter toplo valjanih trakov, ki so izvršeni s 16 %. Pri vseh ostalih vroče valjanih proizvodnih so vse tri železarne presegle načrt. Načrt proizvodnje odkovkov je izvršen s 119 %, vlečeno, luščeno in brušeno jeklo s 110 %. Slabši rezultat je pri vlečeni žici, ki je izvršena z 89 %. Za načrtom zaostajata obe železarni, Jesenice in Ravne. Proizvodnja hladno valjanih trakov je realizirana s 106 % in proizvodnja hladno oblikovanih profilov na Jesenicah s 125 %. Proizvodnja jeklolitine je izvršena s 126 % in obe železarni, Jesenice in Ravne, visoko presegata načrtovano količino.

V sivi litini, kjer je edini proizvajalec železarne Štore, se je stanje iz januarja bistveno spremenilo. Zaradi zelo uspešne proizvodnje v februarju znaša zbirna izvršitev 104 %.

V finalizaciji se na Jesenicah pri žičnih izdelkih z 99 % izvršitve približujejo načrtu, v Storah prekoračujejo načrt proizvodnje strojnih delov za 8 %, pri vseh ostalih proizvodih pa še vedno ugotavljamo izdaten zaostanek in celo povečevanje zaostanka.

Predelovalci so v februarju izvršili mesečni načrt proizvodnje z 92 %. To je relativen podatek, ker je izvršitev z 2.875 tonami za 88 ton večja kot v februarju lani in za 145 ton večja kot je bilo mesečno poprečje v letu 1974. Zbirno zaostajajo predelovalci v prvih dveh mesecih za načrtom za 7 %. Tovil Ljubljana in Veriga Lesce sta v dobrem položaju, prvi presegajo zbirni načrt za 12 %, drugi pa za 7 %. V zaostanku sta Plamen Kropa in Žična Celje, vendar zaostanek ni takšen, da ga v prihodnjih mesecih ne bi mogli nadomestiti.

V Slovenskih železarnah je februarska blagovna proizvodnja 105 % načtovane, zbirna je 104 %, v primerjavi za lanskoletnim enakim obdobjem pa znaša 114 %. Blagovna proizvodnja v februarju je za 4.889 ton večja, kot je znašalo lanskoletno mesečno poprečje, letošnje poprečje prvih dveh mesecev pa je za 4.599 ton ali 7 % večje. To je za pravo predstavo o delovnih uspehih v prvih dveh mesecih letošnjega leta najpomembnejši podatek. Upajmo, da bodo razmere na domačem tržišču za prodajo naših izdelkov vse leto ugodne in se ne bodo pojavile tudi pri nas težave, kot so se za prodajo proizvodov črne metalurgije pojavile na svetovnem trgu.

Z izvozom, katerega smo v februarju realizirali 85 % po količini in 81 % po vrednosti, bomo imeli verjetno vse leto težave. Primerjava vrednostne izvršitve z istim obdobjem lanskega leta nam pokaže, da smo sicer za 8 % na boljšem. Recesija na svetovnem trgu jekla in na to vezan padec izvoznih cen, kar ima po svetu za posledico zadrževanje proizvodnje jekla, so faktorji za ostro konkurenčno borbo.

V tej svetovni konkurenci pa z našimi pogoji materialnih stroškov in ekonomike proizvodnje, nimamo ravno lahkega položaja in izgledov. Če smo januarja ugotavljali, da je bila razmeroma zelo dobra odprema naših proizvodov, se s tem v februarju ne moremo posebej pohvaliti. V skladiščih je ostalo neodpremljenih 4.985 ton naših izdelkov ali okoli 4 % proizvodnje. Seveda je tudi ta podatek relativen, ker smo v prvih dveh mesecih letošnjega leta odpremili 15.976 ton več, kot konec februarja lani.

Dosežena eksterna realizacija je ugodna, vendar po delovnih organizacijah zelo različna. V železarni Jesenice so mesečni načrt tako dobro presegli, da krijejo zaostanke železarn Ravne in Štore, ker je skupna relaizacija za vse tri železarne 105 % načrtovane. Podobno je stanje pri predelovalcih, kjer Plamen Kropa in Veriga Lesce z enakim presežkom načrtovane realizacije pokrivata zaostanka Tovila Ljubljana in Žične Celje tako, da je skupna realizacija dosežena s 101 %.

Železarne in predelovalci skupaj so mesečni načrt realizacije izvršili s 105 %. Za zbirnim načrtom zaostajamo nekaj več kot odstotek.

Kot je že uvodoma omenjeno, so februarski proizvodni in poslovni uspehi boljši, kot smo upali in pričakovali. Sušno obdobje nam je že grozilo, da bodo nastopile večje težave v oskrbi z električno energijo, vendar v februarju še ni bilo resnejših problemov. Manjše težave v oskrbovanju, nepredvidena popravila, povečana odsotnost in pomanjkanje delovne sile so sicer vplivali na proizvodnjo, vendar niso povzročili tolikšnih izpadov, da ne bi mogli izvrševati planskih obvez. Čez nekaj dni, ob koncu meseca marca, bomo že zaključevali letošnje prvo četrtletje in upajmo, da ugodno.

Milan Marolt

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

IZVRŠNI ODBOR SINDIKATA O PRIPRAVAH NA VOLILNO KONFERENCO

V četrtek, 13. marca, je bila v delavskem domu pri Jelenu seja izvršnega odbora sindikata Železarne. Razen članov izvršnega odbora so bili na seji navzoči tudi predsedniki posameznih komisij. Izvršni odbor je razpravljal o pripravah za izvedbo letne konference sindikata Železarne, ki bo predvidoma v petek 11. aprila. Posamezni člani izvršnega odbora in predsedniki komisij so prejeli naloge, da bodo v predvidenem roku pripravili poročila o opravljenem delu.

Beseda je tekla tudi o pravilih za podeljevanje zlatih in srebrnih znakov sindikatov Slovenije. Za podelitev teh visokih priznanj slovenskih sindikatov so na seji izvršnega odbora predlagali nekaj zaslužnih članov kolektiva.

Izvršni odbor je bil seznanjen tudi s predlogom izhodišč za izdelavo programa varčevanja, ki ga je pripravil glavni direktor Železarne. S predlaganimi izhodišči so se strinjali, vendar jih bo treba dopolniti in še bolj konkretizirati. O teh izhodiščih naj bi tekla razprava v Železarni na vseh ravneh. Prav tako naj bi organizirano spremljali izpolnjevanje programa varčevanja za leto 1975.

VALJARNA PROFILOV

Odbor osnovne organizacije sindikata v valjarni profilov je imel drugo redno sejo 28. februarja. Na seji so razpravljali o nalogah odbora osnovne organizacije sindikata in poudarili, da se bodo morali novo izvoljeni člani odbora prizadevati, da bodo lahko izpolnili naloge, ki jih imajo na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Predsednik mladinske organizacije je govoril o problemih s katerimi se srečujejo pri vsakodnevnem delu. Odbor osnovne organizacije sindikata pripisuje delu mladinske organizacije v obratu velik pomen in bodo zato njihova prizadevanja podpirali. Odslej bo mladinsko organizacijo v odboru osnovne organizacije sindikata zastopal Mujag Haskič.

Predsednik odbora osnovne organizacije sindikata Albin Jakopič je priporočil vsem članom odbora, da proučijo predlog delitve sklada skupne porabe, da se bodo na sestankih samoupravnih delovnih skupin lahko udeležili razprave.

Ugotovili so, da je v garderobah na lahki progi bilo nekaj primerov namernih poškodb in kraje. O vsem tem naj bi spregovorili na sestanku samoupravne delovne skupine. Ob koncu seje so sprejeli sklep o varčevanju in zbiranju denarja za izlete. Sprejet je bil sklep o izplačilu 20 dinarjev vsem udeležencem pohoda na Stol. Odobrili so tudi denarno pomoč na osnovi vloženih prošenj.

Predsednik Albin Jakopič je v torek, 18. marca, sklical izredno sejo odbora osnovne organizacije sindikata. Izvršnemu odboru sindikata Železarne bodo posredovali predlog za podelitev srebrnega znaka slovenskih sindikatov. V nadaljevanju seje so razpravljali o prevzemu del pri rušenju univerzala na opuščeni težki progi. Tehnično vodstvo naj prevzame Ivan Kavčič, ki naj uredi vse potrebno glede varnosti delavcev. Ustrezne pogodbe bosta podpisala predsednik tov. Jakopič in Anton Zupan. Del sredstev, oziroma izkupička naj bi prek sektorja za ekonomiko nakazali odboru osnovne organizacije sindikata valjarni profilov. Ob koncu izredne seje so imenovali še tričlansko komisijo, ki bo pripravila predloge za podelitev državnih odlikovanj.

ADJUSTAŽA BLUMING

V sredo, 5. marca, je bila druga seja odbora osnovne organizacije sindikata. Tudi tokrat so spregovorili o mladih delavcih. Na seji so ugotovili, da so vsi mladi delavci, zaposleni v adjustaži bluming, izpolnili anketne liste. Vodstvo mladinske organizacije naj se čimpreje sestane in pripravi poročilo o opravljenem delu, ki naj bi ga obravnavali na prihodnji seji odbora osnovne organizacije sindikata. Spregovorili so še o praznovanju dneva žena in se dogovorili o dveh predlogih za podelitev srebrnih znakov sindikata. Tomaž Kavčič je odboru osnovne organizacije sindikata posredoval kratko obrazložitev o predvideni reorganizaciji TOZD v naši železarni.

ELEKTROJEKLARNA

V petek, 14. marca, je bila druga seja odbora osnovne organizacije sindikata. Predsednik Martin Sovič je govoril o pomenu in načinu podeljevanja srebrnih znakov slovenskih sindikatov, na kar so pripravili dva predloga. Omenjali so tudi nekaj kandidatov za podelitev visokih priznanj sindikatov v prihodnje.

Prav tako so razpravljali o kandidatih za podelitev državnih odlikovanj. Obratovodja Karel Ravnik je obrazložil nov način nagrajevanja in izplačevanja osebnih dohodkov. Še posebej je poudaril nov način stimuliranja, ki ga poizkusno uvajajo. Odbor se je s predlaganim sistemom izplačevanja osebnih dohodkov strinjal, poudarjeno pa je bilo, naj se izvede ocena delavcev samo na leta delovne dobe in ne tako kot predvideva osnutek pravilnika.

Ob koncu seje so ugodno rešili prošnji za denarno pomoč.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu aprilu bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Peter TURK, valjarna debele pločevine — 3. aprila, Vinko BIRK, strojno vzdrževanje — 3. aprila, Jože VALENTINČIČ, žičarna — 4. aprila, Franc JANČAR, PIV- energija — 8. aprila, Angela KOTNIK, DE družbena prehrana — 9. aprila, Janez KONKOLIČ, hladna valjarna — 13. aprila, Stevo DAVIDOVIČ, sekretariat — 20. aprila, Jože ULČAR, vodstvo TOZD Talilnic — 21. aprila in Nura MISLIMOV, vzdrževanje elektro naprav — 27. aprila.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 31. 3.	REKAR VINKO	RAVNIHAR PETER
TOREK — 1. 4.	SVETINA JOŽE	MOLAN IVAN
SREDA — 2. 4.	ENIKO VANDA	KOVAČ JANEZ
ČETRTEK — 3. 4.	KRAPEŽ BERTI	ERŽEN STANE
PETEK — 4. 4.	PETERNEL JANEZ	SEKLOČA PETER
SOBOTA — 5. 4.	NOČ VINKO	SELJAK VINKO
NEDELJA — 6. 4.	ARH JOŽE	JELOVČAN JOŽE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 31. marca do 5. aprila bodo delale naslednje ambulante:
Dopoldan: I. in II. obratna ambulanta
Popoldan: III. in IV. obratna ambulanta
V soboto, 5. aprila, samo dopoldan I. obratna ambulanta.
V zobni ambulanti
Dopoldan: II. zobna ambulanta
Popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 5. aprila, samo dopoldan II. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

RAZPIS TEHNIČNIH PROBLEMOV

I

Odstranjevanje okujine, korenin in ostankov blokov iz kanala pod valjarno bluming. Predlog rešitve mora zagotoviti zmanjšanje težkega fizičnega dela in upoštevati varnost delavcev. Za tehnično rešitev so razpisane nagrade, po izvedbi pa bodo avtorji nagrajeni po pravilniku. Nagrade za tehnično rešitev:
I. nagrada 1500 din
II. nagrada 1000 din
III. nagrada 500 din

II

Ublažitev ropota na liniji rezanja v valjarni Bela. Za teoretično rešitev so razpisane nagrade, po izvedbi pa bodo avtorji nagrajeni po pravilniku. Nagrade za tehnično rešitev:
I. nagrada 1500 din
II. nagrada 1000 din
III. nagrada 500 din.
Vse podrobne informacije daje obratovodstvo valjarne gluming.

Odbor za raziskave, izume in racionalizacije

Na osnovi 17. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in čl. 10 pravilnika o delovnih razmerjih ŽJ, dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosta delovna mesta v družbeni prehrani:
1. 9517, D-3, EKONOM
   1 prosto del. mesto za nedoločen čas
   1 prosto del. mesto za določen čas oddihov
2. 9022, U-2, ADMINISTRATOR
   1 prosto del. mesto v Crikvenici v času oddihov
   1. prosto del. mesto v Biogradu na moru v času oddihov

POGOJI:
Pod točko 1 se zahteva poklicna šola trgovske stroke in 5 let prakse v stroki. Kandidat mora imeti tudi šoferski izpit B kategorije.

Pod točko 2 se zahteva poklicna administrativna šola ali strojepisni tečaj in dokončana osemletka ter najmanj 2 leti prakse v administraciji.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti naj kandidati pošljejo v roku 8 dni na kadrovski sektor.

KADROVSKI SEKTOR

POZIV TEMELJNIM SAMOUPRAVNIM ORGANIZACIJAM IN SKUPNOSTIM, DA NAROČIJO GLASILO SKUPŠČINE SR SLOVENIJE ZA DELEGACIJE IN DELEGATE

Skupščina SR Slovenije je v začetku letošnjega leta začela izdajati »Poročevalca« kot uradno glasilo za obveščanje delegacij in delegatov temeljnih samoupravnih skupnosti in organizacij. Njegova naloga je na zgoščen način in pravočasno posredovati skupnostim in delegacijam skupščinsko gradivo, o katerem delegati odločajo v zborih in zagotoviti še druge pomembne informacije iz dela skupščine, njenega izvršnega sveta in upravnih organov. Poleg tega bo »Poročevalec« po dogovoru med skupščino SFRJ in skupščinami republik in pokrajin prinašal na enak način obdelano tudi njeno gradivo, saj izhajata obe skupščini iz enot delegatske osnove. »Poročevalec« bo izhajal dvakrat na mesec, po potrebi tudi v posebnih številkah.

Gre potemtakem za glasilo, ki pomeni v celotnem sistemu informiranja delovnih ljudi in občanov in njihovih skupnosti in delegacij enega izmed osnovnih pogojev za njihovo delo tako v delegacijah kot v konferencah delegacij, v občinskih skupščinah, v republiški skupščini in skupščini SFRJ. Z njimi si bodo delegacije pomagale pri opravljanju dolžnosti, ki jim jih nalagajo delovni ljudje in občani in pri uresničevanju njihove pravice, da so obveščeni o vsem, kar je predmet razpravljanja in odločanja v skupščinah.

Upoštevajoč dosedanje izkazane potrebe in izkušnje, s stališča družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa ustavno določilo o tem, da so temeljne skupnosti dolžne zagotavljati pogoje za uspešno delo — in obveščenost sodi med tako bistvene pogoje, sodimo, da smo s skupnimi močmi skupščina SR Slovenije, skupščina SFRJ in temeljne skupnosti dolžni zagotoviti, da se ti pogoji uresničujejo tudi na ta način, da bo »Poročevalec« redno na voljo vsem, ki ga potrebujejo.

Zato pozivamo delavske svete temeljnih organizacij združenega dela, sveta krajevnih skupnosti, vodstva samoupravnih interesnih skupnosti, vodstva družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in druge interesente, da se nanj naročijo in sicer da naročijo toliko izvodov, kolikor je po njihovem potrebno za zadostno informiranost njihovih skupnosti in delegacij.

»Poročevalca« naročite na naslov: **Skupščina SR Slovenije, Šubičeva 4, 61000 Ljubljana. Začasna letna naročnina znaša din 80.** »Poročevalec« bo na voljo tudi v prodaji po 3 din za redno številko. Prosimo za natančne naslove skupnih in posamičnih naročnikov.

PREDSEDSTVO SKUPŠČINE SR SLOVENIJE
IZVRŠNI ODBOR REPUBLIŠKE KONFERENCE SOCIALISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE
IZVRŠNI ODBOR PREDSEDSTVA REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

28. IN 29. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET Ignac Juran je 21. februarja sklical 28. sejo z običajnim dnevnim redom. Pri pregledu so ugotovili, da so bili vsi sklepi 27. seje realizirani, razen nekaterih, ki se nanašajo na daljše obdobje. Pri obravnavanju kadrovskih vprašanj so v obratu strojno vzdrževanje izvedli pet premestitev, razporedili so sedem novih delavcev, ukinili odbitke sedmim delavcem, niso pa izvedli deset premestitev, za katere odboru ni bil pojasnjen vzrok. Odbor je zadolžil kadrovika, da preveri pravilnost predlogov za te premestitve in o tem poroča na prihodnji seji.

V strugarni valjev je odbor izvedel pet premestitev, v transportnih obratih tri premestitve, enemu delavcu je ukinil odbitke od osnovne tarifne postavke, dva pa je razporedil na delovno mesto. V strojnih delavnicah je razporedil na delovno mesto dva delavca, štirim pa je odobril premestitev. V gradbenem vzdrževanju je razporedil na delovno mesto enega delavca, dva pa je premestil. Na vodstvu vzdrževanja je razporedil enega delavca, enega pa je premestil z začasno odločbo. V elektro vzdrževanje je petim delavcem ukinil oziroma zmanjšal odbitke od osnovne tarifne postavke, razporedil osem delavcev na delovna mesta ter izvedel eno premestitev. V obratu PIV je izvedel eno premestitev ter podaljšal eno začasno odločbo. V elektrotoplotni energiji je razporedil enega delavca. V tehničnem inspektoratu je razporedil enega delavca na izpraznjeno delovno mesto.

V nadaljevanju so reševali 14 prošenj, pritožb in odpovedi lastnosti delavca TOZD VET. Na znanje so vzeli poročilo o pregledu zaposlenih v obratih TOZD VET, pregled zaposlenih glede na dnine in sistem dela, pregled kadra z delovodsko, srednjo, višjo in visoko izobrazbo in pregled delovnih mest, kjer se za zasedbo delovnega mesta zahteva taka izobrazba ter poročilo o stimulacijskih dodatkih in odbitkih s stanjem 1. 1. 1975.

Pri pregledu kadra po šolski izobrazbi in razpoložljivih delovnih mestih je odbor ugotovil, da primanjkuje kadra z delovodsko, višjo in visoko izobrazbo, medtem, ko je kadra s srednjo izobrazbo glede na število delovnih mest preveč. Z ozirom na to odbor naroča, da je potrebno usmerjati kader predvsem v delovodsko šolo, obstoječi tehnični kader pa z nadaljnjim šolanjem na višje in visoke šole.

Obravnavali so tudi potrebe po kadrih ter glede na kritično stanje zaradi pomanjkanja premikačev na transportu zahtevali, da kadrovski sektor v mesecu marcu preskrbi 15 kandidatov za premikače. Nadalje je bil odbor mnenja, da pripravnike s srednjo šolo ne bi razporejali na delovna mesta, ker bodo obratovodje tako bolj odgovorni, da jih po preteku pripravniške dobe zaposlijo na ustreznih delovnih mestih. Odbor je vzel tudi na znanje pismo tovarniške konference sindikata, s katerim obvešča, da bo v bodoče pri predlaganju kandidatov za delovna odlikovanja, moral sodelovati tudi odbor za kadre. Odboru je bila posredovana informacija o predvideni reorganizaciji TOZD VET na pet temeljnih organizacij združenega dela.

– – –

Dvajsetega marca je predsednik za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET sklical 29. sejo odbora, na kateri so pri pregledu sklepov izvedli še eno razporeditev na delovno mesto v strojnem vzdrževanju, izvedli osem premestitev ter enemu delavcu ukinili odbitke od osnovne tarifne postavke. Reševali so tudi eno pritožbo. Pri obravnavanju kadrovskih vprašanj so v tehničnem inspektoratu izvedli eno razporeditev na delovno mesto. V vodstvu vzdrževanja so sprejeli enega pripravnika, v strojnem vzdrževanju pa so enemu delavcu podaljšali odločbo za določen čas, pet delavcev premestili, dvema pa ukinili odbitke od osnovne tarifne postavke. V elektro vzdrževanju so premestili deset delavcev, petim delavcem ukinili odbitke od osnovne tarifne postavke, niso pa izvedli treh premestitev, ker utemeljitev obratovodstva za to ni bila zadostna. V obratu regulacijska tehnika in avtomatizacija so izvedli štiri premestitve z začasno odločbo, dvema delavcema ukinili odbitke od osnovne tarifne postavke, enega delavca pa so premestili. V strojnih delavnicah so izvedli štiri premestitve, enega delavca so razporedili na delovno mesto ter zadolžili kadrovika, da preveri če imajo znotraj TOZD VET ustreznega kandidata za predlagano prosto delovno mesto, v kolikor kandidata nimajo, naj se delovno mesto objavi. V obratu plinska in vodna energija so razporedili dva delavca, dva premestili in enemu ukinili odbitke od osnovne tarifne postavke.

Nadalje so reševali 16 prošenj in pritožb ter odpovedi lastnosti delavca TOZD VET. Ob koncu so obravnavali še dve premestitvi iz TOZD Hladna predelava, ki pa ju niso dokončno potrdili zaradi nekaterih nejasnosti. Zahtevali so, da se jim na prihodnji seji posreduje dodatno pojasnilo.

Odbor je obravnaval tudi zahteve računovodstva glede osebnih dohodkov v zvezi z izvajanjem sklepa odbora in medsebojna razmerja TOZD VET, ki ga je sprejel na svoji 23. seji 24. 9. 1974.

Z ozirom na to odbor naroča vsem šefom in obratovodjem TOZD VET, da do 15. 4. 1975 dostavijo odboru pismeno pojasnilo:

1. katera delovna mesta (šifra in naziv) pridejo v poštev za nadomestovanje, od skupinovodij navzgor, ter (šifro in naziv) delovnega mesta, iz katerega se lahko nadomestovanje izvaja,
2. katera delovna mesta (šifra in naziv) pridejo v poštev za nadomestovanje na individualnih delovnih mestih ter (šifro in naziv) delovnega mesta, iz katerega se lahko nadomestovanje izvaja.

Če bo računovodstvu osebnih dohodkov posredovan tak spisek, bo le-ta lahko zagotovil izvajanje sklepa. Delovna mesta, ki ne bodo navedena v seznamu, ne bodo prišla v poštev za višje plačilo, kljub eventuelnemu vpisu v dninsko knjigo.

NZ

TOZD Valjarne

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Na 16. seji delavskega sveta TOZD Valjarne ob koncu februarja so obravnavali poslovno poročilo TOZD Valjarne za leto 1974 in potrjevali pravilnik o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole, poleg običajnega pregleda izvrševanja sklepov sprejetih na zadnji seji in nekaterih drugih vprašanj.

Po pregledu sklepov, ki so bili vsi realizirani, je direktor TOZD poročal o proizvodni in kadrovski problematiki ter o odsotnosti in poškodbah pri delu v obratih TOZD v letu 1974. Z letno bilanco je delavski svet seznanil tov. Lah, ki je podal analizo stroškov, sredstev za investicijska vzdrževanja in amortizacijske zamenjave, stanje osnovnih in obratnih sredstev ter virov in pregled celotnih dohodkov ter delitev na nivoju Železarne.

V nadaljevanju seje so potrdili pravilnik o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole ter po predhodni javni razpravi potrdili več predlogov samoupravnih aktov oziroma samoupravnih sporazumov.

Soglašali so tudi s povečano prispevno stopnjo za stanovanjsko izgradnjo in povečanjem vrednosti denarnih bonov za malice, ter potrdili nekatere spremembe v normativih zaposlenih.

Kot delegata TOZD Valjarne v skupščini krajevne skupnosti so imenovali Draga Finžgarja.

Centru za informiranje in proučevanje samoupravljanja naročajo, da vse gradivo za javno razpravo, o katerem mora ugotovitveni sklep sprejeti tudi delavski svet, dostavlja obratovodstvom z ustreznim seznamom, če je več tega gradiva, do 10. v mesecu.

Na seji so sprejeli tudi predlog, ki ga bodo posredovali sektorju novogradenj, da za varen prehod preko glavne ceste od vratarja na Beli do obratov na Javorniku, uredi oziroma podaljša pločnik za 12 metrov od parkirnega prostora na Javorniku.

Delavski svet je potrdil tudi predlog za združevanje sredstev iz sklada amortizacijskih zamenjav za leto 1975, in sicer:

TOZD Talilnice – za predelavo žlindre in induktivni mešalec za Lectromelt el. peč – skupaj sedem milijonov dinarjev;

TOZD Hladna predelava – za povečanje proizvodnje oplaščenih elektrod – skupaj 11,2 milijona dinarjev;

TOZD VET – za livne vozove, ureditev ceste in kompresor – skupaj 8,5 milijona dinarjev;

DS Skupne službe – OTK, družbena prehrana in inventar – skupaj 5,17 milijona dinarjev.

TOZD Hladna predelava

19. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Seja odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD Hladna predelava je bila 18. marca. Predsednik Rok Globočnik je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, poročilo o gibanju delovne sile v februarju, sprejem in obračun delavcev v mesecu februarju, premestitve in reševanje prošenj.

Na začetku seje je odbor pregledal sklepe prejšnje seje in vzel na znanje pojasnilo kadrovika, da sklep o premestitvi tov. Pagona in Noča še ni realiziran, ker odbor za kadre v TOZD VET teh premestitev še ni obravnaval. Vsi ostali sklepi so bili v celoti izvršeni.

O gibanju delovne sile v mesecu februarju je poročal kadrovik Janko Kavalar. Povedal je, da je bil stalež delavcev v mesecu februarju v primerjavi s planom nižji le za eno osebo ali –0,08 %. V primerjavi z normativom pa je bil skupni stalež nižji kar za –117 oseb ali 9 %. Razlika med staležem delavcev in planom je bila v posameznih obratih naslednja:

hladna valjarna	+ 1
profilarna	– 7
vratni podboji	+12
jeklovlek	–17
žičarna	–18
elektrodni obrat	+12
žebljarna	–15

Odbor je nato potrdil tudi sprejem delavcev, ki so si v mesecu februarju pridobili lastnost delavca v združenem delu. V tem času je bilo skupno sprejetih 14 delavcev v naslednje obrate:

hladna valjarna	1
žičarna	5
profilarna	1
jeklovlek	3
žebljarna	4

Prav tako je odbor potrdil obračun delavcev, ki jim je v mesecu februarju prenehala lastnost delavca v združenem delu. Obračunanih je bilo skupno 15 delavcev, in sicer iz naslednjih obratov:

hladna valjarna	2
žičarna	4
profilarna	1
jeklovlek	1
elektrodni obrat	4
žebljarna	3

Odbor je soglašal s premestitvami, ki jih je predlagalo obratovodstvo žičarne. Razen tega so na seji obravnavali prošnje delavcev za premestitve v druge obrate in eno prošnjo za ponovni sprejem.

J. S.

8. SEJA ODBORA ZA VARSTVO PRI DELU

Predsednik odbora za varstvo pri delu v TOZD Hladna predelava Vlado Stenovec je 19. marca sklical 8. redno sejo odbora in predlagal v obravnavo: pregled sklepov prejšnje seje in predlog zakona o varstvu zraka ter razno.

O izvrševanju sklepov prejšnje seje je poročal varnostni inženir Jože Kobentar. Na osnovi poročila je odbor ugotovil, da so nekateri sklepi že realizirani, nekaj pa je takih, ki ostanejo še nadalje v veljavi.

V nadaljevanju so obravnavali predlog zakona o varstvu zraka. Vsebino zakona in način vključitve TOZD Hladna predelava v izpolnjevanje določil zakona je obrazložil Božo Pančur iz službe HTV. Odbor je obravnaval tudi postopek predlagatelja zakona in pripombe na ta zakon.

S predlaganimi pripombami na zakon je odbor soglašal in jih v celoti podpira.

Poleg pripomb na zakon o varstvu zraka, je imel odbor za varstvo pri delu še dodatno pripombo, ki se prav tako nanaša na varstvo okolja. Mnenja so bili, da je treba republiškim organom za šolstvo predlagati, da uvede v vseh šolah obvezno prvo soboto v mesecu kot delovno. Ta dan naj bi učenci in študentje pod nadzorstvom učiteljev in profesorjev čistili neposredno okolico, ki je onesnažena z raznimi odpadki. S tem, je menil odbor, bi mlade ljudi avtomatično navajali na varstvo okolja.

Člani odbora so tudi menili, da je treba vse odpadke in razne smeti sproti odvažati in ne dovoljevati sežiganje, kar povzroča dodatno onesnaževanje okolice. Odbor za varstvo pri delu je tudi ugotovil, da poškodbe naraščajo, zato opozarja obratovodstva, da ostaneta sklepa št. 3. in 4. prejšnje seje še nadalje v veljavi.

Natančno analizo poškodb bo odbor obravnaval na prihodnji seji.

J. S.

19. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik Jože Zupan je 20. marca sklical 19. sejo odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD Valjarne. Poleg pregleda sklepov, je predlagal v razpravo nekatere kadrovske spremembe oziroma potrditev le-teh.

Na seji so potrdili več premestitev v druge obrate, na podlagi prošenj delavcev, ponovno sprejeli na delo nekaj delavcev in soglašali z eno odpovedjo delovnega razmerja.

Kadrovik je odbor obvestil, da je bilo v februarju v TOZD Valjarne obračunanih 14, na novo sprejetih pa osem delavcev. Na oddelku za izobraževanje odraslih železarskega izobraževalnega centra je v februarju opravilo izpite za delovna mesta 24 delavcev. Obveščeni so bili tudi o spremembah normativa v nekaterih obratih, ki jih je odobril sektor za ekonomiko in organizacijo.

Železarski globus

JAPONSKA

Japonske železarne so do zdaj nabavljale premog za koksiranje v skupni količini 55 milijonov ton, in sicer: 40 % v ZDA, 38 % v Avstraliji, 16 % v Kanadi in 6 % v Sovjetski zvezi ter Poljski. Pred kratkim so z avstralskimi družbami podpisale pogodbo za povečanje količine iz te države na 50 % celotne količine. Manj ga bodo kupovale v ZDA.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNI

NOVA SPOZNANJA O PLANETU JUPITER 1

Decembra leta 1973 je sonda Pionir 10, ki so jo izstrelili v ZDA, kot prvo napravo katero je izdelal človek, dosegli območje planeta Jupitra. V obdobju dveh tednov je Pionior 10 preletel magnetosfero tega planeta in je poslal na zemljo približno 300 slik samega planeta in njegovih satelitov. Poleg tega je izvedla sonda še vrsto različnih meritev in opazovanj katerih rezultate je posredovala na zemljo. Zato so prvi izčrpani rezultati teh opazovanj in meritev že znani.

SONDA PIONIR 10

Medplanetarna sonda Pionir 10, ki sedaj že leti naprej proti planetu Saturnu in je še naprej sposobna za delovanje, se sestoji iz različnih delov. Med njimi sta glavna parabolična antena s premerom 2,7m in šestoglati rezervoar. Na rezervoarju je pritrjeno tri metre dolgo držalo za izotopne baterije in različni znanstveni instrumenti. Z aktiviranjem šestih raketnih pogonskih motorjev je možno sondo v prostoru premikati v različne smeri. Pogonsko gorivo za raketne motorje je hidracin, ki je shranjen v okroglem rezervoarju. Izotopne baterije dobavljajo električno energijo skupne moči 150 vatov. Sama sonda potrebuje za svoje potrebe 106 vatov, znanstvena oprema pa še 25 vatov.

Na skici vidimo glavne dele sonde Pionir 10. Posamezne številke pomenijo: 1 – izotopna baterija (skupno štiri), 2 – potisna šoba, 3 – antena srednje zmogljivosti, 4 – antena visoke zmogljivosti, 5 – komandna enota, 6 – vesoljski navigacijski sistem, 7 – paličasta antena, 8 – cevi za premikanje, 9 – enota za daljinsko upravljanje.

NOTRANJA STRUKTURA JUPITRA

Z ozirom na meritve, ki jih je izvedla sonda Pionir 10, je možno z veliko verjetnosti zaključiti, da je Jupiter planet v tekočem stanju. Prav tako kot pri soncu sestavljata tudi ta planet v glavnem elementa vodik in helij. Temperatura Jupitra je veliko previsoka, da bi bilo možno izločevanje trdih faz. Le v njegovem središču obstoja verjetno majhno jedro sestavljeno iz silikatov in kovin (železa in niklja). Z zunanje strani planeta proti notranjosti izredno naraščata temperatura in pritisk. Tisoč kilometrov pod plinasto atmosfero vlada temperatura 2.000 stopinj Celzija, 2.000 km globlje je zvišana na 5.500 stopinj Celzija ob pritisku 90.000 barov (1 bar ustreza pritisku 1.019 tehnične atmosfere ali skrajšano at, 1at ustreza pritisku 1kg kvadr. centimeter). V globini 25.000 km naraste temperatura na 11.000 stopinj Celzija in pritisk na 3 milijone barov. V majhnem jedru središča Jupitra vlada temperatura 30.000 stop. Celzija.

Podatki, ki jih je posredovala sonda so pokazali, da Jupiter v nasprotju z ostalimi notranjimi planeti sončnega sistema (Merkur, Venera, Zemlja, Mars), nima na površini nobene koncentracije svoje mase. S tem tudi ne trdne skorje in je popolnoma homogen.

Ugotovljena toplotna bilanca tega planeta tudi potrjuje hipotezo, da oddaja dva do trikrat več toplote kot jo dobi s sonca. Zelo verjetno je nastala ta toplota pri krčenju na današnje dimenzije in se je akumulirala v notranjost planeta. Da se Jupiter že več milijard let ohlaja in da je bil prej znatno bolj vroč kot je danes, dokazuje tudi struktura njegovih štirih notranjih setelitov (IO, Evropa, Ganymed, Callisto). Bližnja satelita IO in Evropa sestojita v glavnem iz silikatnih kamenin.

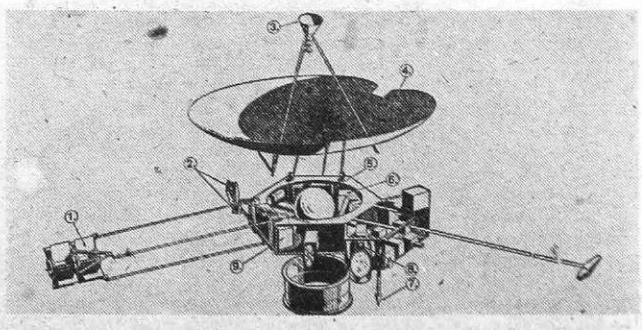

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

MLADI VALJAVČANI JUTRI NA OBISKU NA JESENICAH

Jutri, 28. marca, bo na Jesenice prispelo trideset mladih iz Valjeva. S tem mestom bomo 1. avgusta, ob občinskem prazniku Jesenic sklenili pobratimstvo. Skupina mladih Valjevčanov bo na Jesenice prispela jutri okrog šeste ure zjutraj, kjer jih bodo najprej pozdravili predstavniki občinske konference ZSMS. Dopoldan si bodo najprej skupaj ogledali nekatere obrate v naši železarni. Ob 14. uri bo skupna seja s predsedstvom občinske konference ZSMS Jesenice, na kateri se bodo zbrani predvsem pogovarjali o možnostih medsebojnega sodelovanja. Med obiskom na Jesenicah bodo mladi Valjevčani položili tudi venec na grob sekretarja SKOJ Dragoljuba Milovanoviča v Zabreznici.

Zvečer bodo nadaljevali pot v Tržič, kjer bodo ostali tudi v soboto. Tam se bodo srečali z mladimi Tržičani, v soboto zjutraj pa se jim bo pridružila še skupina mladih z Jesenic. Dopoldan se bo v Križah pri Tržiču zvrstilo več športnih tekmovanj med mladimi iz vseh treh mest, popoldan pa bo še družabno srečanje.

Mladino iz Valjeva iskreno pozdravljamo in jim želimo, da kar najbolj prijetno preživijo jutrišnji dan na železarskih Jesenicah.

J. R.

OPERATIVNI PROGRAM DELA TOVARNIŠKE KONFERENCE ZSMS ŽELEZARNE MAREC—DECEMBER 1975

MAREC

— Seja konference TK ZSMS železarne Jesenice, kjer bomo obravnavali ustanavljanje TOZD v železarni Jesenice, akcijski in operativni program.

— Pospešeno evidentiranje za nove člane vodstev osnovnih organizacij in TK ZSMS železarne Jesenice.

— Sklic aktiva mladih komunistov.

APRIL

— Začetek evidentiranja članov ZSMS za člane samoupravnih organov.

— Organizacija seminarja za mlade aktiviste.

— Sodelovanje z občinsko konferenco mladih delavcev pri oceni stanja novatorstva in racionalizatorstva.

MAJ

— Sodelovanje v vseh akcijah v okviru meseca mladosti, ki jih organizira OK ZSMS Jesenice.

— Volitve v samoupravne organe TOZD in železarne Jesenice.

JUNIJ

— Priprava na volilno sejo konference TK ZSMS.

— Volilne seje osnovnih organizacij v TOZD.

JULIJ

— Volilna seja tovarniške konference.

AVGUST

— Sodelovanje pri organizaciji proslav ob 30-letnici zmage nad fašizmom in 25-letnici samoupravljanja.

SEPTEMBER

— Obravnava štipendiranja v železarni Jesenice.

— Aktiv mladih komunistov na temo: Problemi mladih strokovnjakov v železarni Jesenice.

— Sestanek s štipendisti Železarne.

OKTOBER

— Problemska seja konference o zaposlovanju in pogojih življenja v samskih domovih.

NOVEMBER

— Organizacija seminarja za vodstva osnovnih organizacij.

DECEMBER

— Razprava o sindikalni listi za leto 1976.

— Seja konference TK ZSMS Železarne — kritičen pregled celotnega dela.

— Obisk mladih železarjev v drugih delovnih organizacijah.

— Obisk in razgovor graničarjev z mladimi železarji.

KAM PO KONČANI OSNOVNI ŠOLI?

Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo tudi letos razpisuje natečaj za sprejem novih učencev v vojaške gimnazije in gojencev v srednje vojaške šole v letu 1975. Vsi, ki so redni učenci osmega razreda osemletne šole in so rojeni leta 1959 in kasneje oziroma za srednje vojaške šole lahko leta 1958 in kasneje, ki so zdravi in nekaznovani, se lahko javijo na natečaj za:

— sprejem v vojaške gimnazije v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani;

— sprejem v srednje vojaške šole v Sarajevu, Zagrebu, Beogradu, Rajlovcu, Splitu in Novem Sadu.

Podrobne informacije kandidati lahko dobijo pri mentorjih za poklicno svetovanje in usmerjanje na šolah, v poklicnih svetovalnicah ali pri občinskem upravnem organu za ljudsko obrambo.

DRUGEGA APRILA ZVEČER BOMO NA JESENICAH POZDRAVILI ŠTAFETO MLADOSTI

Štafeta mladosti, ki vsako leto nosi skozi vso našo domovino pozdrave in čestitke tovarišu Titu za njegov rojstni dan, se bo v sredo, 2. aprila, ustavila tudi na Jesenicah.

Mladi z Jesenic bodo štafetno palico sprejeli od mladih iz radovljiške občine na Poljanah in sicer 2. aprila zvečer okrog 19.10. Ponesli jo bodo skozi Javornik, Podmežakljo, skozi podvoz in nato po Titovi cesti do gledališča Tone Čufar. Tam jo bodo z ubranimi koračnicami pozdravili naši železarski godbeniki. Med potjo skozi Jesenice se bosta k zvezni štafeti priključili še triglavska in jalovška štafeta.

Osrednja slovesnost ob sprejemu štafete mladosti na Jesenicah bo v gledališču Tone Čufar. Prireditev z bogatim kulturnim programom, v katerem bodo sodelovali: srednješolski pevski zbor Blaž Arnič, recitatorji in folklorna skupina KUD Jaka Rabič, se bo začela ob 18.30. Slavnostni govor ob sprejemu štafete bo imela Angelca Murko-Pleš, predsednica OK ZSMS Jesenice, ki bo orisala uspehe in delo jeseniške mladine po obeh kongresih mladih.

Štafeta bo iz gledališke dvorane krenila v Železarno, kjer bo prenočila. V četrtek, 3. aprila, bo štafeta nadaljevala pot v Žirovnico in naprej v Begunje, kjer jo bodo spet sprejeli radovljiški mladinci.

Drugega aprila bo slovesnost v gledališču združena tudi z ustanovitvijo jeseniške delovne brigade, ki bo nosila ime po domicilni partizanski enoti JESENIŠKO-BOHINJSKI ODRED. Mladi jeseniški brigadirji bodo razvili svoj prapor ter izvolili organe brigade.

Občinska konferenca ZSMS Jesenice vabi delovne ljudi in občane, posebno pa mladino, da se v čim večjem številu udeležijo sprejema štafete mladosti na Jesenicah.

J. R.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje . . . 54

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Mislim, da bi bilo v okviru vsesplošnih priprav na splošni ljudski odpor treba vsekakor poskrbeti za že omenjene zaloge hrane v gospodinjstvu. Marsikje (in ne le pri nas) take zaloge že imajo, čeprav je prvotni vzrok, da so se odločili zanje, bil drugačen in prav nič povezan z mislijo na naravne nesreče in vojno — a pomembno je, da zaloge so. Marsikje pa takih zalog ni, in ti ljudje bi se morali zamisliti.

NOVA TEHNOLOGIJA — NOVE REZERVE ŽIVIL

Ustvarjanje rezerv živil je vprašanje ogromnega pomena. Ni pomembno samo ustvariti rezerve, temveč pomembno je predvsem to, kako te rezerve ohraniti.

Kako danes rešujemo to vprašanje? Kam so usmerjena raziskovanja živilskih institutov v sodelovanju z živilsko industrijo? Kaj je bilo že doseženo na tem področju?

Živila morajo imeti predvsem sposobnost, da jih hranimo dalj časa v normalnih razmerah ne da bi pri tem padla kvaliteta, aroma in kalorična vrednost.

V ilustracijo naj navedemo najnovejše izsledke živilskih inštitutov v Sovjetski zvezi.

Glavni živilski proizvod je kruh, ki se postopoma suši in ima povečano kaloričnost. Za zaščito pred radioaktivnimi padavinami je neprodušno zaprt. Osvojena je industrijska peka kruha z večjo hranljivo vrednostjo (t.j. kruh obogaten z beljakovinami) in ima lastnost dolgotrajnega konzerviranja (hranimo ga lahko od štiri do dvanajst mesecev).

Recept za eno varianto kruha, ki je namenjen za dolgotrajno hranbo vsebuje posebne dodatke — sojino in ribjo moko ter mleko v prahu. Zaradi primerjave sta na tabeli navedeni sestava in kaloričnost navadnega pšeničnega kruha in kruha povečane hranljive vrednosti namenjenega za dolgotrajno hranjenje ali konzerviranje.

	Belj.	Mašč.	Ogljhidr.	Kal. vred.
PŠENIČNI KRUH	76,0	9,4	424	2134
MLEČNI KRUH IZ SOJINE MOKE	116,5	78,9	426,4	2890
MLEČNI KRUH IZ RIBJE MOKE	144,8	62,6	417,6	2880

Živilska industrija je osvojila tehnologijo priprave različnih vrst kaše in pire juh, ki jih v najkrajšem času pripravimo. Za izredne razmere je nujno potrebna takšna hrana, ki jo pripravimo čimpreje ali pa jo sploh ni potrebno kuhati. Zato so suhi koncentrati nenadomestljiva živila za podjetja družbene prehrane. Sodobne metode izdelave koncentratov temeljijo na njihovi toplotni ali mehanski obdelavi. Za vsa omenjena živila je značilno, da postanejo v vreli vodi nabrekla in da ohranijo prvotni okus. V zadnjih letih prihaja na trg pravcata poplava instant izdelkov. Te nove vrste živil bodo deležne vse širše uporabe tako v obratih družbene prehrane kot v posameznih gospodinjstvih. Kar pa je vsekakor pozitivno, ta živila so opremljena z neprodušnim pakiranjem in so primerna za daljše shranjevanje.

Pomembno mesto v dnevnem obroku ima vsekakor tudi meso. V kmetijskih območjih je zelo malo hladilniških zmogljivosti in nastaja vprašanje kako hraniti meso v svežem stanju. Dosedaj se je uporabljalo več klasičnih načinov (hlajenje, zmrzovanje, sušenje, shranjevanje v razsolu in sublimacijo), vendar pa s tem ni bilo povsem preprečeno kvarjenje mesa.

Sedaj je začela mesna industrija uporabljati novo metodo — izdelavo t.i. blok — mesa, ki se hrani v stisnjenem in zmrznjenem stanju v posebnih škatlah iz lepenke — mini kontejnerjih.

BLOK-MESO ohranimo v svežem stanju 8 do 10 dni, brez posebnih hladilnikov. Tovrstno meso ima še eno pomembno prednost — kompaktnost. V en železniški voz lahko naložimo 12 ton navadnega mesa, dočim v enak železniški voz naložimo do 20 ton blok-mesa. Omenjeni mini kontejnerji omogočajo shrambo mesa pri temperaturi do plus 20 stopinj.

Živilska industrija je pričela izdelovati nove vrste živil s hidrolizati v obliki paste beljakovin. Nekatere spremembe v tehnologiji omogočajo, da imamo ne samo nova, okusna in beljakovinsko bogata živila, temveč da ta ista živila dalj časa shranjujemo.

S sublimacijo v največji meri ohranimo okus, trdnost, zunanji videz in vitamine posameznih živil. Prednosti tovrstnega konserviranja je zmanjšana prostornina in zelo dolgo trajanje. Če sublimirana živila neprodušno pakiramo jih hranimo od 18 mesecev in več.

Eden zadnjih krikov konserviranja je konserviranje z ionizacijo oziroma obsevanjem.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

44

Beležke, ki sem jih napravil ob tem obisku, pa imam, žal, še vedno neobdelane, ker sem bil ravno takrat prezaposlen s pisanjem jubilejne številke »Železarja« ob obletnici ustanovitve ZKJ in SKOJ, potem pa, ko sem to delo odložil, sem se pa lotil romana »Sivo mesto«, ker sem pač moral živeti od pisateljevanja in ne zbiranja gradiva za delavsko zgodovino. Tako lahko po petnajstih letih od srečanja s tovarišem Morettijem napišem le, da ga je vojaški poveljnik tovarne Müllet dvakrat nameraval postaviti pred vojno sodišče. Bil je obtožen kot kolovodja demonstracije in stavke, ki so jo jeseniški delavci hoteli začeti kot solidarnostno akcijo z idrijskimi rudarji in ki jo je vojaška oblast prepovedala. Plod vsega tega dela je bilo naglo naraščanje članstva v socialistični kovinarski strokovni organizaciji, ki je prav v tem obdobju svojega vzpona postala najbolj številna strokovna organizacija na Jesenicah in glavni akter revolucionarnega gibanja v letih 1918—1920.

»Delo v podružnici je vedno bolj napredovalo . . . Prvič smo izmed organizacijskih zaupnikov izvolili glavnega zaupnika.« (»Jesenice«, str. 25).

Toda konec leta 1920 — v času, ko je že delovala KPJ — je buržoazija že odklonila nevarnosti revolucije in hotela odvzeti delavstvu celo to, kar si je v prvih dveh povojnih obdobjih izbojevalo. Reformisti so si sicer prizadevali, da bi prišlo do delavske zakonodaje. Zakoni so bili že napisani, a še niso stopili v veljavo. Glede svobode združevanja so bili na področju Slovenije še vedno stari protidemokratični avstrijski zakoni. Jeseniško delavstvo pa je zahtevalo ustanovitev delavskega obratnozaupniškega sistema v tovarnah KID in je 15. julija 1921 predložilo upravi KID posebno spomenico, izdelano kot pravilnik, in v njej zahtevalo, da ‚vodstvo podjetja prizna v svojih obratih brez pridržka aktiviranje zaupniškega sistema'. V vsakem obratu ali oddelku naj bi delavci izvolili po enega delavskega zaupnika in po enega namestnika, in sicer za vsako osemurno posado posebej, izvoljeni zaupniki pa naj bi potem med seboj izvolili svojega glavnega zaupnika in njegovega namestnika. Zaupniki bi bili dolžni ‚čuvati nedotakljivost kolektivne pogodbe, posredovati v sporih iz delovnega razmerja med delodajalcem in delojemalcem', predvsem pa bi bili ‚DOLŽNI ZASTOPATI KORISTI DELAVSTVA'.

Poleg teh predlogov so v spomenici z dne 15. julija 1921 nadalje predlagali:

da bi podjetje ‚omogočilo zaupnikom redno izvrševanje njihovih funkcij', odredilo, kje in kdaj bi ‚mogel glavni zaupnik poročati podjetju o željah ali morebitnih pritožbah delavstva', po drugi strani pa bi direkcija KID sporočila glavnemu zaupniku svoje ‚pritožbe glede zaposlenega delavstva'.

Mimo tega je spomenica zahtevala, da mora direkcija KID omogočiti glavnim zaupnikom v svojih tovarnah na Jesenicah, Javorniku in na Blejski Dobravi vse pogoje za njihovo delo in jim zagotoviti za opravljanje njihovih delavskozaupniških funkcij ‚določen prosti čas, ne da bi zamudo odtrgala od njihovega zaslužka', glavnemu delavskemu zaupniku pa ‚v primeru, da ta dela v akordu', naj bi ‚podjetje plačalo odškodnino v višini temeljne plače' . . .

Ker je bila tovarna na Jesenicah, oziroma kakor so jo takrat imenovali na Savi (do leta 1929, ko so bile Jesenice proglašene za mesto, je bilo naselje južno od železnice Jesenice—Ljubljana znano samo kot Sava skoro z izključno delavskim prebivalstvom, ta pa se je delila na Staro Savo okrog savske cerkve in nekdanjih Rouardovih fužin, v Novo vas — sedanja Delavska ulica, Groblje za Jelenom do nekdanje Lasanove gostilne, ozemlje od Markeža do Senožeti pa je pripadalo že Javorniku, kjer je bilo pred javorniškim klancem naselje Borovlje — prip. M. Kl.) osrednje podjetje KID v jeseniški dolini (tu je bila tudi direkcija, ki so ji delavci, pa tudi drugi pravili ‚glavna pisarna') so tudi delavci smatrali ‚savskega' glavnega delavskega zaupnika kot vodilnega v trojki glavnih delavskih zaupnikov in zato zanj zahtevali, da KID prizna ‚glavnemu zaupniku na Savi na dan osem ur plačanega prostega časa za opravljanje zaupniških poslov, glavnima zaupnikoma na Javorniku in na Dobravi pa po dve uri plačanega prostega časa, in sicer od desete do dvanajste ure dopoldan', mimo tega pa naj bi jim uprava KID dala na razpolago ‚tudi' poseben prostor in tudi ‚ustrezni pisarniški material'.

Čeprav ta spomenica, kakor sem že rekel, ni imela nič skupnega s prvotnimi tovarniškimi sveti, vzniklimi v razmerah, kakršne so vzvalovile delavske množice po oktobrski revoluciji v Rusiji in se manifestirale v tovarniških svetih, s pomočjo katerih naj bi delavci soodločali in držali v šahu uprave industrijskih družb pri reševanju gospodarskih, predvsem pa socialnih problemov delavstva.

(se nadaljuje)

Centralni mladinski zbor osnovnih šol Jesenice, je pod vodstvom zborovodja Janka Pribošiča, sodeloval v popoldanskem finalnem delu tekmovanja s krajšim koncertom.

ŠOLSKE EKIPE SO PREDSTAVLJALI NASLEDNJI UČENCI

Iz radovljiške občine:

Osnovna šola prof. dr. Josip Plemelj: Janez Ropret, Marjana Benedik, Maja Plemelj, rezerva Alenka Plemelj. Mentorja – pedagoga Anka Banič in Sonja Potočnik.

Osnovna šola bratov Žvan Gorje: Miha Bregant, Igor Jan, Danica Torkar, rezerva Andrej Čop. Mentorji – pedagogi Marija Bernik, Olga Križnar in Jože Kosmač.

Osnovna šola F. S. Finžgar Lesce: Franci Ankerst, Borut Kokalj, Joži Pertnač, rezerva Bogdan Bizjak. Mentorji – pedagogi Karel Boštjančič, Vlado Gatej in Valentin Krivec.

Osnovna šola Stane Žagar Lipnica: Damjana Blatnik, Dragica Pretnar in Jože Resman. Mentor – pedagog Danica Zupan.

Osnovna šola A. T. Linhart Radovljica: Barbara Bak, Anton Hrovat, Marko Kastelic, rezerva Borut Kralj. Mentorji – pedagogi Pavla Mulej, Marija Galič in Bernarda Kastelic.

Iz jeseniške občine:

Osnovna šola Tone Čufar Jesenice: Bojan Pohar, Marjan Jenko, Dragica Jošt, rezerva Robert Leskovar. Mentorji – pedagogi Tine Sodja, Roža Ravnik in Sonja Iskra.

Osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice: Goran Majcen, Jolanda Pfajfer, Simona Rihtaršič, rezerva Gordana Močnik. Mentorja – pedagoga Helena Kadivnik in Ljuba Pavliček.

Osnovna šola Koroška Bela: Breda Avsenik, Tatjana Mrhar, Blaž Žukovec, rezerva Milana Štrumbelj. Mentorja – pedagoga Irena Urbar in Anica Bratun.

Osnovna šola Kranjska gora: Jure Žerjav, Marjan Savs, Dušan Davidović, rezerva Roman Majkič. Mentorji – pedagogi Metka Košir, Vanja Ulčar in Rado Kočevar.

Osnovna šola Mojstrana: Janko Kersnik, Miha Vilman, Marinka Koplan, rezerva Barbara Klinar. Mentorji – pedagogi Vanja Ulčar, Metka Košir in Maruša Podrekar.

Osnovna šola Žirovnica: Erika Legat, Metka Zupančič, Brane Sitar, rezerva Milena Hrovat. Mentorji – pedagogi Pavla Pintar, Jože Pogačar in Marija Sitar.

Skupaj je ekipe sestavljalo 43 učencev osmih razredov, od tega 19 deklet in 24 fantov. Pri njihovih pripravah pa je sodelovalo 28 mentorjev. Kot mentorja – pedagoga pa sta pri učencih posebne osnovne šole Jesenice sodelovala Rudi Dolžan in Roman Savinšek.

IZREDNO ZNANJE O ŽELEZARNI IN ŽELEZARSTVU

(nadaljevanje s 1. strani)

vse ostale šole in sicer: osnovna šola prof. dr. Josip Plemelj Radovljica, osnovna šola bratov Žvan Gorje, osnovna šola F. S. Finžgar Lesce, osnovna šola Stane Žagar Lipnica in osnovna šola A. T. Linhart Radovljica iz radovljiške občine in jeseniške občine: osnovni šoli Tone Čufar in Prežihov Voranc z Jesenic, osnovna šola Kranjska gora, osnovna šola Koroška Bela, osnovna šola Mojstrana in osnovna šola Žirovnica. Tekmovanje je potekalo ob prisotnosti vseh ekip in njihovih mentorjev-pedagogov v sejni sobi Kazine. Po otvoritvenih in pozdravnih besedah direktorja kadrovskega sektorja Toneta Varla, je tekmovanje steklo.

Skoraj dve uri je trajala borba med ekipami, da so se iz zelo izenačenega znanja dobile najboljše tri ekipe, ki so se pomerile v popoldanskem javnem finalu v gledališki dvorani na Jesenicah. Z izenačenimi točkami so bile to ekipe: osnovne šole Prežihov Voranc, osnovne šole Koroška Bela in osnovne šole prof. dr. Josip Plemelj Bled.

V premoru do kosila, ki ga je za vse udeležence – učence in nihove pedagoge nudila Železarna, so si vsi učenci in njihovi pedagogi ogledali v Delavskem domu na Jesenicah razstavo likovnih in tehničnih izdelkov, ki so jih njihovi vrstniki iz osnovnih šol poslali na natečaj Železarne. Vsi so bili z ogledom in samo razstavo zelo zadovoljni, saj resnično izraža veliko ustvarjalno in oblikovalno sposobnost učencev osnovnih šol.

Po končanem kosilu, je direktor kadrovskega sektorja razdelil priznanja šolam za letošnje sodelovanje v akcijah, ki jih je v okviru poklicnega prosvetljevanja in usmerjanja izvajala Železarna s svojim kadrovskim sektorjem. Kot priznanje so dobili umetniške slike jeseniških slikarjev Dolikovcev: Janeza Amrožiča, Nike Hafnerjeve, Zdravka Kotnika, Janka Korošca, Franca Kreuzerja, Pavla Lužnika, Romana Savinška in Toneta Tomazina. Zahvalil se je tudi vsem tridesetim pedagogom-mentorjem, ki najbolj neposredno sodelujejo pri teh akcijah in jim izročili spominska darila, spominske mape z zahvalo pa je izročil tudi vsem učencem, ki so sodelovali v tekmovanju.

V FINALU NAJBOLJŠI BLEJCI

Pred popolnoma zasedeno gledališko dvorano na Jesenicah, ki so jo napolnili učenci vseh osnovnih šol obeh občin in številni predstavniki Železarne, oziroma temeljnih organizacij združenega dela in delovne skupnosti Skupne službe, se je popoldan začel finalni del letošnjega tekmovanja ekip osnovnih šol v znanju o železarni in železarstvu. Po pozdravu vseh navzočih, sta napovedovalca Sonja Anderle in Janez Kavčič v nekaj besedah predstavila jeseniško železarno, ki deluje v okviru sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne, ki skupaj predstavlja 15.500 delavcev. »Jeseniška železarna, ki je lani prva v zgodovini izdelala 500.000 ton surovega jekla in okrog 370.000 ton blagovne proizvodnje slovenskemu in jugoslovanskemu gospodarstvu, postaja vsak dan bolj moderen metalurško predelovalni kompleks, z vedno večjo mehanizacijo in avtomatizacijo ter z vedno manj težkega fizičnega dela. Tega vedno bolj nadomešča večje in širše strokovno znanje, večje umske sposobnosti delavcev. Z izgradnjo nove hladne valjarne se mladim odpirajo še večje perspektive, kajti popolnoma avtomatizirano in mehanizirano delo, bo zahtevalo delavce z veliko strokovno usposobljenostjo. To pa ni več samo zamisel, temveč resnica, ki se že uresničuje in mnogi od tistih, ki se boste letos odločili za šolanje na šolah železarskega izobraževalnega centra, boste že upravljali s temi modernimi napravami...« Da bi našo železarno in železarske poklice kar najbolj približali mladi generaciji, ki se odloča za svoje bodoče poklice, za svojo življenjsko pot, še je kadrovski sektor naše železarne odločil za številne oblike sodelovanja s šolami. Prek teh oblik naj bi mladi bolj spoznali Železarno in železarstvo ter številne poklice, ki sodelujejo v tem velikemtehnološkem procesu izdelave in predelave jekla.« S temi besedami sta napovedovalca začela popoldanski del programa.

V prvem delu programa je nastopil s šestimi pesmimi centralni mladinski pevski zbor osnovnih šol Jesenice, pod vodstvom svojega zborovodja Janka Pribošiča. Program so popestrile še flavtistke, učenke jeseniške glasbene šole Barbara Ulčar, Sonja Rašeta, Barbara Mikula in Laura Korošec.

V nadaljevanju je predsednik tekmovalne komisije in direktor temeljne organizacije združenega dela Avgust Karba razdelil tridesetim učencem iz vseh osnovnih šol nagrade v višini od 250 do 450 dinarjev, ki so jih prejeli za najboljše spise na temo Jeseniški železar proizvajalec in samoupravljalec ter najboljše likovne in tehnične izdelke z železarsko vsebino. Nagrade je prejelo: sedem učencev iz osn. šole Mojstrana, šest iz posebne osnovne šole Jesenice, pet iz osnovne šole Tone Čufar Jesenice, tri iz osnovne šole Žirovnica, po dve pa iz osnovne šole Kranjska gora, A. T. Linhart Radovljica, Prežihov Voranc Jesenice in Koroške Bele, eno pa iz osnovne šole F. S. Finžgar Lesce.

Z nestrpnostjo smo pričakovali nastop najboljših treh ekip v finalnem srečanju za uvrstitev od prvega do tretjega mesta. Pričakovali smo dolg in izenačen boj, toda utrujenost in trema sta naredila svoje. Zmagali so tisti, ki so poleg znanja imeli najmanj treme in boljšo kondicijo, kajti že po prvih treh vprašanjih nam je bil vrstni red znan. Ekipe so se v finalu uvrstile:

1. ekipa osnovne šole prof. dr. Josip Plemelj – Bled,

2. ekipa osnovne šole Koroška Bela in

3. ekipa osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice.

Predsednik delavskega sveta Železarne Alojz Kalan, se je zahvalil vsem šolam za sodelovanje ter čestital najboljšim in jim podelil denarne nagrade 3.000, 2.500 in 2.000 dinarjev, kot prispevek razredom, ki so jih ekipe zastopale, za njihov zaključni izlet. Člani ekip, vključno s četrtim rezervnim članom, so po lastni izbiri prejeli vredne praktične nagrade in sicer šestila, nalivna peresa in grafos risalni pribor.

S tem pa popoldansko srečanje učencev osnovnih šol z našo železarno v besedi in sliki, še ni bilo končano. Na programu je bila še preizkušnja v ročni spretnosti pa tudi iznajdljivosti šolskih ekip, ki so jih sestavljali učenka in učenec. Na železarskem izobraževalnem centru so pripravili domiselno nalogo. Po rešitvi vseh ekip oziroma uspešni vezavi vseh električnih spojev, se je na odru zableščal napis SREČNO UČENCI. Pri tej nalogi sta bila najbolj spretna učenka in učenec iz osnovne šole A. T. Linhart Radovljica, druga sta bila iz osnovne šole Kranjska gora in tretja iz osnovne šole Tone Čufar Jesenice. za priznanje so dobili lepe knjižne nagrade.

»S pozdravom srečno učenci, zaključujemo letošnje javno tekmovanje kaj veš in znaš o jeseniški železarni in železarstvu. Hvala za pozorno spremljanje in nasvidenje prihodnje leto.« S temi besedami je zaključil letošnje tekmovanje glavni in odgovorni urednik tovarniškega glasila Železar Jože Varl, ki je celodnevno srečanje oziroma tekmovanje tudi režijsko pripravil in vodil.

Če z besedami pedagogov in drugih udeležencev letošnjega tekmovanja ocenimo celodnevno prireditev, potem je bila letošnja boljša od lanske. To pa je nedvomno velika spobuda organizatorjem, kadrovskemu sektorju Železarne, da bo prihodnja še boljša.

Najboljše tri ekipe osmih razredov osnovnih šol v finalnem delu preizkušnje svojega znanja

NAGRADE ZA NAJBOLJŠE SPISE

Dve prvi: Marjan Jenko, o. š. Tone Čufar Jesenice in Marjeta Župančič, o.š. Žirovnica. Dve drugi: Dragica Jošt, o.š. Tone Čufar Jesenice in Lili Čop, o.š. Žirovnica. Dve tretji: Vlasta Ravhekar in Maja Kreuzer, obe o.š. Koroška Bela. Dve četrti: Janko Kersnik, o.š. Mojstrana in Lidija Fon, o.š. Tone Čufar Jesenice. Dve peti: Zdenka Čop, o.š. F. S. Finžgar Lesce in Milena Hrovat, o.š. Žirovnica.

NAGRADE ZA NAJBOLJŠE LIKOVNE IZDELKE

Dve prvi: Janko Kersnik, o.š. Mojstrana in Mitja Žagar, o.š. A. T. Linhart Radovljica. Dve drugi: Tinka Skumavec, o.š. Mojstrana in Iva Šebjanič, o.š. Tone Čufar Jesenice. Dve tretji: Andrej Lukan, o.š. A. T. Linhart Radovljica in Dušan Hribljan, o.š. Prežihov Voranc Jesenice. Dve četrti: Nevenka Robič, o.š. Kranjska gora in Miha Vilman, o.š. Mojstrana. Dve peti: Dušan Pogačar in Mesud Džamastagić (skupaj), o.š. Prežihov Voranc Jesenice in Daniel Kokalj, o.š. Tone Čufar Jesenice.

NAGRADE ZA NAJBOLJŠE TEHNIČNE IZDELKE

Dve prvi: Janez Kovač in Jože Svulj, oba posebna osnovna šola Jesenice. Dve drugi: Darko Lakota, o.š. Mojstrana in Benjamin Šmid, o.š. Kranjska gora. Dve tretji: Salko Mulalić, posebna osn. šola Jesenice in Miha Vilman, o.š. Mojstrana. Dve četrti: 7. in 8. razred posebne osnovne šole Jesenice za skupinsko delo. Dve peti: skupinsko delo pos. osn. šole Jesenice in Viktor Olip, o.š. Mojstrana.

Posebna osnovna šola Jesenice je sodelovala samo s tehničnimi izdelki, ki pa imajo izredno likovno obarvanost.

Pripis: prvi nagradi znašata 450, drugi 400, tretji 350, četrti 300 in peti 250 dinarjev.

PREDLOG ZA JAVNO RAZPRAVO
Stopnja novosti
1. Že znano
1. nov proizvod, ki spada v skupino proizvodov, ki jih OZD SŽ še ne proizvaja
2. razširitev asortimenta v skupini proizvodov, ki jih OZD SŽ že proizvaja

1. nov proizvod, ki spada v skupino proizvodov, ki jih OZD SŽ še ne proizvaja
2. razširitev asortimenta v skupini proizvodov, ki jih OZD SŽ že proizvaja
3. povečanje produktivnosti in ekonomičnosti zaradi:
a) uvedbe novega ali izboljšanje obstoječega tehnološkega postopka,
b) uvedbe novih surovin, s katerimi se doseže substitucija deficitnih ali dražjih surovin,
c) izboljšanje obsega proizvodnje in koriščenja obstoječih kapacitet,
d) izboljšanje delovne varnosti,
e) izboljšanje učinkovitosti sredstev za delo.

22. člen

Za vsak izum ali tehnično izboljšavo se določi odškodnina oziroma nagrada po preteku enega leta od izvedbe. Po preteku enega leta je avtor dolžan posredovati službi podatke o dejanskih koristih izuma ali tehnične izboljšave. Služba mora zbrati vse strokovne ocene in ekonomski izračun koristi, ki so potrebni za obravnavo predloga. Vse strokovne službe so dolžne pomagati pri zbiranju podatkov o tehnični in ekonomski vrednosti predlogov.

23. člen

OZD SŽ, ki dobi patent, mora plačati izumitelju odškodnino, razen če se izumitelj odpove odškodnini. OZD SŽ mora plačati odškodnino tudi tedaj, kadar začne izkoriščati izum še pred pridobitvijo patenta.

Odškodnino se določi sporazumno. Če se sporazum ne doseže, mora OZD SŽ v treh mesecih od izumiteljeve zahteve predlagati, da odškodnino odmeri pristojno sodišče.

24. člen

Za izume, ustvarjene v OZD SŽ veljajo določbe zakona o patentih in tehničnih izboljšavah.

O izumu, ustvarjenem v OZD in o njegovih bistvenih tehničnih prednostih mora izumitelj brez odlašanja pismeno obvestiti OZD.

OZD mora brez odlašanja pismeno potrditi izumitelju prejem njegovega obvestila.

Izumitelj in organizacija morata varovati izum v tajnosti do vložitve prijave za pridobitev patenta.

Vzajemne pravice in obveznosti izumitelja in OZD, v kateri je bil ustvarjen izum, se uredijo s pogodbo.

Če ne pride do sklenitve pogodbe ali če ni v pogodbi drugače določeno, ima pravico pridobiti patent organizacija, če pa je ta noče uporabiti, ima pravico pridobiti patent izumitelj.

OZD mora v treh mesecih od dneva, ko prejme obvestilo o izumu, izjaviti, ali namerava uporabiti svojo pravico do pridobitve patenta.

Če izumitelj ne obvesti OZD o izumu, se šteje rok iz prejšnjega odstavka od dneva, ko OZD izve za izum.

Pravico dobiti patent ima izumitelj tudi tedaj, če organizacija v treh mesecih od dneva, ko je izjavila, da namerava uporabiti pravico do pridobitve patenta, ne vloži prijave.

S pogodbo med OZD in izumiteljem se uredi tudi vprašanje zavarovanja izuma v tujini.

OZD, ki dobi patent, mora plačati izumitelju pravično odškodnino, razen, če se izumitelj po izumu odpove odškodnini.

OZD mora plačati odškodnino tudi tedaj, kadar začne izkoriščati izum pred pridobitvijo patenta.

Odškodnina iz prejšnjih dveh odstavkov tega člena se določi sporazumno; če se ne določi sporazum, mora OZD v enem mesecu od izumiteljeve zahteve predlagati, naj jo odmeri pristojno sodišče.

Pri odmeri odškodnine upošteva sodišče zlasti: tehnični in gospodarski pomen izuma, koristi, ki jih organizacija lahko doseže z uporabo izuma, vrednost sredstev, ki jih je OZD vložila v ustvaritev izuma, delež izumitelja pri izumu, okoliščine, ali je bilo delo na izumu redno delo izumitelja v OZD ter druge okoliščine, ki so pomembne za odmero odškodnine.

25. člen

V primeru pogodbenega prenosa izkoriščanja izuma oziroma tehnične izboljšave na OZD SŽ ali na drugo OZD sklene OZD avtorja pogodbo z njim o njegovem deležu oziroma odškodnini.

VI. POSTOPEK ZA DOLOČANJE ODŠKODNIN

26. člen

Izračun prihrankov za izume in tehnične izboljšave je treba izdelati za eno leto; če je priznana večletna odškodnina, pa za vsako leto posebej. Izračun najprej izdela avtor ali ustrezna strokovna služba in ga dostavi strokovni službi, ki je dolžna izračun preveriti in po potrebi ponovno izdelati. Podatke za izračun so dolžne posredovati vse službe v OZD SŽ. Korist ali prihranek je razlika med prejšnjim stanjem, povečanim za stroške izvedbe in novim stanjem po uvedbi izuma ali tehnične izboljšave.

27. člen

Odškodnino določamo po tabeli v odvisnosti od doseženih koristi oz. prihrankov. Odškodnino, določeno po tabeli, je treba pomnožiti še s faktorjem, ki upošteva stopnjo ustvaritvene sposobnosti.

Enoletna korist ali prihranek v din	Odškodnina din			Minim. odšk. din	Max. odšk. din
do 5000	15 %			300	750
5.001 – 25.000	750 + 11 %	razl. nad	5000	750	2950
25.001 – 50.000	3.000 + 10 %	razl. nad	25000	3000	5500
50.001 – 100.000	6.000 + 7 %	razl. nad	50000	6000	9500
100.001 – 200.000	10.000 + 5 %	razl. nad	100000	10000	15000
200.001 – 500.000	15.000 + 4 %	razl. nad	200000	15000	27000
500.000 – 1,000.000	27.000 + 3 %	razl. nad	500000	27000	42000
nad 1,000.000	42.000 + 2 %	razl. nad	1000000	42000	–

FAKTOR USTVARITVENE SPOSOBNOSTI

Stopnja delovne dolžnosti \ Stopnja novosti	1 Že znano	2 Izboljšava z znanimi rešitvami	3 Izboljšava z izvirnimi rešitvami	4 Popolnoma novo
a) Delovna dolžnost	0	0,4	0,7	1,0
b) Lažji pristop do predmeta izboljšave	0,2	0,5	0,8	1,1
c) Izboljšava z drugega delovnega področja	0,3	0,6	0,9	1,2

Stopnja novosti

1. Že znano
Pod to stopnjo prištevamo uvedbo že znanih postopkov, strojev ali naprav, bodisi da so preneseni iz OZD SŽ, drugih OZD, literature ali drugih virov.
2. Izboljšava z znanimi rešitvami
Pod to stopnjo prištevamo izboljšave postopkov, strojev in naprav z znanimi rešitvami oziroma predmeti.
3. Izboljšava z izvirnimi rešitvami
Pod to stopnjo prištevamo izboljšave postopkov, strojev in naprav z izvirnimi rešitvami in znanimi predmeti.
4. Popolnoma novo
Pod to stopnjo prištevamo popolnoma nove, doslej še neznane rešitve tehničnih problemov, ki morajo izpolnjevati pogoje za pridobitev patenta.

Stopnja delovne dolžnosti

a) Delovna dolžnost
S to stopnjo se ocenjujejo avtorji, ki so dosegli izboljšavo v okviru svojih rednih delovnih zadolžitev.
b) Lažji pristop do predmeta izboljšave
S to stopnjo se ocenjujejo avtorji, ki so izboljšali nek postopek, stroj ali napravo s svojega delovnega področja izven okvira rednih delovnih zadolžitev.
c) Izboljšava z drugega delovnega področja
S to stopnjo se ocenjujejo avtorji, ki so izboljšali nek postopek, stroj ali napravo na drugem delovnem oziroma strokovnem področju.

28. člen

Avtor lahko prejme največ tri odškodnine na osnovi koristi oziroma prihrankov, ki jih daje izum ali tehnična izboljšava. Enkratna odškodnina pripada avtorju, če gre za enkratni prihranek in za predloge, ki so v uporabi do dveh let. Za predloge, ki so dalj časa v uporabi, se določi odškodnina po naslednji tabeli:

Čas uporabe predloga	Odškodnina
nad 3 do 5 let	2 odškodnini
nad 5 let	3 odškodnine

Prva odškodnina se izračuna na osnovi enkratnega prihranka ali na osnovi prihranka, ki ga daje izum ali tehnična izboljšava v prvem letu uporabe.

Druga odškodnina se izračuna na osnovi poprečnega prihranka drugega in tretjega leta uporabe izuma ali tehnične izboljšave.

Tretja odškodnina se izračuna na osnovi poprečnega prihranka četrtega in petega leta uporabe izuma ali tehnične izboljšave.

29. člen

Pri realiziranih pomembnejših izumih ali tehničnih izboljšavah se lahko avtorju izplača akontacija, po preteku enega leta pa še razlika. Akontacija ne sme biti večja kot 60 % predračunske odškodnine.

30. člen

Prijavitelj izuma ima vse pravice, ki so priznane z zakonom. Višina odškodnine se ureja s pogodbo na temelju 27. člena sporazuma.

VII. DRUGE PRAVICE IN DOLŽNOSTI AVTORJEV IN OZD SŽ

31. člen

Za spodbujanje vseh delavcev SŽ k izumljanju, odkrivanju ter uvajanju novih izboljšav naj vsaka OZD SŽ razpiše eno ali več nagrad za najboljše avtorje. Pogoje za razpis in podelitev nagrad urejajo posebni samoupravni sporazumi.

32. člen

Vsem avtorjem izumov oziroma tehničnih izboljšav OZD SŽ podeli pismeno priznanje v obliki diplome.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

33. člen

Sredstva za financiranje novih izumov in tehničnih izboljšav se zagotovijo z letnim gospodarskim načrtom vsake OZD SŽ.

34. člen

Poleg odškodnin in nagrad lahko samoupravni organ predlaga, da se posebno uspešnim avtorjem nudijo v skladu z drugimi akti še naslednje ugodnosti:
1. Izredno plačan dopust
2. Podelitev štipendije za reden ali izreden študij
3. Odobritev službenega potovanja v tu ali inozemstvo z izključno nalogo izpopolnjevanja v svoji stroki
4. Premestitev na odgovornejše oziroma zahtevnejše delovno mesto.

35. člen

Izplačane odškodnine se knjižijo po obstoječih finančnih predpisih. V skladu z obstoječimi predpisi se odškodnine ne tretirajo kot osebni dohodek.

36. člen

Služba in knjigovodstvo osnovnih sredstev OZD morata voditi evidenco o vseh stroških, ki nastanejo z uvedbo izuma ali tehnične izboljšave. Uspešne izume in večje tehnične izboljšave je treba voditi kot osnovna sredstva. Osnovno vrednost za amortiziranje tvorijo praviloma izplačane odškodnine avtorjem in stroški za izvedbo izumov in tehničnih izboljšav. Amortizacijska stopnja je 20 %. Amortizirajo se samo izumi in tehnične izboljšave, pri katerih je znašala vsota stroškov za izvedbo in izplačane odškodnine 10.000 din in več.

37. člen

Ta sporazum sprejme na podlagi predloga upravnega sveta SŽ in javne razprave v vseh OZD SŽ delavski svet SŽ (skladno z 80. členom samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v SŽ). S sprejemom samoupravnega sporazuma le-ta zavezuje vse OZD SŽ in se tedaj neposredno uporablja v vseh OZD SŽ neposredno oziroma z uveljavitvijo v internih samoupravnih splošnih aktih.

38. člen

Ta sporazum se uporablja v vseh OZD SŽ od 1. dne v naslednjem mesecu, ko je delavski svet SŽ sprejel sporazum.

Ljubljana, dne

Predsednik delavskega sveta SŽ

Na podlagi zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke (Ur. l. SRS št. 26/73) smo delavci temeljnih organizacij združenega dela in organizacij skupnih služb črne in barvaste metalurgije Slovenije kot udeleženci sporazumevanja sprejeli

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MERILIH ZA PRIDOBIVANJE IN RAZPOREJANJE DOHODKA

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Delavci udeležencev sporazuma uresničujemo pravico dela z družbenimi sredstvi in ustvarjamo dohodek, pri čemer smo vzajemno odgovorni, da v svojem skupnem in splošnem družbenem interesu ta sredstva smotrno uporabljamo in jih kot materialno osnovo svojega in celotnega družbenega dela nenehno obnavljamo, povečujemo in izboljšujemo ter svoje delovne obveznosti vestno izpolnjujemo.

Delavci pri tem s samoupravnim sporazumevanjem in odločanjem ustvarjamo ekonomske in druge pogoje za spodbujanje interesov za dobro gospodarjenje, za racionalna vlaganja in za povečanje produktivnosti dela v okviru splošnih pogojev družbenega gospodarjenja in po določbah tega sporazuma.

2. člen

S tem samoupravnim sporazumom določamo delavci udeležencev osnove in merila za pridobivanje dohodka ter na tej podlagi ugotovljeni dohodek razporejamo odvisno od udeležbe živega in minulega dela na del za razširitev materialne osnove združenega dela in njegove rezerve, za dvig delovne storilnosti ter za osebno in skupno porabo delavcev.

3. člen

Pri določanju in uporabi meril za razporejanje dohodka se udeleženci zavezujemo upoštevati splošna razmerja v delitvi družbenega proizvoda, ki so predvidena v družbenem planu SR Slovenije in določena v vsakoletni resoluciji o družbenoekonomski politiki in o razvoju SR Slovenije.

II. PRIDOBIVANJE IN RAZPOREJANJE DOHODKA

1. Načela o pridobivanju in razporejanju dohodka

4. člen

Udeleženci sporazuma bomo pri skupnem urejanju zadev v zvezi z dohodkom upoštevali naslednje:
1. Dohodek je treba obravnavati iz dveh enakovrednih vidikov:
– iz vidika pridobivanja in
– iz vidika razporejanja.

Pridobivanje in razporejanje dohodka sta zelo soodvisna, kar se kaže predvsem v naslednjem:
– velik del družbenih problemov, ki jih povzroča razporejanje dohodka, nastaja zato, ker ni bil ustvarjen dovolj velik dohodek. Ustvarjanje oziroma pridobivanje večjega dohodka je zato eden osrednjih motivov samoupravnega sporazumevanja.
– z razporejanjem dohodka se lahko pomembno vpliva na njegovo ustvarjanje.

2. Z delitvijo sredstev za osebne dohodke je treba optimalno zadostiti dvema načeloma, ki pa si v mnogočem nasprotujeta:
– načelu delitve po delu, ki ga zahtevajo potrebe po nenehni rasti produktivnosti družbenega dela;
– načelu o socialni pravičnosti.

3. Dohodek se kaže kot tipična družbena kategorija in mora biti zato vsak gospodarski subjekt omejen v svobodi razpolaganja z njim. Omejitve v

PRILOGA ŽELEZARJA 12/XVII
Z DNE 27. MARCA 1975

razpolaganju z dohodkom morajo biti optimalne predvsem v tem smislu, da subjektivnim proizvodnim silam ne jemljejo spodbude pri povečevanju družbene produktivnosti dela, obenem pa morajo preprečevati tako uporabo dohodka, ki družbeno gledano ni optimalno koristna.

2. Pridobivanje dohodka

5. člen

Pri skupnem urejanju zadev v zvezi s pridobivanjem dohodka upoštevamo udeleženci sporazuma naslednja spoznanja:

1. Pridobivanje dohodka je aktivnost, ki jo sestavljata dva procesa:
   – ustvarjanje dohodka
   – družbeno priznavanje oz. ugotavljanje dohodka.
2. Dohodek (D) se ustvarja s smiselnim delovanjem predvsem dveh proizvodnih tvorcev:
   – živega dela (Dl)
   – minulega dela oz. družbenega kapitala (K).

Poleg tega je velikost ustvarjenega dohodka odvisna še od izjemnih pogojev za pridobivanje dohodka (dohodek od izjemnih pogojev – Dip).

Velikost ustvarjenega dohodka (Du) je odvisna od količine uporabljenih tvorcev in pa od njihove produktivnosti (Pr):

Du = Dl . Prdl + K . Prk + Dip

(s simboli Dl in K je izražena količina uporabljenega živega oziroma minulega dela, simbola Prdl ter Prk pa pomenita produktivnost živega oz. minulega dela).

Posamezni elementi so podrobno opredeljeni v nadaljnjih členih.

3. Družbeno priznavanje dohodka se izvaja s posredovanjem trga oz. dogovarjanjem, pri čemer velja, da je družbeno priznan dohodek (Dp) enak razliki med doseženim celotnim dohodkom (CD) in prenešenimi vrednostmi. Prenešene vrednosti sestavljajo:
   – realno obračunani materialni stroški in storitve (MS), ki jih je povzročila proizvodnja izdelkov in storitev, s prodajo katerih je bil celotni dohodek dosežen – realno obračunana amortizacija (AM).

Dp = CD – (MS + AM)

Ustvarjeni dohodek in družbeno priznani dohodek sta vrednostno enaka. (Razlago člena preberite na koncu predloga.)

6. člen

Zaradi spodbujanja rasti družbene produktivnosti dela in nagrajevanja po delu se s tem sporazumom udeleženci dogovarjamo o merilih za ugotavljanje produktivnosti živega in minulega dela. Zato s tem sporazumom določamo enotne kriterije za ugotavljanje ustvarjenega dohodka in merjenje v proizvodnji angažiranega živega in minulega dela.

7. člen

Dogovorjeni kriteriji za ugotavljanje ustvarjenega dohodka so:

1. Celotni dohodek bomo ugotavljali in prikazovali skladno z zakonom, s tem da bomo v čim večji meri zagotovili realnost izkazanega celotnega dohodka.
2. Kot materialne stroške in storitve bomo šteli poleg postavk, ki jih predvideva zakon, tudi tiste pogodbene obveznosti, ki imajo vsebinsko značaj storitev. Vse materialne stroške bomo obračunavali v realnih vrednostih.
3. Amortizacijo bomo obračunavali po enotnih kriterijih v višini, ki omogoča realno tehnično in ekonomsko obnovo osnovnih sredstev.

8. člen

Dogovorjeni kriteriji za merjenje živega in minulega dela so:

1. V proizvodnih organizacijah angažirano živo delo bomo izražali v delovnih urah.
2. V proizvodnji v širšem smislu angažirano minulo delo bomo izražali v dinarjih. Pod angažiranim minulim delom v smislu tega sporazuma bomo razumeli družbeni kapital, ki ga delimo v dve skupini: lastni in sposojeni družbeni kapital. Kot lastni družbeni kapital štejemo poslovni sklad ter vse druge vire poslovnih sredstev enake kvalitete. Kot sposojeni družbeni kapital štejemo vse tiste tuje vire sredstev, za katere se nadomestilo za njihovo uporabo plačuje iz ustvarjenega dohodka (krediti, skupne naložbe in podobno).

9. člen

Za merjenje produktivnosti dela v smislu 6. člena tega sporazuma udeleženci uporabljamo minimalno produktivnost živega dela (MiN Predl) ter minimalno produktivnost minulega dela (MiN Prk).

10. člen

Minimalno produktivnost živega dela bomo izražali z ustvarjenim dohodkom. Udeleženec je dosegel minimalno produktivnost živega dela, če je na račun angažiranega živega dela ustvaril dohodek v višini normalnega bruto osebnega dohodka (NOD).

Normalne bruto osebne dohodke bomo določevali z uporabo naslednjega postopka:

1. Eno izmed delovnih organizacij, katere temeljne organizacije združenega dela so vse udeležene sporazuma, bomo opredelili kot tipično delovno organizacijo. Tipična delovna organizacija naj bi glede zahtevnosti njenega proizvodnega procesa (zahtevana kvaliteta dela oziroma kvalifikacija zaposlenih) in težavnosti pogojev dela v čim večji meri ustrezala povprečju teh pogojev pri vseh udeležencih. Poleg tega pa mora tipična delovna organizacija zaposlovati razmeroma veliko število delavcev.
2. Za tipično delovno organizacijo se sporazumno določi normalni osebni dohodek za eno uro dela (NOD u-t). Višina tega osebnega dohodka, če se ga obračuna za 182 ur dela, mora povprečnemu delavcu v tipični delovni organizaciji omogočiti življenjski standard, ki se ga sporazumno ocenjuje kot normalnega.

Normalni osebni dohodek za eno uro dela v tipični delovni organizaciji se izrazi v obliki odstotka glede na povprečni osebni dohodek v gospodarstvu v SR Sloveniji po podatkih Zavoda SRS za statistiko in se ga potem skladno z rastjo teh povprečnih osebnih dohodkov tudi spreminja.

Udeleženci sporazumevanja sočasno ocenijo realnost ugotovljenega odstotka glede na razmere med poprečnimi zahtevami delovnih mest v tipični delovni organizaciji in poprečnimi zahtevami delovnih mest v SR Sloveniji.

3. Normalni osebni dohodek na uro za poljubnega udeleženca (NOD u-p) se sporazumno določi v taki višini, da razlika med tem normalnim osebnim dohodkom na uro ter normalnim osebnim dohodkom tipične delovne organizacije odraža:
   – razliko v zahtevnosti dela (kvalifikacija zaposlenih) med tipično delovno organizacijo in organizacijo udeleženca;
   – razliko v težavnosti pogojev dela med tipično delovno organizacijo in organizacijo udeleženca;
   – razliko v poprečni možnosti zamenjave zaposlitve med krajem (regijo) tipične delovne organizacije ter krajem (regijo) udeleženca.
4. Normalni osebni dohodek (NOD) udeleženca se dobi tako, da se količino v njegovem poslovanju angažiranega živega dela (Dl) pomnoži z njegovim normalnim osebnim dohodkom za delovno uro (NOD u-p), dobljenemu znesku pa se prišteje vse dejansko obračunane dodatke (dd) za nadurno delo, nočno delo, nedeljsko delo, delo na dan državnih praznikov ter dejanske izplačane bruto OD po pogodbah o delu.

NOD = Dl . NOD u-p + dd

5. V OZD, ki pridobivajo svoj celotni dohodek predvsem s prodajo intelektualnih storitev (storitvene OZD kot npr. projektivne organizacije, ki pretežno delajo za panogo), se izplačani OD delavcev štejejo kot normalni OD. Kadar udeleženci na seji skupne komisije ugotovijo ob rednih preverjanjih dejanskih izplačil dogovorjenih delovnih mest, da delavci storitvenih OZD presegajo normalne okvire v panogi, določi skupna komisija višino normalnih OD za tako posamezno storitveno OZD, preko katere je dolžna plačati prispevek v sklad solidarnosti (18. člen). Sklep skupne komisije o dovoljeni višini normalnih OD za posamezno storitveno OZD se sprejme brez udeležbe pri glasovanju obravnavane storitvene OZD.
6. Normalni osebni dohodki se izražajo v bruto znesku. Udeleženci se lahko sporazumno odločijo, da se normalni osebni dohodek poveča še za tiste družbene in ostale obveznosti, ki se jih iz dohodka plačuje v odvisnosti od velikosti bruto osebnih dohodkov.
7. Relativne odnose v normalnih osebnih dohodkih na delovno uro vseh udeležencev se določi prvič za leto 1974. Za vsako naslednje leto se praviloma lahko pred njegovim pričetkom te odnose ustrezno korigira, vendar samo v primeru, če so nastopile dejanske spremembe v razlikah iz 3. tč. tega člena, oziroma če se nedvoumno ugotovi, da prva določitev normalnih osebnih dohodkov na uro ni bila dovolj realna.

11. člen

Tudi minimalno produktivnost minulega dela bomo izražali z ustvarjenim dohodkom. Udeleženec je dosegel minimalno produktivnost minulega dela, če je na račun uporabe družbenega kapitala ustvaril dohodek, ki je enak seštevku nadomestila, ki ga je obvezen iz dohodka izdvojiti za izposojeni družbeni kapital, in pa zneska, ki ga dobi z uporabo s tem sporazumom dogovorjene obrestne mere na lastni družbeni kapital.

Obrestno mero iz prejšnjega odstavka določijo udeleženci vsako leto na novo, pri čemer pa le-ta ne more biti za več kot 1/3 nižja od normalne obrestne mere za bančni kapital, niti ne more presegati normalne obrestne mere bančnega kapitala.

Dogovorjena obrestna mera ni nujno enako določena za vse udeležence. Za udeleženca, ki angažirajo v svoji proizvodnji glede na živo delo veliko družbenega kapitala, se lahko določi nižja dogovorjena obrestna mera kot za ostale udeležence, vendar le znotraj razponov, določenih v prejšnjem odstavku.

Dohodek, ki ustreza v tem členu opredeljeni minimalni produktivnosti minulega dela, imenujemo normalni dohodek minulega dela (NDK).

Udeleženci se lahko sporazumejo, da se normalni dohodek minulega dela poveča za znesek, ki predstavlja pozitivno razliko med zneskom, ki se ga dobi ob uporabi v tem členu dogovorjene obrestne mere na dolgoročne kredite za osnovna in obratna sredstva, ter zneskom dejanskih obresti, ki jih je udeleženec dolžan plačati za te kredite. Dohodek, ki ga predstavlja ta razlika, se šteje kot normalni dohodek lastnega minulega dela.

12. člen

Razliko med dejansko in minimalno dogovorjeno produktivnostjo živega oz. minulega dela imenujemo po tem sporazumu presežno produktivnost živega oziroma minulega dela.

Udeleženec je po tem sporazumu dosegel minimalno dogovorjeno produktivnost živega dela in minulega dela, če je ustvaril dobiček iz poslovanja (db). Kot dobiček iz poslovanja se šteje razlika, ki se jo dobi, ko se od ustvarjenega in družbeno priznanega dohodka odšteje normalne osebne dohodke (NOD) in normalni dohodek minulega dela (NDK). Tako opredeljeni dobiček vsebinsko ustreza tistemu delu dohodka, ki je rezultat presežene produktivnosti živega dela (PPrdl), presežene produktivnosti minulega dela (PPrk) in morebitnega dohodka od izjemnih pogojev (Dip):

db = Dl . PPrdl + K . PPrk + Dip

Če je razlika iz prejšnjega odstavka negativna, jo imenujemo izguba iz poslovanja. Tako opredeljena izguba je odraz nedosežene minimalne produktivnosti dela, lahko pa tudi posledica izjemno neugodnih proizvodnih oziroma tržnih razmer.

13. člen

Udeleženci se obvezujemo, da si bomo nenehno prizadevali uveljavljati v svojem poslovanju vse tiste oblike dela, ki zagotavljajo rast produktivnosti živega in minulega dela. V tem smislu bomo predvsem:
   – skrbeli za učinkovito organizacijo dela in celotnega poslovanja
   – uveljavljali vse znane oblike učinkovitega motiviranja subjektivnih sil za večanje produktivnosti dela (samoupravljanje, politika kadrovanja, sistem nagrajevanja, odnosi med delavci, sistemi vodenja poslovnega procesa itd.)
   – posvečali največjo skrb izbiri pravilnih in družbeno učinkovitih naložb iz minulega dela (družbenega kapitala)
   – se medsebojno informirali in si pomagali v vseh tistih pogledih, kjer tako sodelovanje lahko privede do povečanja skupne produktivnosti dela.

14. člen

Za udeleženca, ki ne doseže s tem sporazumom dogovorjene minimalne produktivnosti živega in minulega dela, velja, da je njegovo poslovanje neučinkovito. Udeleženec, katerega poslovanje je neučinkovito celo poslovno leto, je dolžan pripraviti in izvesti program ukrepov za dvig produktivnosti dela, v katerem predvidi tudi način realizacije obvez iz prejšnjega člena tega sporazuma. S programom je udeleženec dolžan seznaniti vse ostale udeležence.

Udeleženec, ki izvaja program ukrepov iz prejšnjega odstavka, mu vsi ostali udeleženci dolžni pri tem solidarno pomagati. Taka pomoč je obvezna še posebno v primerih, ko je poslovanje udeleženca prizadeto zaradi negativnega delovanja izjemnih proizvodnih ter tržnih pogojev poslovanja.

3. Razporejanje dohodka

15 člen

Razporejanje dohodka v smislu tega sporazuma se izvaja v treh fazah, ki jih označujemo kot prva, druga in tretja delitev dohodka.

a) Prva delitev dohodka

16. člen

Prvo delitev dohodka računsko izvede vsak udeleženec z uporabo v tem sporazumu dogovorjenih meril za ugotavljanje minimalne produktivnosti živega in minulega dela. S prvo delitvijo se ustvarjeni in družbeno priznani dohodek (D) razdeli v normalne osebne dohodke (NOD), normalni dohodek minulega dela (NDK) ter na dobiček iz poslovanja:

D = NOD + NDK + db.

b) Druga delitev dohodka

17. člen

Z drugo delitvijo se dohodek razdeli na naslednje sestavine:
1. sredstva za dejanske bruto osebne dohodke (DOD)
2. dohodek, ki se ga razporedi kot dodatno minulo delo oziroma kot povečanje družbenega kapitala (PS – poslovna sredstva)
3. sredstva za skupno porabo delavcev (SP)
4. prispevek v sklad solidarnosti udeležencev tega sporazuma (SKS)
5. dogodbene obveznosti, ki pomenijo nadomestilo za uporabo sposojenega družbenega kapitala (PO)

Na podlagi 95. člena o patentih in tehničnih izboljšavah (Ur. list FLRJ št. 44/1968, Ur. list FLRJ št. 28/1962 in Ur. list SFRJ št. 24/74) ter določb samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne Ljubljana so sprejele organizacije združenega dela Slovenske železarne naslednji:

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O IZUMIH IN TEHNIČNIH IZBOLJŠAVAH V SLOVENSKIH ŽELEZARNAH

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Namen tega samoupravnega sporazuma je, da spodbuja vse delavce Slovenskih železarn (dalje: SŽ) k izumljanju, odkrivanju ter uvajanju novih rešitev določenega tehničnega problema in k racionalnejši uporabi tehničnih sredstev in tehnoloških ter drugih delovnih postopkov, s čemer se dosega večja storilnost, boljša kakovost proizvodov, prihranek na materialu in energiji, boljše izkoriščanje strojev in naprav, boljša organizacija in kontrola proizvodnje in poslovanja, boljša varnost pri delu ter racionalnejše izvajanje funkcij v SŽ. S tem pa se tudi zagotavlja enak položaj vsem delavcem SŽ.

Namen sporazuma je prav tako zagotovitev medsebojne izmenjave izumov in tehničnih izboljšav, ustvarjenih v posameznih OZD SŽ.

2. člen

Izum kot predmet tega samoupravnega sporazuma pomeni skladno z zakonom novo ustvarjalno rešitev določenega problema, ki se da uporabiti v dejavnosti OZD SŽ in izpolnjuje zakonite pogoje za pridobitev patenta.

3. člen

Za tehnično izboljšavo se v smislu tega samoupravnega sporazuma šteje tehnična rešitev, dosežena z racionalnejšo uporabo znanih tehniških sredstev in tehnoloških postopkov, s katerimi se dosega večja delovna storilnost, boljša kakovost proizvodov, prihranek pri materialu in energiji, boljše izkoriščanje strojev in naprav, boljša kontrola proizvodnje, boljša varnost dela, boljši delovni pogoji, zmanjšanje fizičnega napora pri delu in vsi drugi predlogi, ki kakor koli pripomorejo k racionalnejšemu delu.

4. člen

Izum in tehnično izboljšavo skladno z 2. in 3. členom tega sporazuma ima pravico predlagati vsak delavec SŽ.

5. člen

Ta samoupravni sporazum se uporablja obvezno pri vseh izumih in tehničnih izboljšavah, ustvarjenih v SŽ. Za take se smatrajo:
1. Če je prišlo do njih v času, ko je imel izumitelj ali avtor lastnost delavca v združenem delu v katerikoli OZD SŽ, v neposredni zvezi z njegovim delom v taki OZD.
2. Če je prišlo do njih v šestih mesecih, odkar je imel izumitelj ali avtor lastnost delavca v združenem delu v OZD SŽ in je bilo delo v neposredni zvezi s prejšnjim delom delavca v taki OZD SŽ.
3. Tudi za avtorja izven SŽ, če je predlog za OZD SŽ koristen in sprejemljiv.

6. člen

Pristojne samoupravne organe in način volitev določi vsaka OZD SŽ s svojim internim samoupravnim splošnim aktom.

II. MEDSEBOJNE OBVEZNOSTI MED OZD SŽ

7. člen

OZD SŽ se zavezujejo zagotoviti medsebojno menjavo patentov, izumov in tehničnih izboljšav, ustvarjenih v SŽ, s tem da ima ta menjava prednost pred enakimi odnosi izven SŽ. Ti odnosi se urejajo s pogodbami med zainteresiranimi OZD SŽ.

8. člen

V vseh glasilih v SŽ se objavijo informacije o priznanih izumih in tehničnih izboljšavah. Kolikor ima OZD SŽ interes, v soglasju z avtorjem sklene pogodbo z drugo OZD SŽ o izkoriščanju izuma ali tehnične izboljšave.

9. člen

Pristojni organ posamezne OZD SŽ lahko razpiše tehnične probleme v vseh glasilih v SŽ. Predloge za razpis dajo vodstva organizacijskih enot ali službe. Predloge za rešitev razpisanih tehničnih problemov zbira služba OZD SŽ, ki je razpis predlagala. Zbrane predloge obravnava in nagrajuje samoupravni organ. Nagrada je razpisana za teoretično rešitev tehničnega problema, po izvedbi predloga in enoletni uporabi pa se le-ta obravnava skladno s tem sporazumom.

Višino nagrade določi samoupravni organ pred razpisom.

III. ORGANI IN SLUŽBE, KI OBRAVNAVAJO IZUME IN TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

10. člen

Organi in službe, ki obravnavajo izume in tehnične izboljšave so:
1. Vodstva organizacijskih enot, oziroma ustrezni uporabniki, ki podajajo strokovna mnenja na sprejete predloge.
2. Strokovna služba, ki organizira in vzpodbuja inventivno dejavnost ter evidentira prijavljene izume in tehnične izboljšave in jih dokumentirane z ocenami in ekonomskimi izračuni posreduje samoupravnemu organu v obravnavo in odločanje.
3. Strokovne komisije, sestavljene iz nevtralnih strokovnjakov, ki jih sklicuje strokovna služba ali samoupravni organ in obravnavajo posamezne predloge in podajajo o njih strokovno mnenje.
4. Samoupravni organ (organi), ki obravnavajo predloge, odločajo o priznanju in vrsti predlogov in odločajo o višini odškodnin.

11. člen

Delo strokovnih in samoupravnih organov se vrši skladno z določili internih samoupravnih splošnih aktov vsake OZD SŽ.

12. člen

Člani samoupravnega organa in ostali strokovni delavci (10. člen) so dolžni varovati popolno tajnost prijave izuma ali tehnične izboljšave.

IV. POSTOPEK ZA UVELJAVLJANJE IN OBRAVNAVANJE IZUMOV TER TEHNIČNIH IZBOLJŠAV

13. člen

Za postopek uveljavitve izumov se uporabljajo neposredno določbe zakona, smiselno pa tudi določbe tega poglavja.

14. člen

Avtorji prijavljajo tehnične izboljšave pismeno strokovni službi na predpisanem obrazcu.

Število izvodov določi služba.

Predlogi se lahko prijavljajo v naslednjih oblikah:
– kot že realizirane izboljšave, ki že dajejo rezultate (najkasneje v roku 1 leta po uveljavitvi)
– kot izdelani predlogi, ki se jih lahko realizira
– kot ideje, ki jih je potrebno pred realizacijo še dodelati.

Prijava mora vsebovati opis, ekonomski izračun in po potrebi ustrezne načrte ali skice. Opis in dokumentacija morata biti popolna in razumljiva.

Če avtor nima možnosti sestaviti prijave, mu je dolžan pomagati vodja organizacijske enote, v kateri avtor dela.

15. člen

Samoupravni organ po potrebi določi izmed članov samoupravnega organa ali drugih strokovnih delavcev izvedence za preverjanje posameznih predlogov oziroma idej. Izvedence lahko angažira tudi strokovna služba, v tem primeru mora to potrditi samoupravni organ.

16. člen

Če ja avtorstvo sporno, samoupravni organ po avtorjevi želji pritegne k obravnavi še druge delavce na strokovni ravni, ki zagotavlja zadostno znanje in sposobnost za pravilno zastopanje koristi avtorja in OZD SŽ. Če v OZD SŽ ni ustreznega strokovnjaka, mora samoupravni organ pritegniti k obravnavi strokovnjaka izvedenca, za zadevno področje.

Avtorji imajo pravico, da prisostvujejo seji, na kateri se obravnavajo njihovi predlogi. Predsednik samoupravnega organa lahko odloči, da seji prisostvujejo vsi avtorji obravnavanih predlogov hkrati, če to ne moti poteka seje. V primeru, ko je število avtorjev večje, se morajo pred prijavo predloga med seboj dogovoriti o odstotku udeležbe in se poleg navedbe v prijavi podpisati. Če se avtorji med seboj ne morejo sporazumeti o udeležbi, samoupravni organ imenuje posebno komisijo, ki določi udeležbo avtorstva.

17. člen

Če samoupravni organ sprejme predlog za koristen, obvesti predlagatelja, naj začne z delom.

V primeru, ko se predlog lahko realizira samo z delom avtorja, je vodja organizacijske enote, v kateri naj se predlog realizira, dolžan omogočiti izvedbo predloga.

V primeru, ko avtor sam ne more realizirati predloga, mu je dolžan pomagati vodja organizacijske enote, v kateri se delo izvaja in po potrebi pri realizaciji predloga angažirati tudi druge delavce, ali pa predlog predložiti v realizacijo prek projektne organizacije. Za izvedbo je odgovoren vodja organizacijske enote ali vodja projektne organizacije.

Vodja organizacijske enote, v kateri se predlog realizira, je dolžan oskrbeti spremljanje stroškov za izvedbo predloga, razen v primeru, ko se predlog izvaja prek projektne organizacije.

18. člen

Samoupravni organ na svoji seji dokončno odmeri višino odškodnine. Pooblaščena oseba je dolžna izdati pismeno odločbo o izplačilu odškodnine najkasneje v 15 dneh po sklepu samoupravnega organa. Izplačilo se lahko izvrši šele po pravnomočnosti odločbe (19. člen).

19. člen

Vsak izumitelj oziroma avtor tehnične izboljšave ima pravico pritožbe v roku 8 dni na pristojni organ, kar je določeno z odločbo. Pritožba zadrži izvršitev odločbe.

V. POSTOPEK PRI OCENITVI KORISTNOSTI IN UPORABNOSTI IZUMOV IN TEHNIČNIH IZBOLJŠAV

20. člen

Pristojni samoupravni organ se pri ocenitvi koristnosti predlogov ravna po naslednjih kriterijih:
1. tehnični in gospodarski pomen za OZD SŽ
2. koristi, ki jih OZD SŽ lahko doseže z uporabo predloga
3. vrednost sredstev, ki jih OZD SŽ vloži v ustvaritev predloga
4. delež avtorja pri predlogu
5. okoliščine, ali je bilo delo na predlogu redno delo avtorja v OZD SŽ
6. druge okoliščine, ki so pomembne za vrednotenje predloga in odmero odškodnine.

21. člen

Pri ocenitvi tehniškega in gospodarskega pomena predloga mora samoupravni organ zlasti upoštevati, ali se predlog nanaša na:

povsod enake produktivnosti živega in minulega dela. Ob enakih količinah uporabljenega živega in minulega dela pa dobimo večji dohodek le z večjo produktivnostjo dela. Produktivnost dela, živega in minulega, mora tako postati predmet našega največjega zanimanja in v samoupravnem sporazumu nas predvsem zanima, kako jo ugotavljati oziroma meriti. Če nam namreč uspe najti uporabljiva merila za njeno merjenje, potem smo s tem dosegli dva pomembna uspeha in sicer:

– pridobili smo zadovoljivo sredstvo za presojanje učinkovitosti gospodarjenja posameznih organizacij združenega dela, kar je, kot smo preje ugotavljali, neobhoden pogoj za samo spodbujanje dobrega gospodarjenja

– pridobili smo pomemben pripomoček za urejanje delitve dohodka, saj priznavamo in uveljavljamo načelo o nagrajevanju po delu oz. po produktivnosti dela.

V predlogu samoupravnega sporazuma je predvideno, da naj bi se udeleženci dogovorili za minimalno produktivnost živega in minulega dela, ki naj bi potem predstavljala osnovno enoto za merjenje dejansko dosežene produktivnosti. Sporazum pravi, da je udeleženec dosegel minimalno produktivnost živega dela, če je na eno uro potrošenega živega dela v poprečju ustvaril dohodek v višini, ki ustreza normalnim (prej visokim kot nizkim) osebnim dohodkom, za katere pa se skupno dogovorimo. Minimalna produktivnost v proizvodnji angažiranega minulega dela pa naj bi bila dosežena, če je udeleženec z angažiranim minulim delom pridobil dohodek, ki je enak seštevku obresti, ki jih plača na sposojena sredstva (tuje minulo delo), in pa zneska, ki se ga dobi, če se na angažirano lastno minulo delo uporabi enotno dogovorjena obrestna mera. Učinkovitost poslovanja posamezne organizacije bi se ob upoštevanju teh meril presojala tako, da se primerja dejansko doseženi dohodek z zneskom dohodka, ki ustreza preje opredeljeni minimalni produktivnosti živega in minulega dela. Čim bolj dejanski dohodek presega dohodek, ki ustreza minimalni produktivnosti dela, tem bolj je organizacija učinkovita, in obratno.

Razumljivo je, da bodo opisana merila za presojanje produktivnosti živega in minulega dela povsem brez vrednosti, če ne bomo uporabljali enotnih kriterijev za ugotavljanje ustvarjenega dohodka. Ugotavljanje dohodka je sicer predpisano z nekaterimi zakoni, vendar žal na način, da lahko dve enako veliki in enako učinkoviti organizaciji izkažeta zelo različen dohodek, ne da bi zaradi tega kršili zakon.
Velika svoboda je dopuščena predvsem na področju obračunavanja amortizacije, ki pa se ji naj bi udeleženci s samoupravnim sporazumom odpovedali. To je razmeroma huda obveza, ki pa je skoraj neizogibna, če hočemo po enotnih kriterijah presojati uspešnost poslovanja vsakega udeleženca.

Enotna merila za presojanje učinkovitosti poslovanja pa niso edina spodbuda za pospeševanje produktivnosti družbenega dela, za katero se samoupravno dogovarjamo. Udeleženci naj bi namreč prevzeli še tudi nekatere druge konkretne obveznosti. Le-te so v morda skromni obliki zapisane v 13. in 14. členu predloga sporazuma, zato pa naj bi se v praksi pokazale kot toliko bolj učinkovite.

III. KAJ PREDVIDEVA SPORAZUM GLEDE RAZPOREJANJA OZ. DELITVE DOHODKA

Ob ocenjevanju dosedanjih samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov se nehote dobi vtis, da so bili le ti v veliki meri delani z namenom, da se organizacije združenega dela omeji v njihovi svobodi pri oblikovanju sredstev za osebne dohodke. V nekem smislu bi v tej zvezi lahko govorili o pomanjkanju zaupanja. Sicer je res, da smo imeli prej, predno smo začeli delitev družbeno urejati, nekatera nenormalna obnašanja in sicer v tem smislu, da so si v nekaterih organizacijah združenega dela delili nenormalno visoke osebne dohodke iz dohodka, ki ni bil prvenstveno pridobljen z delom. Taki primeri pa so bili prej ko slej samo izjema in upravičeno lahko dvomimo, če je bilo res potrebno zaradi izjem omejevati svobodo vsem. Take misli so bile prisotne pri pripravi novega samoupravnega sporazuma in do izraza prihajajo tako, da se skuša to pot udeleženec čim manj omejevati v svobodi njihove delitve, še posebno ko gre za dohodek, ki je bil ustvarjen s produktivnim delom.

Kako smo se torej lotili usmerjanja delitve v novem sporazumu? Nekako tako:

1. S tem, ko smo se samoupravno dogovorili za enotne kriterije za ugotavljanje produktivnosti živega in minulega dela (kakor smo jih preje opisali), smo praktično tudi že opredelili osnovne proporce delitve dohodka. Ko namreč računsko ugotavljamo učinkovitost svojega gospodarjenja, dohodek tudi že delimo v tri osnovne sestavine, in sicer so to:

– normalni osebni dohodki, ki vsebinsko ustrezajo v obliki dohodka izraženi minimalni dogovorjeni produktivnosti živega dela

– normalni dohodek minulega dela, ki ustreza z dohodkom izraženi minimalni dogovorjeni produktivnosti minulega dela

– dobiček iz poslovanja, ki je odraz večje produktivnosti dela od minimalno dogovorjene. Če dobička ni oz. če je izguba, potem to pomeni, da udeleženec ni dosegel minimalno dogovorjene produktivnosti živega in minulega dela.

Delitev dohodka na omenjene tri sestavine imenujemo v samoupravnem sporazumu prvo delitev dohodka. Ponoviti moramo, da gre pri prvi delitvi dohodka sicer za računsko operacijo, s katero se ugotovi učinkovitost poslovanja udeleženca, a vendar so istočasno s tem določeni tudi izhodiščni proporci delitve dohodka, ki ustrezajo načelu delitve po delu.

2. Stvarno deli udeleženec dohodek z drugo delitvijo dohodka, kakor v sporazumu to aktivnost imenujemo. Za drugo delitev določa samoupravni sporazum predvsem naslednje:

– udeleženec, ki je ustvaril dobiček iz poslovanja (produktivnost njegovega dela je večja od minimalno dogovorjene), naj bi v svoje poslovne sklade razporedil vsaj tisti del dohodka, ki je bil pridobljen na račun angažiranega minulega dela in vsebinsko ustreza minimalno dogovorjeni produktivnosti minulega dela

– del dohodka, ki ga bo porabil za osebne dohodke, oblikuje udeleženec samostojno, pri čemer pa velja, da za osebne dohodke praviloma ne more uporabiti dela dohodka, ki je bil v minimalno dogovorjeni višini pridobljen na račun angažiranega minulega dela. Druga omejitev je, da je udeleženec, ki razporedi za osebne dohodke iz svojega dobička bistveno več sredstev, kot znašajo normalni osebni dohodki, dolžan vplačati v obliki posojila prispevek v solidarnostni sklad. Višino tega prispevka ureja posebej dogovorjena lestvica, ki se jo vsak čas lahko tudi spremeni in sicer predvsem takrat, če se ugotovi, da se posamezni udeleženci pri delitvi z družbenega stališča gledano ne obnašajo dovolj razsodno. To sta torej dve omejitvi, v okviru katerih se potem udeleženci samostojno opredeljujejo, koliko sredstev iz ustvarjenega dohodka bodo namenili za osebne dohodke.

3. Glede načina delitve sredstev za osebne dohodke na posamezne delavce samoupravni sporazum praktično ne želi uveljavljati nobenih resnejših omejitev, pač pa postavlja zahtevo, da mora delitev biti izvedena na način, ki spodbuja delavce k večji produktivnosti dela. Udeleženec, ki uspešnega dela ne nagrajuje bistveno bolje od neuspešnega, bo zato grobo kršil samoupravni sporazum.

Samoupravni sporazum v bistvu dopušča razporediti za osebne dohodke več ali manj neokrnjeni znesek normalnih osebnih dohodkov ne glede na višino dejansko ustvarjenega dohodka. Za osebne dohodke je možno torej porabiti tudi normalni dohodek minulega dela, vendar z omejitvijo, da mora tak udeleženec kasneje, ko mu poslovni rezultati to dovoljujejo, potrošeni normalni dohodek minulega dela nadoknaditi.

Na področju delitve dohodka skuša torej samoupravni sporazum v čim manjši meri prevzemati vlogo instrumenta, ki naj bi delovno skupnost udeleženca omejeval v svobodi njegove delitve tistega dohodka, ki ga je dejansko ustvaril s svojim delom. Namesto tega naj bi samoupravni sporazum raje v čimvečji meri prevzel vlogo zaščitnika visokih osebnih dohodkov za učinkovito delo. In kar zadeva osebne dohodke, naj še posebej poudarimo, da je samoupravni sporazum zasnovan na predpostavki o pravilnosti politike visokih osebnih dohodkov, le zasluženi morajo biti z družbeno koristnim delom.

IV. ORGANIZIRANO UREJANJE ODNOSOV Z DRUŽBO

Nova ustava prinaša nekatere bistveno nove poglede na urejanje vprašanj v zvezi z delitvijo dohodka med organizacijo združenega dela in družbeno skupnostjo. Na tem področju je pridobil delavec v temeljni organizaciji združenega dela dve pomembni pravici in sicer:

– pravico, da aktivno sodeluje pri ustvarjanju splošnih ekonomskih razmer (ekonomski sistem), v katerih bo njegova temeljna organizacija ustvarjala in pridobivala dohodek

– pravico soodločanja o tem, kolikšen del družbenega dohodka se lahko potroši za financiranje posameznih družbenih aktivnosti, ter pravico nadzora nad tem, kako se ta dohodek dejansko tudi troši.

Uresničevanje naštetih pristojnosti, ki pa seveda pomenijo tudi pomembno odgovornost, je eden izmed ciljev samoupravnega sporazuma (organizirano urejevanje odnosov z družbo). V samem samoupravnem sporazumu nimamo precizneje določeno, kako bomo to aktivnost izvajali. V glavnem se vsi udeleženci s sporazumom obvezujemo, da bomo usklajeno in aktivno delovali pri urejanju odnosov z družbo. Kakšne oblike dela bomo pri tem uporabili, bo potrebno še temeljito proučiti in najverjetneje zato v tem trenutku ne bi bilo primerno, da bi sami sebi predpisovali kakršne koli recepte.

V. SOLIDARNOST MED UDELEŽENCI SPORAZUMA

Pri urejanju zadev v zvezi z dohodkom izhajamo udeleženci iz spoznanja o družbenem značaju dohodka. S tem pojmom razumemo med drugim tudi to, da dohodek, ki ga neka konkretna organizacija pridobi, ni rezultat samo njene prizadevnosti in ustvarjalnosti, temveč se v tem dohodku izraža tudi ustvarjalnost celotne družbe. Zato udeleženec na eni strani ne more biti povsem svoboden pri razporejanju dohodka, po drugi strani pa ima pravico do solidarne pomoči, kadar iz kakršnih koli razlogov ne bi dosegel tolikšnega dohodka, ki zagotavlja socialno varnost njegovih delavcev in njegovo normalno ekonomsko življenje ter razvoj.

Udeleženci sporazuma se zato obvezujemo, da bomo solidarno pomagali tistim organizacijam združenega dela, ki v pogledu pridobivanja dohodka zaidejo v razmeroma težak položaj. Tako pomoč bomo izvajali na dva načina:

– s strokovno in drugo podobno pomočjo

– z materialno pomočjo v obliki finančnih sredstev.

Da resno mislimo s solidarnostjo, dokazujemo s tem, ko se odločamo, da bomo oblikovali sklad solidarnosti. V ta sklad bodo obvezno prispevali sredstva vsi tisti udeleženci, ki iz ustvarjenega dobička izplačujejo za osebne dohodke pomembnejše zneske. Prispevek v solidarnostni sklad pridobiva tako dvojno vlogo in sicer:

– služi kot instrument za usmerjanje oblikovanja sredstev za osebne dohodke

– je začetna materialna osnova, na kateri udeleženci gradimo medsebojno solidarno pomoč.

Samoupravni sporazum ne opredeljuje določneje, v katerih primerih so posamezni udeleženci upravičeni do solidarne pomoči, niti ne navaja vseh oblik, v katerih naj bi se pomoč dajala. Sporazum se za enkrat omejuje na to, da opredeli solidarnost za normalno obliko sodelovanja udeležencev v družbenem procesu proizvodnje, ter da ustvari začetne materialne osnove solidarne pomoči. To oboje naj bi pomenilo temeljno spodbudo, na kateri bomo udeleženci gradili tudi druge, po obliki sicer pestre, po vsebini pa učinkovite oblike medsebojne pomoči.

VI. POTEK POSTOPKA

Osnutek samoupravnega sporazuma je pripravila skupna komisija panoge, ko je predhodno sprejela vsebinsko zasnovo sporazuma. Pripravljeni so bili tudi okvirni izračuni, ki so potrdili pravilnost zastavljene zasnove. Po predhodni razpravi o osnutku sporazuma v posameznih OZD panoge, na republiškem odboru sindikata delavcev kovinske industrije Slovenije in na odboru za samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in OD Republiškega sveta ZSS je zbor udeležencev črne in barvaste metalurigije Slovenije dne 12. 2. 1975 sprejel predlog samoupravnega sporazuma ter ga skupaj s skupno komisijo posreduje v javno razpravo vsem delavcem v tistih OZD panoge, ki so se v predhodnem postopku izjasnile za uvrstitev v panogo črne in barvaste metalurgije Slovenije.

Morebitne pripombe in predloge k predlogu sporazuma naj pošljejo udeleženci skladno s 17. členom republiškega zakona o sporazumevanju najpozneje v 45. dneh, ko so dobili predlog sporazuma, po možnosti pa že v enem mesecu. Šteje se, da udeleženec ter drugi organi, ki sodelujejo v postopku sprejema, nimajo pripomb, če v navedenem roku 45 dni ne odgovorijo skupni komisiji.

Po uskladitvi pripomb na skupni komisiji bo končno besedilo sporazuma posredovano vsem udeležencem v potrditev oz. sklenitev (20. člen zakona). Samoupravni sporazum bo sklenjen, ko ga bo sprejela večina vseh delavcev v vsaki TOZD oz. skupni službi in ga bo podpisal pooblaščeni delavec. Pristopno izjavo bo potrebno poslati skupni komisiji, ki bo ugotovila ali je bil sporazum sprejet za vse udeležence v enakem besedilu. Po morebitnem usklajevalnem postopku bo skupna komisija s sklepom ugotovila, da je sporazum sklenjen, nakar bo vpisan v razvid samoupravnih sporazumov pri republiškem sekretariatu za delo.

VII. NAMESTO ZAKLJUČKA

V 4. členu predloga samoupravnega sporazuma so zapisana nekatera načela o pridobivanju in razporejanju dohodka. Eden izmed zaključkov, na katerega ta načela navajajo, je lahko tak: ni problem deliti, problem je ustvarjati dohodek. Na težnji, da se čimbolj spodbudi učinkovito in družbeno koristno delo in s tem ustvari čim večji dohodek, je v bistvu zasnovan tudi predlog novega samoupravnega sporazuma. Delitev dohodka pa nas v sporazumu zanima predvsem z dveh vidikov in sicer:

– kako z delitvijo dohodka povratno v čim večji meri spodbujati njegovo ustvarjanje

– kako preprečevati ekscese v delitvi, s čimer razumemo predvsem ravnanje, ko si nekdo deli večji dohodek, kot pa mu (gledano z družbenimi očmi) pripada glede na njegov delovni prispevek.

Skupna komisija panoge – črne in barvne industrije SR Slovenije

6. prispevek, ki se iz dohodka neposredno izdvoji za pokrivanje splošnih družbenih potreb (SDP)

D = DOD + PS + SP + SKS + PO + SDP.

18. člen

Višino sredstev za dejanske bruto osebne dohodke določajo udeleženci samostojno v okviru naslednjih meril:

1. Udeleženec, ki je ustvaril vsaj toliko dobička iz rednega poslovanja, kot znašajo njegove obveznosti iz naslova prispevkov iz 6. točke prejšnjega člena, sme brez vsakih omejitev za osebne dohodke nameniti sredstva v višini normalnih osebnih dohodkov, določenih s tem sporazumom.

2. Udeleženec, ki je ustvaril več dobička, kot znašajo njegove obveznosti iz 6. točke prejšnjega člena, sme za osebne dohodke razporediti tudi del dobička, iz katerega pa mora v tem primeru izdvojiti v solidarnostni sklad udeležencev prispevek, ki se oblikuje po naslednji lestvici:

Če presegajo dejanska sredstva za osebne dohodke (DOD) normalne osebne dohodke (NOD) v %:	je udeleženec dolžan prispevati v solidarnostni sklad znesek v višini naslednjih % glede na normalne osebne dohodke:
1. do 5	0
2. nad 50 do 10	0 + 0,3×
3. nad 10 do 15	1,5 + 0,5×
4. nad 15 do 25	4,0 + ×
5. nad 25	14 + 2×

(× pomeni razliko med odstotkom, za kolikor dejanska sredstva za osebne dohodke presegajo normalne osebne dohodke, in pa odstotkom, ki v levem delu lestvice v ustrezni alinei pomeni spodnjo mejo. Primer: dejanski osebni dohodek za 13 % presega normalne osebne dohodke. Ustrezna alinea je tretja, njena spodnja meja pa je 10. × je v tem primeru: 13 – 10 = 3, prispevek v sklad solidarnosti pa znaša:
1,5 + 0,5 . 3 = 3 % od normalnih osebnih dohodkov).

Izplačevanje OD iz dobička se šteje kot normalno ravnanje pri delitvi dohodka.

3. Udeleženec, ki je ustvaril manj dobička iz poslovanja, kot znašajo njegove obveznosti iz 6. točke prejšnjega člena, ali pa je ustvaril izgubo iz poslovanja, ne sme za osebne dohodke uporabiti vseh sredstev v višini normalnih osebnih dohodkov, temveč za nepokrite normalne osebne dohodke manj.

Ne glede na prejšnji odstavek pa udeleženec po tem sporazumu ni dolžan za osebne dohodke razporediti manj dohodka, kot znaša 90 % normalnih osebnih dohodkov. Za kritje osebnih dohodkov do te višine sme udeleženec uporabiti tudi minimalni dohodek, ki po tem sporazumu pripada lastnemu minulemu delu. Taka uporaba dohodka minulega dela se šteje za interno posojilo, ki ga podpisnik likvidira takoj, ko mu v naslednjem obdobju ustvarjeni dobiček to dovoljuje.

V posebej utemeljenih primerih lahko skupna komisija posameznemu udeležencu dovoli, da določil te točke o višini dejanskih sredstev za osebne dohodke ne upošteva.

4. Če privede oblikovanje osebnih dohodkov po tem členu do družbeno nesprejemljivih razlik v osebnih dohodkih, bomo udeleženci ustrezno spremenili lestvico iz 2. točke tega člena.

19. člen

Dohodek, ki se ga razporedi kot dodatno minulo delo oziroma kot povečanje družbenega kapitala (PS), se oblikuje iz naslednjih virov:

1. Iz sredstev, ki se v skladu z 11. členom tega sporazuma oblikujejo kot dohodek lastnega minulega dela,

2. Iz dela dobička, ki ga udeleženec po lastni odločitvi razporedi kot dodatno minulo delo. Če je udeleženec pridobil dohodek na račun izjemnih ugodnosti za pridobivanje dohodka, je dolžan tako pridobljeni dohodek razporediti kot dodatno minulo delo.

3. Iz dela sredstev v višini normalnih osebnih dohodkov, ki ga udeleženec po lastni odločitvi ne razporedi za dejanske osebne dohodke, temveč kot dodatno minulo delo.

Dodatno minulo delo oziroma povečanje družbenega kapitala uresniči udeleženec tako, da razporedi ustrezni del dohodka v svoje sklade poslovnih sredstev (poslovni sklad, rezervni sklad).

20. člen

Sredstva za skupno porabo delavcev oblikuje udeleženec iz ustvarjenega dobička, lahko pa v ta namen razporedi tudi del sredstev, ki predstavljajo po prvi delitvi dohodka normalne osebne dohodke.

Udeleženec, ki ni ustvaril dobička, sme sredstva skupne porabe oblikovati tudi iz dela dohodka, ki po prvi točki prejšnjega člena pripada lastnemu minulemu delu. Taka uporaba dohodka lastnega minulega dela se smatra za interno posojilo, ki ga udeleženec likvidira takoj, ko mu v naslednjem obdobju ustvarjeni dobiček to dovoljuje.

21. člen

V sklad solidarnosti prispeva udeleženec iz svojega dohodka znesek, ki se oblikuje v skladu z drugo točko 18. člena tega sporazuma. Ta prispevek ima praviloma značaj združenih sredstev rezerve, ki se združujejo v obliki posojila z rokom vračila 5 let.

Če se je iz sklada solidarnosti odobrila po 34. členu tega sporazuma solidarna pomoč brez obveznosti vračila, morajo vsi udeleženci svoje kreditne terjatve iz prejšnjega odstavka sorazmerno zmanjšati.

Če to zahtevajo potrebe po solidarni pomoči, so dolžni udeleženci prispevati poleg sredstev iz prvega odstavka v sklad solidarnosti še druga sredstva na način, za katerega se posebej dogovorijo.

22. člen

Kot pogodbene obveznosti po 5. točki 17. člena tega sporazuma se šteje del normalnega dohodka minulega dela, ki ga je udeleženec dolžan razporediti kot nadomestilo za uporabo sposojenega družbenega kapitala (obresti za kredite, udeležba na dohodku pri skupnih naložbah itd.).

23. člen

Udeleženci ugotavljamo, da smo v času sprejemanja tega sporazuma obvezni plačevati neposredno iz dohodka številne prispevke za pokrivanje splošnih družbenih potreb in to pogosto ne glede na višino dejansko ustvarjenega dohodka. Tak način zbiranja sredstev za pokrivanje družbenih potreb ni najbolj primeren, zato se bomo skupno zavzemali za ustrezne spremembe. Pri tem bomo izhajali predvsem iz naslednjih stališč:

1. Neposredno iz dohodka lahko prispeva za pokrivanje splošnih družbenih potreb samo tisti udeleženec, ki je pridobil več dohodka, kot znašajo normalni osebni dohodki ter normalni dohodek minulega dela.

2. Veliko število različnih prispevkov nujno vodi k nejasnostim, pretiranemu administrativnemu delu, zmanjševanju možnosti kontrole porabe zbranih sredstev in podobno. Zato mora biti število prispevkov čim bolj omejeno.

3. Udeleženci smemo in moramo presojati pravilnost uporabe zbranih sredstev za pokrivanje splošnih družbenih potreb. Te pravice oziroma obveznosti pa ni mogoče uresničevati brez učinkovitih oblik informiranja o porabi družbenih sredstev. Zato se bomo zavzemali, da se tak sistem informiranja tudi zgradi.

c) Tretja delitev dohodka

24. člen

S tretjo delitvijo dohodka razumemo udeleženci ponovno prerazdelitev tistega dela dohodka, ki je bil z drugo delitvijo razporejen v korist udeleženca oz. njegovih delavcev (točke 1, 2 in 3 iz 17. člena tega sporazuma), in sicer v:

– sredstva, ki jih udeleženec oziroma njegovi delavci lahko neposredno uporabijo za osebno potrošnjo (neto osebni dohodki – neto OD), skupno porabo delavcev (neto sredstva za skupno porabo – neto SP) oz. razširitev materialne osnove družbene proizvodnje (neto akumulacija – AK)

– sredstva za pokrivanje splošne družbene potrošnje (SDP).

25. člen

S tretjo delitvijo dohodka se ne ureja samo velikost in porazdelitev potrošnje, temveč se z njo pomembno vpliva v smeri pospeševanja ali zaviranja rasti družbene produktivnosti dela. Zato pripisujemo udeleženci tretji delitvi dohodka velik pomen.

26. člen

Tretjo delitev dohodka urejajo številni predpisi ter samoupravni splošni akti. Udeleženci se obvezujemo, da se bomo enotno in aktivno zavzemali za take predpise in akte, s katerimi bo zagotovljeno družbeno optimalno zbiranje sredstev za pokrivanje splošne družbene potrošnje. Pri tej svoji aktivnosti bomo upoštevali tudi obveznosti, ki smo jih sprejeli s 23. členom tega sporazuma.

III. MERILA O DELITVI SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

27. člen

Udeleženci se obvezujemo, da bomo delitev sredstev za osebne dohodke izvajali na način, ki bo vse delavce v čim večji meri spodbujal k povečevanju produktivnosti živega in minulega dela. V tem smislu bomo pri delitvi uveljavljali kvalitetne oblike nagrajevanja po delu, s čimer želimo predvsem zagotoviti primerno velike razlike v osebnih dohodkih med delavci z različnimi delovnimi uspehi.

Udeleženci se bomo na primeren način redno med seboj obveščali in si pomagali pri izpolnjevanju obveznosti iz prejšnjega odstavka.

28. člen

Udeleženci se obvezujemo, da bomo preprečevali nastanek neopravičeno velikih razlik v osebnih dohodkih za približno enako delo. Zaradi izpolnitve te obveze se udeleženci dogovarjamo za tipična delovna mesta, o njihovem osnovnem vrednotenju in medsebojnih razmerjih, ter se bomo na primeren način redno med seboj informirali o osebnih dohodkih za ta delovna mesta.

Za udeležence veljajo v prihodnje medsebojna razmerja tipičnih delovnih mest, izračunana iz dejanskih poprečnih razmerij v panogi, z odstopanjem za posamezne udeležence + – 10 %.

29. člen

Udeleženci se obvezujemo, da za polni delovni čas ter za normalni delovni uspeh ne bomo izplačevali nižjega osebnega dohodka kot je družbeno dogovorjen.

30. člen

Najvišji osebni dohodek določamo udeleženci v svojih internih samoupravnih splošnih aktih, pri čemer upoštevamo naslednje kriterije:

1. Upoštevali bomo, da je zahtevnost dela individualnih poslovodnih organov oziroma vodilnih delavcev večja v večjih organizacijah združenega dela kot v manjših. Kot merilo za ocenjevanje velikosti organizaicje se pri tem uporablja predvsem število zaposlenih, njihovo kvalifikacijsko strukturo in obseg angažiranih družbenih sredstev.

2. Osebne dohodke navedenih delavcev bomo pomembno vezali na učinkovitost njihovega dela, ki se kaže predvsem v doseženi produktivnosti živega in minulega dela v njihovi organizaciji združenega dela.

Udeleženci se bomo na primeren način med seboj informirali o najvišjih osebnih dohodkih. Skupno bomo ocenjevali njihovo primernost ter sprejemali predloge, kako naj posamezni udeleženec izvaja obveze iz prejšnjih dveh točk.

IV. SOLIDARNOST

31. člen

Poleg medsebojne pomoči v obliki posredovanja izkušenj, informacij in podobno, si bomo udeleženci solidarno pomagali tudi materialno. Udeleženec je upravičen do take materialne pomoči predvsem:

– ko je zaradi pomanjkanja sredstev ogrožena socialna varnost njegovih delavcev

– ko odpravlja vzroke za nizko produktivnost svojega živega in minulega dela, pa mu pri tem akutno primanjkuje sredstev.

32. člen

Zaradi možnosti nudenja medsebojne materialne pomoči ustanovijo udeleženci s tem sporazumom Sklad solidarnosti črne in barvaste metalurgije (v nadaljnjem besedilu: Sklad).

33. člen

Sredstva Sklada se oblikujejo:

– Iz prispevka, ki ga udeleženci plačujejo v Sklad po 18. členu tega sporazuma.

– Iz internih posojil, ki se jih razpiše, če se s sredstvi Sklada iz prejšnje točke ne more pokriti vseh obveznosti iz naslova solidarnosti. Ta posojila so dolžni vpisati vsi udeleženci sorazmerno s svojo ekonomsko močjo. Pogoje posojila (rok vračila in obrestna mera) se določi ob razpisu posojila, pri čemer velja, da rok vračila ne more biti daljši od 5 let, obrestna mera pa ne nižja od obrestne mere, dogovorjene po 8. členu tega sporazuma.

– Iz posojil, ki jih Sklad pridobi pri drugih inštitucijah ali bankah, iz dotacij Skladu in podobno.

34. člen

Sklad odobrava solidarno materialno pomoč praviloma v obliki posojil, ki nimajo daljšega odplačilnega roka od 5 let, spodnja meja njihove obrestne mere pa ni nižja od 6 %.

Le v izjemnih primerih daje Sklad solidarno pomoč tudi brez obveznosti vračanja. V ta namen se sme uporabiti do 50 % sredstev, ki se oblikujejo iz prispevkov po 18. členu tega sporazuma. Za vsak sklep po tem odstavku je potrebno soglasje samoupravnega organa vsakega udeleženca.

35. člen

Administrativno tehnične stroške poslovanja Sklada se krije iz dohodkov Sklada; če le-teh ni, jih po enakih deležih pokrivajo vsi udeleženci.

Morebitni presežki dohodkov Sklada nad njegovimi stroški pripadajo v celoti udeležencem.

36. člen

Udeleženci bomo upravljanje in poslovanje Sklada precizneje opredelili na osnovi določil tega sporazuma s posebnim splošnim aktom, ki ga sprejme zbor udeležencev.

V. UVELJAVITEV SINDIKALNE LISTE

37. člen

Udeleženci sporazuma soglašajo, da velja na RS ZSS sprejeta sindikalna lista neposredno za vse udeležence sporazuma kot sestavni del tega sporazuma (priloga). Enako velja tudi za spremembe in dopolnitve sindikalne liste.

Udeleženci pooblaščajo zbor udeležencev, da po potrebi konkretizira tiste postavke sindikalne liste, ki bodo določene v razponih.

VI. ORGANI UDELEŽENCEV ZA IZVAJANJE SPORAZUMA

a) Zbor udeležencev

38. člen

Zbor udeležencev je skupni samoupravni organ, ki ga sestavljajo delegati vseh udeležencev.

Vsak udeleženec delegira v zbor po enega delegata in namestnika, ki ju izvoli pristojni samoupravni organ udeleženca sporazuma oziroma zbor delavcev za dobo 4 let z možnostjo ponovne izvolitve. Udeleženci v okviru iste delovne organizacije so sporazumni, da izvolijo skupne delegate po naslednjem kriteriju: vsaka delovna organizacija panoge ima po 1 delegata ter dodatno na vsakih polnih 2.000 zaposlenih še po enega, skrati z namestniki.

Vsak delegat ima en glas.

Zbor udeležencev veljavno sklepa, če so prisotni delegati večine udeležencev. Sklep je sprejet, če je zanj glasovala več kot polovica vseh udeležencev.

Zbor se skliče, če to zahteva skupna komisija, 1/3 vseh udeležencev ali republiški odbor pristojnega sindikata.

39. člen

Zbor udeležencev zlasti:
- zavzame stališče do osnutka samoupravnega sporazuma oziroma sprememb in dopolnitev;
- zavzame na predlog skupne komisije stališče o posameznih vprašanjih, o katerih se skupna komisija ni sama odločila;
- sprejema splošne akte za izvajanje sporazuma;
- obravnava poročilo skupne komisije o izvajanju sporazuma;
- izreče ukrep – črtanje iz kroga udeležencev sporazuma;
- po potrebi konkretizira določila sindikalne liste;
- odloča o pritožbah udeležencev zoper odločitve skupne komisije;
- izvoli skupno komisijo izmed delegatov zbora ali drugih delegiranih delavcev udeležencev sporazuma;
- izvoli svojega predsednika in namestnika.

Sklepi zbora udeležencev so obvezni za vse udeležence sporazuma in skupno komisijo.

b) Skupna komisija

40. člen

V skupno komisijo se izvoli po enega člana in namestnika iz vsake delovne organizacije v panogi kot tudi izmed ostalih udeležencev, ki niso vključeni v nobeno od delovnih organizacij. Člani se volijo za dve leti in so lahko ponovno izvoljeni.

Skupna komisija je sklepčna, če je na seji več kot 2/3 njenih članov. Sklep je sprejet, če zanj glasuje več kot 2/3 članov skupne komisije.

41. člen

Pristojnosti skupne komisije so zlasti:
- skrbi za organiziran in usklajen potek sporazumevanja ter pripravlja zasnove sporazuma ter spremembe in dopolnitve
- skrbi za izvajanje sporazuma; pri tem sprejema vse odločitve za izvajanje sporazuma, ki niso v izreeni pristojnosti zbora udeležencev
- presoja utemeljenost pristopa novih udeležencev k sporazumu glede na panogo dejavnosti pristopnikov
- vodi postopek ugotavljanja kršitev ter izreka ukrepe za kršitve sporazuma, razen ukrepa črtanja iz kroga udeležencev
- daje avtentična tolmačenja sporazuma
- določi merila za kritje skupnih stroškov skupne komisije in komisije za presojo po posameznih udeležencih
- voli predsednika, namestnika predsednika in določi tajnika komisije
- izvoli svojega delegata v komisijo za presojo izmed delegatov zbora udeležencev.

42. člen

Predsednik skupne komisije vodi delo komisije.

43. člen

Tajnik skupne komisije pripravlja gradiva za seje zbora udeležencev in skupne komisije strokovno pomaga predsedniku pri vodenju sej zborov udeležencev in skupne komisije, vodi zapisnike sej, skrbi za uresničitev sklepov in opravlja druge strokovne naloge, potrebne za nemoteno delovanje obeh organov po sporazumu ter sklepnih organov.

44. člen

Strokovne in administrativne posle za skupno komisijo vrši organizacija skupne službe Slovenskih železarn Ljubljana, ki jo financirajo udeleženci.

45. člen

Sedež skupne komisije je v Ljubljani, Moše Pijadejeva 8.

46. člen

Skupna komisija za svoje delo odgovarja zboru udeležencev ter mu poroča o svojem delu.

Skupna komisija opravlja svojo funkcijo na sejah.

VII. UKREPI PROTI KRŠITELJEM

47. člen

Kot kršitev sporazuma se šteje vsako ravnanje udeležencev sporazuma, ki je v nasprotju z določbami samoupravnega sporazuma, zlasti pa:
- neresno ugotavljanje ustvarjenega dohodka po merilih sporazuma
- neizpolnjevanje obveznosti sporazuma o zagotavljanju rasti produktivnosti živega in minulega dela (13. člen)
- neizpolnjevanje dogovorjenih meril o razporejanju dohodka
- zanemarjanje uveljavljanja učinkovitih oblik nagrajevanja po delu
- nelzpolnjevanje prevzetih obvez o solidarnosti
- neusklajenost samoupravnih splošnih aktov o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke
- bistveno odstopanje rezultatov analitične ocene delovnih mest udeleženca od dogovorjenih razmerij po tem sporazumu
- dajanje napačnih podatkov o izpolnjevanju tega sporazuma
- nepravočasno dajanje podatkov za izvajanje sporazuma po sklepih skupne komisije
- nelzpolnjevanje določil sindikalne liste.

48. člen

Vsakdo lahko da pobudo za začetek postopka ugotavljanja kršitve sporazuma.

Postopek ugotavljanja kršitve se začne na pismeno prijavo o kršitvi:
- delegata zbora udeležencev
- člana skupne komisije
- organa upravljanja udeležencev sporazuma
- organa samoupravne delavske kontrole
- sindikalne organizacije udeleženca sporazuma ali republiškega odbora pristojnega sindikata
- komisije za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov SR Slovenije
- SDK.

Po zakonu je skupna komisija dolžna obravnavati vsak primer, ko je pri razporeditvi dohodka udeleženec sporazuma presegel obseg sredstev za osebno in skupno porabo delavcev in odloči, ali je podana kršitev sporazuma ali ne, kot tudi, ali so podani razlogi za uporabo ukrepov po sporazumu.

49. člen

Prijavo o kršitvi sporazuma je treba vložiti na sedež skupne komisije najkasneje v treh mesecih po ugotovitvi kršitve, najkasneje pa v dveh letih od nastanka kršitve.

Ko pripravi skupna komisija potrebno gradivo, se skliče seja, ki je najkasneje v 30. dneh po prejemu prijave.

50. člen

Skupna komisija ugotovi, ali je podana kršitev, kakšna je, njeno težo in odloči o ukrepih. Če meni da so razlogi za izrek ukrepa o črtanju iz kroga udeležencev, tak ukrep predlaga v odločitev zboru udeležencev.

Ob ugotovljenih kršitvah manjšega pomena in kadar se tudi brez uporabe ukrepa zagotovi pravilna uporaba določb sporazuma, lahko skupna komisija postopek ustavi.

51. člen

Skupna komisija vabi na sejo, na kateri odloča o kršitvi sporazuma, predstavnika udeleženca sporazuma, ki je kršil sporazum. Predstavnik ima pravico dati dodatna pojasnila.

Delegat prizadetega udeleženca nima pravice odločati o postopku ugotavljanja kršitve.

Sklepi se sprejemajo z 2/3 večino glasov vseh članov komisije, ki lahko veljavno odločajo.

52. člen

Ukrepi za kršitev samoupravnega sporazuma so:
- opomin, ki se pošlje vsem udeležencem sporazuma;
- javni opomin, ki se objavi v glasilu ZSS Delavska enotnost;
- črtanje iz kroga udeležencev sporazuma za eno leto in objava sklepa v glasilu ZSS Delavska enotnost.

Ukrep se izreče udeležencu, navede pa se tudi odgovorna oseba.

Stroški postopka zaradi obravnavanja kršitve in objava bremene udeleženca sporazuma, ki je kršil sporazum.

Kadar udeleženec razporedi za OD več sredstev, kot je največ dogovorjeno po tem sporazumu, se to šteje kot kršitev sporazuma v smislu 36. člena uvodoma citiranega zakona o samoupravnem sporazumevanju ter je tedaj dolžan plačati prispevek po 37. členu istega zakona.

53. člen

Predlog ukrepa za črtanje iz kroga udeležencev sprejme skupna komisija. Predlog je skupna komisija dolžna posredovati udeležencu sporazuma, ki je kršil sporazum, njegovemu organu upravljanja, organu samoupravne delavske kontrole in sindikalni organizaciji.

Udeleženec sporazuma, ki je kršil sporazum, je dolžan v 30. dneh od sprejema predloga obvestiti skupno komisijo o podvzetih ukrepih za sanacijo stanja in o uvedbi postopka proti odgovornim osebam.

Skupna komisija posreduje predlog skupaj s poročilom udeleženca sporazuma, ki je kršil sporazum, zboru udeležencev v sklepanje.

Sklep na zboru udeležencev se sprejme z 2/3 večino glasov vseh članov zbora, ki lahko veljavno odločajo.

Odločitev zbora udeležencev je v tem postopku dokončna. Črtanje iz kroga udeležencev velja za leto, v katerem je ukrep izrečen.

Če je udeleženec črtan iz kroga udeležencev sporazuma, se šteje, da po pravnomočno izrečenem ukrepu nima sklenjenega sporazuma (27. člen zakona). Sklep o črtanju se pošlje republiškemu sekretariatu za delo, da ga vpiše v razvid samoupravnih sporazumov.

54. člen

Proti sklepu skupne komisije o izreku opomina in javnega opomina se udeleženec sporazuma, ki je kršil sporazum, lahko pritoži na zbor udeležencev v roku 30 dni od dneva sprejema sklepa o izreku kazni.

Zbor udeležencev sklepa o pritožbi z večino glasov prisotnih delegatov, ki lahko veljavno odločajo (tbrej brez delegata kršilca). Pritožbi se lahko ugodi in zniža ukrep oziroma vrne zadevo v ponoven postopek, ali pa pritožbo zavrne kot neutemeljeno.

55. člen

O sprejetem ukrepu skupna komisija oziroma zbor udeležencev takoj obvesti udeleženca sporazuma, ki je kršil sporazum, njegovega predsednika delavskega sveta oziroma drugega ustreznega organa upravljanja, predsednika organu samoupravne delavske kontrole in organizacijo sindikata; prav tako se o tem obvesti pristojno enoto SDK, komisijo za presojo in republiški odbor pristojnega sindikata.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

56. člen

Ugotavljanje in primerjanje meril sporazuma na nivoju delovne organizacije:

Zaradi združevanja dela in sredstev TOZD v delovne organizacije soglašajo udeleženci sporazuma, da se merila za razporejanje dohodka in osebnih dohodkov ugotavljajo in primerjajo s tem samoupravnim sporazumom na nivoju delovne organizacije, če je tako določeno s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo.

57. člen

Udeleženec sporazuma:

Kot udeleženec sporazuma se šteje TOZD oziroma organizacija skupne službe. TOZD oziroma OSS iz iste delovne organizacije nastopajo v tem sporazumu enotno kot delovna organizacija, če je tako določeno s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo, ali s sklepom ustreznega zbora delovne skupnosti, če to ni v nasprotju s sporazumom o združevanju.

58. člen

Upoštevanje razlik med TOZD in OSS pri uporabi tega sporazuma:

Določbe tega sporazuma o pridobivanju in razporejanju dohodka veljajo za TOZD, ne pa tudi za udeležence, ki imajo značaj organizacij skupnih služb.

Način pridobivanja sredstev za OD in skupno porabo delavcev OSS urejajo sladnji sporazumno s TOZD v sestavi istih organizacij združenega dela. Pri tem imajo delavci v organizaciji skupne službe v osnovi izenačen položaj z delavci TOZD glede pridobivanja sredstev za OD in skupno porabo.

59. člen

Enotna metodologija:

Izvajanje tega sporazuma se spremlja po enotni metodologiji, ki jo predpiše skupna komisija. Metodologija je sestavni del tega sporazuma.

60. člen

Uskladitev internih aktov:

Udeleženci sporazuma se zavezujemo, da bomo določbe svojih samoupravnih splošnih aktov uskladili z določbami tega sporazuma v roku treh mesecev od dneva njegove sklenitve, če ni za posamezne določbe določen drugačen rok. Kolikor samoupravni splošni akti ne bodo usklajeni v spredaj postavljenem roku in so določbe takega splošnega akta udeleženca sporazuma v nasprotju z določbami tega sporazuma, se neposredno uporabljajo določbe tega sporazuma.

61. člen

Objava:

Samoupravni sporazum, njegove spremembe in dopolnitve se javno objavijo, tako da prejme vsak delavec udeleženca svoj izvod. Zaradi zagotovitve pravic drugih organizacij (21. člen zakona) se sporazum dostavi v ustreznem številu izvodov tudi komisiji za presojo samoupravnih sporazumov.

62. člen

Spremljanje delovanja sporazuma po TOZD:

Udeleženci bodo delovanje sporazuma spremljali ločeno po TOZD in ne skupaj za delovne organizacije.

63. člen

Uporaba določb družbenega dogovora za območje:

Za udeleženca sporazuma, ki sprejme družbeni dogovor za območje, prenehajo veljati določbe tega sporazuma, ki so v nasprotju z določbami družbenega dogovora za območje.

64. člen

Prenehanje veljavnosti dosedanjega sporazuma panoge:

Z dnem uveljavitve tega sporazuma preneha veljati prečiščeno besedilo dosedanjega samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in OD panoge.

65. člen

Sklenitev sporazuma ter njegovih sprememb in dopolnitev:

Samoupravni sporazum je sklenjen, ko ga po zakonsko določenem postopku sprejmejo v postavljenem roku delavci večine udeležencev sporazuma in podpiše za podpis pooblaščeni delavec, kar ugotovi skupna komisija s sklepom. Sporazum velja samo za tiste udeležence, ki ga sklenejo.

66. člen

Uporaba:

Določbe tega sporazuma se uporabljajo od 1. 1. 1975 dalje, spremembe in dopolnitve pa od 1. v naslednjem mesecu po sklenitvi, kolikor ni v spremembah oz. dopolnitvah določen drug datum. Rok uporabe sindikalne liste je določen ob koncu sindikalne liste kot priloge sporazuma.

RAZLAGA 5. ČLENA

Ker se v petem členu sporazuma pridobivanje dohodka obravnava predvsem s simboli, ki so sicer pojasnjeni in v samem tekstu, bomo skušali delovanje tvorcev dohodka v smislu sporazuma, prikazati še vrednostno na primeru železarne kot celote. Pri tem bomo uporabljali podatke za leto 1974.

V smislu sporazuma so tvorci dohodka živo delo, ki mora v proizvodnem procesu ustvariti vsaj toliko dohodka, kolikor je vrednost izplačanega bruto osebnega dohodka (minimalna produktivnost živega dela) dalje minulega dela, ki mora vračati v dohodek dogovorjene obresti od vloženega lastnega kapitala in dohodek ustvarjen zaradi izjemnih pogojev na tržišču. Tu so opisani tvorci dohodka, dočim je ugotavljanje dohodka predpisano na eni strani z zakonskimi predpisi, kar velja za obračun delovne organizacije nasproti družbi, ter posebno ugotavljanje v smislu sporazuma, kar velja za presojanje ekonomskega uspeha med udeleženci sporazuma.

V letu 1974 bi moralo živo delo ustvariti v vrednosti ki izhaja iz
13.940.610 ur × 22.25 din 310.176.572 din
minulo delo pa bi moralo dati osem odstotkov angažiranega lastnega kapitala ali
1.214.600.000 × 8 % 97.168.000 din

Če bi bil ustvarjen dohodek tolikšen, da poleg še drugih obveznosti, ki se plačujejo iz dohodka, pokažejo oba preje navedena zneska ali v konkretnem primeru skupno 407.346.572 din, se smatra, da je delovna organizacija ekonomsko uspešno poslovala.

Večji ustvarjeni dohodek dopušča tudi višja izplačila osebnih dohodkov. Sporazum v čl. 18 izrecno navaja, da je izplačevanje OD iz dobička normalno ravnanje. Vendar so se udeleženci sporazuma dogovorili, da bodo v takšnih primerih del svojega dohodka vplačali v solidarnostni sklad, katerega funkcija je v sporazumu dosti natančno opredeljena.

Stanko Malej

OBRAZLOŽITEV

Preteklo je več kot tri leta, odkar smo v črni in barvasti metalurgiji Slovenije prvič sprejeli samoupravni sporazum, s katerim smo se odločili skupno urejati zadeve s področja delitve dohodka in osebnih dohodkov. V tej družbeni aktivnosti imamo sedaj že bogate izkušnje, ki nam kažejo, da je možno po samoupravni poti urejati tudi najbolj zapletene družbene zadeve. Seveda pa se te izkušnje sočasno tudi najboljše napotilo za delo vnaprej, saj se bomo v bodoče lažje izogibali nekaterim pomanjkljivostim, ki so v preteklosti še zmanjševale učinkovitost samoupravnega urejanja delitve.

Razlogov, da smo se lotili izdelave povsem novega samoupravnega sporazuma, je več. Predvsem je bil v letu 1973 sprejet nov republiški zakon o samoupravnem sporazumevanju o merilih za razporejanje dohodka, ki nas obvezuje k nekaterim drugačnim pristopom, kot pa smo jih uporabljali do sedaj. Dalje se skušamo v novem sporazumu izogniti nekaterim pomanjkljivostim, na katere nas je opozorila praksa. Končno smo v lanskem letu dobili novo ustavo, ki tudi glede urejanja vprašanj v zvezi s pridobivanjem in delitvijo dohodka prinaša veliko kvalitetnih novosti, ki jih je koristno in tudi nujno pri sporazumevanju upoštevati.

Predlog novega samoupravnega sporazuma se je pripravljal praktično celo lansko leto. Pri tem razmeroma zahtevnem delu so poleg članov stalne komisije, ki je bila izvoljena za ta namen, sodelovali tudi številni drugi strokovni sodelavci iz črne in barvaste metalurgije, aktivno pa so bili ves čas s svojimi idejami prisotni tudi predstavniki družbeno političnih organizacij. S tem je bilo doseženo, da je predlog sporazuma, ki gre sedaj v najširšo javno razpravo, res skrbno pripravljen.

V tem sestavku želimo na kolikor mogoče razumljiv način pojasniti, v čem so bistvene novosti, ki jih prinaša predlog novega sporazuma. Verjetno bo pojasnjevanje lažje, če si bomo enotni predvsem glede ciljev samoupravnega sporazumevanja o urejanju zadev s področja dohodka.

I. CILJI, ŽA KATERIMI TEŽIMO V SAMOUPRAVNEM SPORAZUMU

Cilji sporazumevanja v novem sporazumu so naslednji:
- spodbujanje produktivnosti družbenega dela
- usmerjanje delitve dohodka
- organizirano urejanje odnosov z družbo
- izvajanje solidarnosti med udeleženci sporazuma.

Če naredimo primerjavo z dosedanjim sporazumom, potem brez težav opazimo, da smo bili v preteklosti glede ciljev sporazumevanja veliko bolj skromni, saj smo po tej poti skušali urejati predvsem ali pa celo samo področje delitve dohodka. Delitev dohodka postavljamo zdaj šele na drugo mesto, prednost pa dajemo spodbujanju produktivnosti družbenega dela. Ambicije novega sporazuma so torej velike in zahtevne.

II. KAKO SPODBUJATI PRODUKTIVNOST DRUŽBENEGA DELA

Naši demokratični, samoupravno organizirani družbi bomo mi sami lahko dajali najvišja priznanja samo takrat, če bo tudi ekonomsko zelo uspešna. Celoten samoupravni sistem je tako nenehno pred veliko preizkušnjo, saj mora ekonomsko delovati bolj učinkovito kot vsi ostali družbeni sistemi, ki smo jih do sedaj poznali. Tudi iz teh razlogov zasluži spodbujanje produktivnosti družbenega dela prvo mesto med cilji, ki si jih zastavljamo s samoupravnim sporazumom.

Gospodarsko življenje bi lahko v nekaterih pogledih primerjali s športom, saj gre v njem za nenehno tekmovanje med posameznimi subjekti, ki se ga udeležujejo. Biti ekonomsko učinkovit je zato eden osnovnih smotrov vsake organizacije združenega dela.

Gospodarsko življenje bi lahko v nekaterih pogledih primerjali s športom, saj gre v njem za nenehno tekmovanje med posameznimi subjekti, ki se ga udeležujejo. Biti ekonomsko učinkovit je zato eden osnovnih smotrov vsake organizacije združenega dela.

Vsakomur se zdi več kot razumljivo, da v športu lahko govorimo o učinkovitosti le takrat, če sta predhodno izpolnjena dva pogoja:
- obstojati morajo neka družbeno dogovorjena pravila igre, ki jih vsi v tekmovanju sodelujoči spoštujejo in upoštevajo
- obstojati morajo enotna merila, s katerimi se presoja učinkovitost sodelujočih.

Žal pa to, kar je tako samo po sebi umevno v športu, zelo radi zanemarimo v gospodarstvu. Najbrž ne sodimo preostro, če rečemo, da imamo v gospodarstvu zelo nepreczina pravila igre, zaradi česar je dopuščeno, da si posamezni gospodarski subjekti pogosto pridobivajo dohodek na način, ki ga ne bi mogli ocenjevati za družbeno pravilnega. Še slabše pa je, da nimamo izdelanih dovolj dobrih meril, s katerimi bi presojali, kdo je v gospodarstvu sploh resnično učinkovit.

Navedena, tudi nekoliko poenostavljena razmišljanja o tekmovanju, športu in merjenju učinkovitosti navajajo na zaključek, da bo samoupravni sporazum svojo koristnost najlaže izpričal ravno v primeru, če ga bomo uporabili za to, da z njim opredelimo čimboljša, vendar enotna merila za presojanje učinkovitosti gospodarjenja vsake organizacije združenega dela. In te možne kvalitete sporazuma nismo hoteli zanemariti, ko nasprotno, merilom učinkovitosti pripada osrednje mesto v sporazumu.

Pri izdelavi predloga enotnih meril za presojo učinkovitosti smo izhajali iz pomembne ustavne opredelitve, da je dohodek posamezne organizacije združenega dela rezultat delovanja živega in minulega dela. Sposobnost ustvarjanja vrednosti pripisujemo sicer samo živemu delu, v pogojih blagovne proizvodnje (proizvodnje za trg) pa se kaže produktivno v smislu pridobivanja dohodka (ne samo v pogledu ustvarjanja uporabnih vrednosti) tudi minulo delo. Pri tem razumemo pod pojmom minulo delo enkrat proizvodna sredstva (tehnični aspekt opredelitve minulega dela), drugič pa proizvodne odnose (odnose med ljudmi), ki so vezani na ta proizvodna sredstva.

Dohodek (njegova velikost), ki si ga pridobi posamezna organizacija združenega dela, bi torej moral biti odvisen predvsem od količine v proizvodnji potrošenega živega dela in količine minulega dela, ki ga je potrošeno živo delo angažiralo. To seveda velja ob predpostavki stalne in

STALIŠČA IN SKLEPI O KADROVSKI POLITIKI V ŽELEZARNI JESENICE

Komite ZK Železarne je dne 7. decembra 1972 obravnaval na redni seji kadrovsko politiko v železarni Jesenice. Zahteva po obravnavi je bila izražena na dveh konferencah ZK železarne Jesenice. Aktualnost kadrovske politike v sedanjem času, poleg obveznosti realizacije sprejetih sklepov in nalog, ki izhajajo iz stališč CK ZKS in objektivnih razmer v podjetju, daje temu vprašanju pomembno celovitost.

I.

Komite ZK železarne Jesenice ugotavlja, da je celovitost kadrovske politike v železarni Jesenice obsežna, raznolika in zahtevna strokovna in družbeno-politična naloga. Uspešnost uveljavljanja kadrovske politike je odvisna od enotnosti delovanja strokovnih služb in vseh odgovornih, posebno pa učinkovitosti članov ZK. Zaradi tega komite ZK izhaja iz naslednjih izhodišč:

1. Načrtnosti in dolgoročnosti kadrovanja.
2. Celovitosti moralno-političnih in strokovnih kriterijev.
3. Nenehnega, stalnega in dopolnilnega izobraževanja.
4. Uveljavljanja možnosti enakih pogojev za izobraževanje.
5. Odločujočega vpliva delavcev in OOZK na kadrovsko politiko.

Poleg teh izhodišč komite ZK zaradi obsežnosti kadrovske politike in preciznejše opredelitve odgovornosti nosilcev nalog sprejema naslednjo delitev obravnave:

1. Kadrovska politika v organizaciji ZK, družbenopolitičnih organizacijah (sindikatu in mladini) ter v samoupravnih organih.
2. Kadrovska politika, ki jo opravlja kadrovski sektor in se nanaša na kadrovanje v železarni Jesenice kot celoti.

II.

Komite ZK železarne Jesenice sprejema obveznost za usmerjanje delovanja članov ZK na različna področja družbene dejavnosti. S tem prevzema odgovornost tudi iz področja kadrovanja. To področje pa zahteva v prvi vrsti reševanje kadrovskega vprašanja v organizaciji ZK sami in to sistematično in na vseh nivojih. Poleg tega pa se bo komite zavzemal za usklajenost kadrovanja v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih strukturah predvsem v železarni Jesenice na osnovi nalog, ki so konkretno pred nami in so povezane s kadrovskimi vprašanji kot so:

– prilagajanje organizacije ZK in ostalih družbenopolitičnih organizacij novim TOZD,
– izvedbe konferenc političnih organizacij v železarni Jesenice,
– volitve samoupravnih organov v železarni Jesenice,
– uvedba delegatskega sistema.

Komite ZK sprejema naslednja stališča in sklepe:

1. Komite pooblašča organizacijsko-kadrovsko komisijo, da v skladu s sprejeto politiko in dosedanjo orientacijo delovanja organizacije ZK, lastnega programa dela komisije in redne seje komiteja, dokončno odloča o kadrovskih vprašanjih, vključno z dogovarjanjem za prevzem političnih funkcij znotraj OOZK v železarni Jesenice, pri tem pa upošteva načelo demokratičnega centralizma.
2. Koordinacijo svojega dela komisija izvaja z ostalimi kadrovskimi komisijami političnih organizacij v železarni Jesenice na osnovi enakopravnosti in sporazumevanja.
3. Koordinacija je obvezna pri izboru kadra za vodilne funkcije v političnih organizacijah in to na nivojih TOZD, Železarne in ZPSZ. Isto velja za vodilne funkcije samoupravnih struktur.
4. Pomembnost nalog, ki so pred nami in zato, da bi ZK imela aktivnejši odnos do kadrovske politike, komite sprejema stališče, da vodilne politične funkcije prevzemajo komunisti in so za svoje delo odgovorni pred organizacijo ZK.
5. Komite zahteva od vseh, ki prevzemajo vodilne funkcije, vključno s funkcijami v samoupravnih organih, da zavestno, nedvoumno, načelno in konkretno delujejo pri nadaljnjem razvoju samoupravljanja in so za svoje delo odgovorni OOZK v skladu s politiko in programom ZK.
6. Za kadrovski izbor vseh političnih in samoupravnih struktur se mora uporabiti kot osnova anketa članov ZK z upoštevanjem obremenjenosti posameznih članov in vključevanjem novih mlajših članov ZK, kakor tudi drugih kadrovskih pregledov, iz katerih je možna ocena dosedanje aktivnosti posameznih članov.
7. Komite potrjuje že dosedanje oblike, ki so se uveljavljale v organizaciji ZK železarne Jesenice v dosedanji praksi, ki jo je potrebno s programi dela še dopolnjevati, gojiti in uresničevati.
8. Kadrovska politika mora postati ena od pomembnih aktivnosti organizacije ZK.

III.

Na osnovi podane ocene stanja kadrovske politike iz področja kadrovskega sektorja in nalog, ki so na področju kadrovanja še nerešene, komite ZK železarne Jesenice ugotavlja:

1. Komite ZK s politiko kadrovanja in usmeritvijo, ki jo vodi kadrovski sektor soglaša in ga bo tudi v bodoče podpiral.
2. Ugotovljeno je, da se naloge rešujejo na zadovoljivi strokovni višini, sistematično in vedno bolj dolgoročno.
3. Orientacija za razreševanje odprtih vprašanj je analitično usmerjena in politično enotnejša ter prilagojena objektivnim in realnim možnostim v železarni Jesenice in izven nje.

Ne glede na to, da je kadrovska dejavnost strokovna in samostojna služba v okviru pristojnosti kadrovskega sektorja, se komite ZK železarne Jesenice zavzema, da zaradi širšega družbenega pomena mora tudi OOZK uveljaviti aktivnejši odnos do kadrovskih vprašanj tudi na tem področju. Zveza komunistov je bila in bo zainteresirana kako se kadrovska politika vodi, rešuje in izvaja v praksi.

Komite ZK železarne Jesenice na osnovi zahteve oddelkov ZK, konference ZK in zadnje seje komiteja sprejema z namenom, da se pri kadrovski politiki poleg dosedanjega razreševanja in vseh pristojnosti kadrovskega sektorja v večji meri upošteva naslednja stališča in sklepe:

1. Vpliv na kadrovsko politiko mora postati pomembna in odgovorna aktivnost organizacije ZK v železarni Jesenice.
2. ZK se bo prizadevala, da odgovorna vodilna mesta zasedajo ljudje, ki se bodo zavzemali zavestno za nadaljnji razvoj samoupravljanja in odgovorno izvajali strokovne naloge v skladu sprejete politike ZK.

Pri kadrovanju na vodilna mesta se bomo komunisti zavzemali, da bodo ob enakih strokovnih in moralno političnih pogojih izbrani komunisti.

3. Pri formiranju TOZD se bomo komunisti zavzemali za razširitev delovnih mest, ki so podvržena reelekciji. V samoupravnih aktih pa za izpopolnitev kriterijev predvsem za predhodne delovne programe prizadetih ob razpisu delovnih mest.
4. Kadrovski sektor mora v večji meri upoštevati hotenja mladih strokovnjakov po izobraževanju na samoupravnem področju. Sistematično pa nadaljevati že začete oblike izobraževanja iz tega področja za delovodje in uveljaviti stalne oblike za obratovodje in njim enaki strokovni nivo v upravnih službah.
5. Kadrovski sektor mora posebno pozornost in skrb posvetiti zaposlenim, ki so zaradi onemoglosti pri delu, ostarelosti in drugih vzrokov manj zmožni za delo in jih objektivno in nepristransko reševati v okviru danih možnosti.
6. Komunisti kadrovskega sektorja in komunisti na vodilnih mestih so pri izvajanju teh stališč in celotne kadrovske politike v najširšem pomenu besede strokovno samostojni, vendar kot člani ZK odgovorni pred celotno organizacijo ZK železarne Jesenice.

Ta stališča predstavljajo konkretizacijo do sedaj usmerjene politike ZK ŽJ.

Komite ZK
Železarne Jesenice

SKLEPI 9. SEJE KONFERENCE ZK ŽELEZARNE

1. Člani ZK v železarni Jesenice se bomo morali zavzemati predvsem za praktično uveljavitev resolucij kongresov o vzgoji in izobraževanju, za reformiranje usmerjenega izobraževanja, za usklajenost vzgojno izobraževalnih programov, ki bodo temeljili iz dela in izključno za delo. Omogočati učencem, študentom in mladim delavcem, da se po vsaki zaključeni fazi šolanja lahko vključijo v delo oziroma, da se jim ob delu ali drugem odnosu do združenega dela omogoča nadaljnje šolanje do najvišje stopnje šolanja. Združevanje in finansiranje predvsem usmerjenega šolstva bo moralo temeljiti na zahtevah za sodobno, racionalno izobraževalno tehnologijo, slonečo na idejnih osnovah marksistične znanosti in revolucionarne prakse ZKJ.
2. Štipendiranje mora temeljiti na osnovi kadrovske politike in na dolgoročnih razvojnih potrebah. S štipendiranjem moramo omogočiti vsaj talentirani in prizadevni mladini in mladim delavcem nadaljevanje šolanja na vseh stopnjah usmerjenega izobraževanja. Sedanja in bodoča usmerjenost Železarne je na prizadevnih, visoko usposobljenih kadrih vseh stopenj in smeri. V kriterije štipendiranja študentov in mladih delavcev je treba uvesti tudi kriterij družbene aktivnosti.
3. Konferenca se zavzema za nadaljnje kontinuirano štipendiranje mladih delavcev – članov ZK na srednji politični šoli. Odgovorne člane ZK na področju kadrovanja in štipendiranja zadolžuje, da v naslednjih letih intenzivno delajo na pripravljanju pedagoških kadrov za družbenopolitične vede v Železarni in ŽIC.
4. Že močno razvejano permanentno izobraževanje ob delu za vse stopnje profilov, je potrebno še nadalje dopolnjevati predvsem v smeri racionalnosti, kvalitete, z uporabljanjem sodobnejših metodologij izobraževanja odraslih. Zahtevati in vključevati moramo kot sestavni in celovit del permanentnega izobraževanja vseh delavcev. Vsak pomemben seminar ali tečaj mora vsebovati samoupravno in družbeno izobraževanje.
5. Usposabljanje kadrov pomeni tudi usposabljanje samoupravljavcev in družbenopolitičnih delavcev. Resnična uveljavitev ustavnih pravic in dolžnosti delavcev – samoupravljavcev je v veliki odvisnosti od usposobljenosti vsakega posameznika. Zato je potrebno, da se v Železarni uvede sistematično permanentno izobraževanje za člane samoupravnih organov, delegacij in družbenopolitičnih delavcev.
6. Za smotrno naložbo investicij v kadre je predpogoj, da se odgovorni delavci – člani ZK predvsem v kadrovskem sektorju v polni meri angažirajo za uvedbo dolgoročnega in operativnega planiranja kadrov. Planiranje mora postati sestavni in nedeljivi del planov dolgoročnega razvoja. Planiranje naj omogoči usmeritev in dopolnilno usposabljanje že obstoječih in bodočih kadrov predvsem v razreševanju kadrovskih deficitov v posameznih dejavnostih Železarne. V kadrovskem sektorju naj se uvede služba za planiranje, spremljanje in usmerjanje kadrov.
7. Vpliv na kadrovsko politiko mora postati pomembna naloga organizacije ZK v Železarni, ZK se bo prizadevala, da odgovorna vodilna mesta zasedajo delavci, ki se bodo zavzemali za nadaljnji razvoj samoupravljanja in ki bodo zavestno izvajali strokovne naloge v skladu ustave in politike ZKJ.
8. ZK se bo odločno zavzemala v interesu demokratične kadrovske politike, da izvajanje kadrovanja postane tudi predmet vsebine dela delavske kontrole. Kršenje samoupravnih določil ali privatizacija kadrovske dejavnosti, pomeni za člane ZK enako kot oblast nad ljudmi in odtegovanje temeljnih ustavnih dolžnosti in pravic neposrednih proizvajalcev.
9. Kadrovska komisija ZK mora koordinirati delo s komisijami družbenopolitičnih organizacij na osnovi enakopravnosti in sporazumevanja. Koordinacija je potrebna pri izboru kadra za vodilne funkcije družbenopolitičnih organizacij na vseh nivojih Železarne.
10. Člani ZK kadrovskega sektorja, člani na vodilnih delovnih mestih in člani, ki prevzemajo vodilne funkcije v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih, delegacijah, so za izvajanje kadrovske politike še posebno odgovorni OOZK.
11. Člani ZK se bomo odločno zavzemali za praktično uveljavitev že sprejetih celovitih kriterijev kadrovske politike. Odločno se bomo zavzemali, da se pri kadrovanju in štipendiranju pri enakih strokovnih pogojih upoštevajo moralno politični kriteriji s tem, da imajo predani delavci – borci za socialistični razvoj prednost.

Zadolžuje se odgovorne člane ZK Železarne, da sprejeta merila za izbor kadrov na vodstvena in vodilna delovna mesta vključijo v samoupravne akte TOZD in Železarne.

12. Ena od najpomembnejših nalog vseh članov ZK v vseh organih ZK je sprejemanje v ZK, saj je razvidno na eni strani staranje organizacije v odnosu na skupno povprečje starosti v Železarni, predvsem pa na mlade do 30 let in moramo zato bolj sistematično delati z mlado generacijo in tudi bolj smelo sprejemati mlade v organizacijo ZK.
13. Stališča in sklepi sprejeti na 12. seji komiteja ZK, dne 7. 12. 1972, ki so dolgoročnega značaja, še naprej ostanejo aktualni za realizacijo.

TK ZKS
Železarne Jesenice

Jesenice, 6. marca 1975

NAGRAJENI PISMENI IZDELKI

Kadrovski sektor naše železarne je letos že peto leto zapored med učenci sedmih in osmih razredov osnovnih šol radovljiške in jeseniške občine razpisal nagradno pisanje spisov na temo JESENIŠKI ŽELEZAR PROIZVAJALEC IN SAMOUPRAVLJALEC. Najboljših deset nalog, ki jih je ocenila posebna petčlanska komisija, bomo v nekaj nadaljevanjih objavili v našem glasilu. Komisija je podelila po dve prvi nagradi, dve drugi, dve tretji, dve četrti in dve peti nagradi izmed 23 dospelih spisov, katere so že na šolah izbrali kot najboljše.

JESENIŠKI ŽELEZAR PROIZVAJALEC IN SAMOUPRAVLJALEC

»Kaj naj napišem ob tem naslovu?« sem se spraševala in grizla pero. »Saj res, k stricu grem!« me je prešinila misel in stekla sem skozi vrata, ne da bi se zmenila za mamičine klice, kam grem. Vsa zasopla sem pritekla do strica.

»Stric, tvojo pomoč potrebujem. O Železarni... No, saj veš, pisati moram o železarju proizvajalcu in samoupravljalcu. Stric me je kar malo debelo pogledal. »No, o čem naj govorim? Kaj bi rada vedela o Železarni?«

»O železarjih, o njihovem delu, o samoupravljanju v Železarni, o proizvodnji...« sem hitela z naštevanjem.

Stric je rekel: »No, pa začniva! Dolga predvojna leta je jeseniški železar delal brez pravic, garal in prezgodaj umiral za tuje in domače kapitaliste, zato je v ljudeh vedno bolj rasla želja po tem, da bi sami upravljali tovarno, da bi delali predvsem zase, da bi bili sami svoje sreče kovači. To se je uresničilo šele leta 1945 – s svobodo. Šele takrat so delavci občutili, kaj se pravi živeti v svobodi, kaj je to – imeti v svojih rokah plavže, Martinove peči, valjarno, stroje, oblast...«

»Kako pa ste začeli uresničevati ideje o samoupravljanju?« mi radovednost ni dala miru.

»Prvič se je pokazala pripadnost k tem idejam leta 1950 na prvih volitvah delavskega sveta. Volili so skoraj vsi delavci v Železarni in izvolili več delegatov, ki so reševali probleme jeseniških železarjev. Te volitve so bile med prvimi v državi. Tudi nadaljnja leta smo se trudili razvijati samoupravljanje in razširjati napredne misli med vse delavce našega kolektiva in tudi med druge delovne ljudi.«

»Sedaj, ko si me lepo popeljal skozi predvojna in prva povojna leta, mi še povej, kako razvijate samoupravljanje danes in kaj načrtujete za prihodnost? Pa še malo nadrobneje mi opiši železarjevo zaščito pri delu! Videla sem ob obisku Železarne, da je tam delo nevarno.«

»Železarna skrbi za zaščito svojih delavcev na več načinov. V stalni pripravljenosti je medicinska ekipa, imamo stalne gasilce, vsak delavec kot tudi obiskovalec mora nositi varnostno čelado in je ob vstopu v Železarno poučen na posebnih uvajalnih seminarjih o nevarnostih v Železarni sploh in podrobneje še o nevarnostih na delovnem mestu. Nezaposlenim ni dovoljen pristop k strojem in pečem. Skratka, Železarna si prizadeva, da bi bili delavci čimbolj zavarovani in zaščiteni pri delu. Kljub vsemu nesreča ne počiva in se včasih pripeti tudi kaj hudega.

Vprašala si me tudi, kako razvijamo samoupravljanje. Z leti se spreminjajo stroji, posamezni postopki proizvodnje, ker nas k spremembam prisili razvoj gospodarstva doma in po svetu. Leta 1973 smo v naši tovarni ustanovili štiri temeljne organizacije združenega dela – TOZD. V delavski svet Železarne volijo delavci štirinajst delegatov vsakega posameznega TOZD. Za naprej načrtov še ne vem. Vsekakor pa bomo težili k povečanemu razvoju samouprave in tako pripomogli k boljšemu in lažjemu delu železarja na njegovem delovnem mestu in k lepšemu življenju tudi doma. Tako je življenje in delo železarja. Mislim, da sem ti vsaj nekoliko pomagal!« je rekel stric in se mi nasmehnil.

»Najlepša hvala!« sem se mu zahvalila in odšla proti domu. Med potjo sem razmišljala o stričevih besedah. Res je, da je železarjev kruh trd, pa vendar dela zanj z veseljem in odgovornostjo, saj lahko doseže delovne uspehe le organizacija, katere posamezniki se zavedajo, da bodo s svojim delom in svojim čim večjim znanjem koristili ne le sebi, marveč tudi sodelavcem in ljudem širom po domovini, in ker smo socialisti, tudi drugim zatiranim delavcem sveta.

MARJETA ŽUPANČIČ,
osnovna šola Žirovnica – prva nagrada

Jasnega sončnega jutra sem stopala proti šoli. Mrzel veter mi je rezal v obraz. Na vzhodu so se prelivale rdeče in rumene barve. Sonce je poslalo na zemljo svoje prve žarke, ki so se odbijali od zasneženih Karavank. Sredi te lepote so se vzpnjali dimniki jeseniške železarne in neusmiljeno z dimom temnili sončni vzhod.

Tedaj sem se spomnila dne, ko sem bila prvič v Železarni. Pred menoj so znova vstajale slike različnih obratov. Najbolj živo se mi je vtisnil v spomin plavž, iz katerega je teklo staljeno železo. Žareč slap je padal v veliko železno posodo, moj pogled je poiskal delavce. Mirno so opravljali delo. Njihova hladnokrvna zbranost in veličasten prizor; vse mi je govorilo o človekovi moči, o moči ljudi, ki so si podvrgli naravo in jo prisilili, da s svojimi zakladi lepša naše življenje. Povsod sem videla stroje, ki služijo človeku in lajšajo njegovo delo. Delavci so le vodje, ki vodijo svoje jeklene sužnje. Pred menoj sta se pojavila dva železarja. Prvi je bil star, jekleno sivih oči in dobrodušnega nasmeha. Izkušen železar je, ki se še dobro spominja težkih časov, ko je bilo delo napornejše, plačilo pa skromno. Življenje mu ni prizanašalo. Postal je trd kot jeklo. Drugi je mlad fant, veselega obraza. Vroč je kakor železo, ki se tali pred njegovimi očmi. Izkušenost in mladost si podajata roke.

Moje misli so splavale v preteklost. Pred vojno je bila jeseniška železarna last tujih kapitalistov. Delavci so trdo delali. Za svoj trud so dobivali nizke mezde, ki so jim komaj omogočale spodobno življenje. Pri vodenju tovarne, v kateri so pustili svojo mladost in moč, niso imeli nobene besede. Kapitalisti so vpili:

»Delaj in molči! Mi bomo mislili zate.«

Mislili so le na svoj dobiček. Delavci tega niso mogli in niso hoteli prenašati. Organizirali so se in stavkali. Vse bolj so se začeli zavedati svoje moči. Tedaj je izbruhnila vojna. Jeseniški izkoriščani železarji so med prvimi odšli v gozdove. Niso se borili le za osvoboditev, ampak tudi za uresničitev dolgoletne želje, ki je izražena v geslu: »Tovarno delavcem!«

Minila so leta. Vojne je bilo konec. Delavci so dosegli svoj cilj. Sami so postali gospodarji svoje usode. Delali so z veseljem, saj so vedeli, da delajo zase. Z močno voljo so premagali težave, ki so se pojavile. Potrebno je bilo vse več strokovnjakov. Nadarjenim delavcem je tovarna omogočila šolanje. Iz preprostih neukih ljudi so se prerodili v dobre gospodarje. Marsikaj se je spremenilo. Delovni ljudje so končno zaživeli človeka vredno življenje. Pet let po osvoboditvi je napočil trenutek, ko je dozorela ideja o delavskem samoupravljanju. Delavci so jo navdušeno sprejeli. Odslej so bili njihovi uspehi res odvisni samo od njihovega dela. Dokazali so, da ne znajo izdelovati samo dobrega jekla, ampak znajo tudi pametno voditi svojo hranilko.

Železarna je velikega pomena za naše mesto. V njej je zaposlenih mnogo Jeseničanov in okoličanov. Pomembna pa je tudi za vso našo domovino. V naših plavžih se tale tone in tone rude. Tone in tone jekla prihaja iz naših peči. Izdelke naše železarne cenijo doma in po svetu.

Vzdramila sem se iz premišljevanja. Jutranja zarja je medtem ugasnila. Sonce se je vzdignilo iznad gora. Iz visokih dimnikov se je še vedno kadilo. Dim se mi ni zdel več tako črn. Vsa železarna je dobila prijetnejšo podobo. Nič več ni bila hladna in brezčutna jeklena pošast. Moj pogled je prodrl v notranjost. Ljudje in delo, žulji in znoj, napredek in uspehi mi bodo odslej pred očmi, ko bom zrla dimnike, ki silijo pod nebo.

DRAGICA JOŠT, osnovna šola Tone Čufar Jesenice – druga nagrada

Spomini na našo revolucionarno preteklost

Ivan Jan

MRTVI NE LAŽEJO

12

(odlomek iz knjige)

Toda takih nagrad je bilo malo. Za vsakega aretiranega aktivista ali partizana dajejo po 50 mark. Prav toliko tudi za strojnico. Za zaplenjeno puško ali pištolo in drugo orožje pa manj!

V Jesenovi glavi je raslo število mark in čudil se je, ko je Filip navajal tako natančne podatke. A ker je umolknil, je poprijel:

— Koliko bi dobil, če bi jim pomagal uničiti taborišče?

Filip ga je tehtajoče pogledal, vendar pojasnil tudi to.

— Najmanj 500 mark!

— Koliko pa si dobil za Petra?

Filip se je uprl:

— Sprašujete, kakor da sem vsega jaz kriv!

— Povej! mu je velel Jesen.

— Govori, je grozeče pritegnil tudi Gorski.

Toda v Filipu se je nekaj uprlo in ni hotel povedati. Zato ga je Tonček nekajkrat oslinil tako trdo, da mu je vsa upornost prešla.

— Sto mark! je rekel in zardel.

Malo in veliko, si je mislil Jesen. Za takega človeka kot je bil Peter, sto mark! Denar, ki ga delavec zasluži v pičlih dveh mesecih! In veliko za tako svinjo, kot je Filip.

Vendar pa tega Filip ni pripovedoval kar tjavdan. Nekaj visokih številk je povedal z dvojnim namenom. Če so ga že prijeli in začeli igrati odprte karte, si je mislil:

Krivda bo manjša, če so mi gestapovci ponujali take vsote. Potem jim bom pa za odkup ponudil vse, kar sem nabral dotlej. Morda se bo v kakem partizanu le zganil pohlep. Za velik denar so bili ljudje vedno pripravljeni storiti marsikaj!

Filip, ki je bil od vsega tega in kombinacij intrig, ovajanj in pohlepa ves obseden, je ljudi sodil po sebi. Dotlej mu je življenje to že večkrat potrdilo. Za najslabši primer, ko bo stiska največja, pa hrani še grožnjo, ki mu je ponujala zdaj, poleg Gorskega, vsaj majhno notranjo oporo in nekaj upanja na rešitev.

Spet so vrtali vanj z novimi vprašanji.

— Kdo je bil s teboj povezan?

Tega se je bal še posebno.

Gorski je ostro strmel v Filipa. Ni mu bilo treba igrati. Napetost je bila resnična. In če Filip od Gorskega ne bi pričakoval pomoči, bi zdaj prav gotovo izgovoril njegovo ime. Dotlej mu ni še prav nič pomagal in še vedno ni kazalo, da bo drugače. Vendar je rekel:

— Saj pravim, da sem poročal najprej sam. Če je še kdo drug, ne vem!

— Zdaj je jasno, kako je bilo s tvojim trgovanjem in z boleznijo.

Planili so po Filipu. Z udarci so sproščali tudi svojo napetost, hkrati pa izdajalca silili k priznanju.

Potem je počasi opisal tudi Alešev primer in dodal:

— Aleš mi je bil že za petami, zato je moral izginiti!

— Kaj pa bi ti storili gestapovci, če bi se recimo skesal in nam povedal vse, kar si vedel?

Filip jih je začudeno pogledal, kakor bi jim hotel reči, da je tako vprašanje odveč. Kako da ne morejo razumeti, da človek, kakršen je on, nima več vesti; da je šel med tiste, ki se ne ozirajo na nikogar.

Zato jim je odgovoril tako, kakor bi bil šele na začetku poti:

— Tudi če bi hotel kaj takega, poti nazaj ni! Če me ne bi zgrabili oni, bi me potem vi. Meni pa je šlo za denar in moč. Ta je z vso veljavo vendar na njihovi strani. Zato pravim, da ste zapeljani!

Zasliševalci so se kljub resnosti in napetosti zasmejali, kot bi jim povedal posrečeno šalo.

Filip je malo počakal in ker mu niso branili, je svoje misli resnobno razpredel naprej:

— Kaj bi se temu smejali! Nemci so resnično močni! To vendar čutite! Mar nimajo v rokah pol sveta? In pri nas! Zapori so polni, vaše mreže se trgajo, od vseh strani vozijo ujete partizane in aktiviste. Vi pa mislite, da bodo vojsko zgubili. Kako ste še naivni! Nemška moč je povsod! Morda tudi tu!

Pri tem je večkrat pogledal v Gorskega. Hotel mu je dopovedati, kako nujno je že, da kaj ukrene. Ves čas se je med zasliševanjem obračal h Gorskemu. Vsi so mislili, da prav njega hoče dobiti na svojo stran.

Njegov čudni napad je bil zelo nagel.

— Glej, glej! Poganjaš se za »herrenvolka« in še groziš!

Potem pa je, kakor da se hvali, rekel:

— Kmalu bodo aretirani še nekateri vaši: spet Golob, pa Blaž, Kočar, Preskar... To bodo novi talci. Zato vam pravim, da se raje domenimo. Ljudje vas že tako dosti preklinjajo.

Našel sem si obrambo, če Gorski ne bo ničesar storil! se je tolažil.

Zdaj se tudi Jesen ni mogel več premagovati. Filipa je usekal čez usta. Preveč nesramne samozavesti je kazal, a okoliščine so bile vendar čisto drugačne. Jesen je že slišal o nekakšnih zamenjavah. Za kakšnega nemškega ali italijanskega oficirja ali oblastnika, ki ni ničesar vedel o notranjosti gibanja. Filip pa je krvav! In še kako! Le malo je manjkalo, da ga niso takoj ustrelili.

Filipov odgovor je sprožil novo vprašanje.

— Kdo še dela s teboj, ko že tako govoriš?

Računal je, da bo zdaj priča novemu presenečenju in dokazu.

Zasliševanje je bilo treba opraviti čimbolj temeljito, kajti zelo verjetni člen izdajalske verige je bil še neviden, vendar navzoč, kakor je rekel Filip.

Filip je spet pogledal Gorskega.

— Rekel sem že, da sem sam sporočal naravnost na gestapo. A lahko si mislite, da nadzorujejo vsak naš in vaš korak!

— Ne tvezi praznih in bodi jasen! Kdo je tisti, ko je sporočil?

Filip je zamišljeno gledal Gorskega in samo odkimaval z glavo. To je Gorskemu lahko pomenilo dvoje: Da ga Filip ne bo izdal, ali pa pomeni, naj že vendar kaj stori.

— Ko bi vedel, bi vam najbrž že povedal. Radoveden sem tudi sam!

Jesen s tem ni bil zadovoljen.

— Se bo že še pokazalo, če lažeš. Počakaj samo trenutek!

Jesen je zamahnil proti skupini dreves, odkoder se je zdaj odtrgal velik, kmečko opravljen človek. Ta je z dolgimi in naglimi koraki prihitel med zasliševalce in se tako, kakor prej Petrova žena, zadihan ustavil pred izdajalcem:

Filip je zazijal:

— Golob!

Prepričan je bil, da ga je osvoboditev iz zaporov uspavala in da zaradi tega ter tudi zaradi družine in let, ne bo šel nikamor.

Možak je zdaj vzdignil svojo težko in trdo roko, ga jezno pogledal in ga togotno usekal za uho. Užaljeno je siknil:

— Na! Za svinjarije!

Oba sta vedela, da mu zaušnice ni primazal zaradi izdajanja, ampak zaradi Roze.

Filipa je Golob spet vrgel iz ravnotežja. Pogledal je h Gorskemu, a tudi ta je nekam čudno srepel vanj.

Jesen, ki je že prej računal, kako bo delovalo to srečanje, je hitro poprijel:

— Dolgo si nas imel za norce. Z Golobom si sodeloval in veliko veš o njem. Spravil si ga tudi v zapor. Zdaj nam boš vse lepo razložil! Pa brez laži!

Filip se je čudil, da je bilo toliko znanega. Mar ni ostalo nič od skrivnosti, ki jih je varoval tako ljubosumno.

Zato se je zdaj obotavljal in se lovil, da bi se umiril. Vse njegove sanje, vsi načrti, ki se jim dotlej ni odrekel, so nenadoma spremenili pomen.

Jesen je že hotel udariti, da bi mu pomagal spregovoriti, pa ga je prehitel s kratkimi pojasnili. Ni tajil, da bi bil pri Golobu nedolžen, poudaril pa je zaslugo, da sta prišla nazaj oba z ženo. Zapletel se je, ker je ravnokar še grozil, da bo Golob spet aretiran, vendar je zgodbo le nekako povedal do konca. Tistega, česar ni, si je Jesen lahko dopolnil sam. Zato ga je spet opozoril, naj ne laže. Nažadnje je Filip rekel:

— Kar preveč ste se prepuščali nevarnostim. Vse je naredil, kar ste mu ukazali.

— Glej, glej, kako poučno! Je pa res, da je Golob možak na mestu. Nisi še povedal vsega!

O stvareh, ki se še niso zgodile in jih je skrival prav pred vsemi, ne bo govoril.

Zato je raje bleknil:

— Na vrsto bi prišel nazadnje, ko bi bilo vsega konec!

— Konec! Česa?

— Koga drugega, če ne vas! Saj vam dopovedujem, da so Nemci močnejši, kakor si mislite!

— Sam, kaj? ga je ogovoril in ga prijel za vroči uhelj. No, bomo videli!

Spustil je uhelj in odšel iz staje.

— Bomo videli, bomo videli! je govoril.

Prijel je karbidovko. Sence v hlevu so oživele. Lezle so po stenah, po stropu in tleh kot golazen.

Duri so zahreščale. Železo je zažvenketalo. Svetloba se je razkropila po dvorišču. Debevc je privil vodo. Plamen se je razpolovil in zamrl v sinjkastih vzdihljajih.

Postal je nekaj trenutkov v temi, ko da se zbira, potem pa zakoračil nazaj k hiši, glasno, s hojo, ki ve, kam.

V veži se je sezul. Razmehčal je prste na nogah in vstal.

— Kaj boš? ga je zaskrbljeno gledala žena.

— Kaj? jo je pogledal. Pisal!

— Kaj boš pisal? Komu?

— Titu! je rekel in pomrščil z obrvmi. Njemu! On bo že naredil enkrat red. Saj ne ve, kaj ti zlodeji počno!

— Jezes, Žan! si je zakrila usta. Zaprli te bodo!

— Mene? se je pokazal s prstom. Mene, ki garam, da mi duša smrdi po zemlji in znoju? Jaz sem tudi delovni človek! Čez oblast ne govorim. Če pa kolnem biriče, ki mi odženejo konja, pa kolnem in bom.

Papir in pero! je ukazal.

— Jezes, Žan! je šla k polici in ga gledala.

— Papir pa pero, sem rekel!

— Poišči!

Zaprl je vežna vrata. Stopil k mizi in privil stenj. Odrinil žlico, ki je čakala nanj. Vzel iz miznice Dolenjski list in sedel.

Žena je prinesla peresnik, položila predenj kuverto, v kateri je bil pisemski papir, odprla stekleničko s črnilom in potem obstala, obstala in ga gledala, kako čisti z nohtom zarjaveli peresnik.

Začečkal je po časopisu, da je pero zaškrtalo. Previdno pomočil in zarisal nekaj črt po Dolenjskem listu, si jih ogledoval in začel misliti.

Namignil je s peresnikom ženi, naj se umakne. Ta je sama odstopila od mize. Ko pa je videla, da čaka in da ne bo začel prej, je vzdihnila in mu obrnila hrbet.

Debevc je najprej prisluhnil proti durim, se nato zamislil v strop in se počasi sklonil nad papir. Previdno je zaškripal po njem.

Dragi moj Maršal Tito

jazd ti pišem zato ker si najbolj bojevit Pošten in dober. Jazd bi ti rad povedal tole ko se je zgodilo danes in mene ni bilo doma pa so mi vzeli zadnjega konja. Enega so mi prej vzeli pa nič za to vsak mora kaj dati da bo zgrajeno pri nas prej kod drugot. Moram furati pa orati ker imam 8 Hektarov zemlje in 4 Gojzda Hektarov. Vola imam še ki pa je bolj slab Vol. Lepo bi tebe prosil da dopoveš Anzeljcu kaj se sme in nesme in da mi Konja pripelje nazaj v hlev.

PAVLE ZIDAR

SVETI PAVEL

39

Tu zdaj pobirajo vino dvakrat. Taprvo semga peljal sam hočejo pa še enkrat Toliko. To ni pošteno ker piti nimamo sami kaj. Delavci pa pijačo hočejo če delajo ne vodo. Prosim te Maršal Dragi če boš kaj uredil uredi da dobim nazaj konja. Vino bom pa če bo treba vseeno dal.

Z velikim Spoštovanjem
Debevc Žan
Gorenje Zagorjane 21
Pošta Dolenje Zagorjane

Smrt Fašizmu — Svoboda narodu

Pridržal je pero, ki se mu je treslo, in bral od vrste do vrste. Pregibal je ustnice, ko da moli. Postal je pri vsaki besedi, zdrknil do naslova, pa spet nazaj do besed, zgibal ustnice in zadrževal sapo. Potem je odložil pero. Še enkrat je preletel pismo s pogledom in se sede odmaknil od mize.

LOV

Jarc je že oznanil četrt.

Strgarka je potegnila robec izpod perila in si ga zatlačila v ozki rokav. Hotela je predal še zapreti, pa je škripal in kolcal, ker ga je bila napela vlaga.

Valodi Stojan

Z GORENJSKIMI PLANINCI NA DURMITOR

2

Nikjer ni opaziti neobdelanih njiv, čeprav je vse v bregovih. Kakšna razlika je med našimi gorskimi vasmi in temi, ki hitijo mimo nas. Škoda je, da opuščajo stare mline na vodo, imenovane vodenice. Le teh je vedno manj in so prepuščene propadanju. Povsod se opaža utrip novega življenja in res starih izvirnih hiš je videti vedno manj.

Ker je bilo že pozno popoldne, smo pričeli misliti na nočitev. Odločili smo se, da bomo prenočili čim bliže Sarajeva. Izbrali smo si Kiseljak, kamor smo prispeli okrog 18. ure. Da ne bi imeli kakih sitnosti, smo se javili tamkašnji milici. Bili so zelo prijazni in nam dovolili, da smo postavili šotore ob športnem igrišču v Kiseljaku. Postavljanje šotorov je vzbudilo veliko radovednost pri tamkajšnji mladini in kmalu smo imeli dosti gledalcev. Hitro je bil tabor urejen in naše ženske so takoj pokazale svoje sposobnosti. Večerja je bila kaj hitro pripravljena. Seveda je bila ta prednost le za nekatere. Toda tudi drugi niso bili prikrajšani. Moški niso nič zaostajali v spretnosti in iznajdljivosti. Če se komu ni dalo kuhati, je odšel v mesto in si tam »pustil postreči«.

Kiseljak je dobil ime po izvirih kisle vode in je znan tudi kot zdravilišče. Mesto ni veliko, vendar nas je zelo presenetilo z redom in čistočo. Tudi vtis o ljudeh, ki smo ga odnesli, je najboljši. Zvečer ob 22. uri je vladal mir in čudili smo se temu, saj se posamezniki iz istih krajev pri nas obnašajo včasih popolnoma nasprotno. Mir je vplival tudi na nas. Zadovoljni in z zelo lepimi vtisi prvega dne, smo se odpravili k počitku v šotore.

16. 6. 1974

Prvi žarki sonca so nas prebudili zadovoljne. Še dremavi smo se najprej ozrli v nebo in prerokovali o vremenu. Upali smo na najboljše. Hitro smo prižgali naše gorilnike in si skuhali zajtrk. Čeprav smo hoteli čimprej naprej, smo morali počakati, da so se šotori od nočne rose vsaj malo osušili. Vsak je imel svoje odrejeno delo in zato je tabor izgledal kot mravljišče. Sonce je kmalu opravilo svoje delo in šotori so bili hitro zloženi. Pospravili smo v avtobus našo prtljago, očistili naš tabor nesnage in že smo bili pripravljeni za pot.

Malo po šesti uri smo že bili na poti proti Sarajevu. Kdor je videl Sarajevo zadnjič takoj po vojni, ne more tega kraja spoznati. Tedaj je bila Ilidža le malo naseljena, danes pa je čisto drugače. Med predmestjem in mestom ni nobene meje več. Sarajevo je zadržalo svoj stari videz le v okolici Baš Čaršije, vse ostalo je novo. Ozkotirne proge za Mostar ni več, pač pa elektrificirana normalnotirna proga. Težko si je predstavljati te velike spremembe, ki so nastale v tridesetih letih. Povsod moderni stanovanjski bloki, nekateri že dograjeni, drugi še v izgradnji.

Moderne ceste, urejen promet, gospodarske organizacije, industrija. Nehote se človek vpraša, če je to sploh mogoče. Vsem v avtobusu je lahko brati iz obrazov začudenje in skrit ponos. Vsak izmed nas je v sebi ponosen na ta izreden razvoj saj ve, da je tudi on s svojim delom pripomogel do tega velikanskega vzpona. Med tem opazovanjem nam je čas tako hitel, da sami nismo vedeli kdaj smo prišli v center mesta. Poiskali smo parkirišče in se dogovorili koliko časa nam ostane za ogled Sarajeva.

Ker smo imeli le malo časa, smo si najprej ogledali znamenito Baš Čaršijo. Seveda smo obiskali tam tudi znamenite kafanice. Pili smo pravo turško kavico in tu so celo najbolj izbirčni pivci kave morali priznati, da boljše niso pili nikjer. Ogledali smo si Principov most preko Miljacke in kraj, od koder je Gavrilo Princip izvedel atentat na princa Ferdinanda, kar naj bi bil povod za I. svetovno vojno. Znamenite so mošeje s svojimi visokimi minareti. Ravno v tem času so restavrirali pravoslavno cerkev iz V. stoletja.

Premalo smo imeli časa za natančnejši ogled in zato smo šli še z gondolsko žičnico na Trebovič, od koder je zelo lep razgled na Sarajevo in okolico.

Ob 10.30 smo se odpeljali iz Sarajeva. Po ozki soteski Miljacke smo se vozili med Romanijo in Jahorino. Tu popravljajo cesto, ki je le deloma asfaltirana in ki pelje k ozkotirni železniški progi proti Višegradu.

Peljali smo se skozi Pale. Tu smo napolnili rezervoarje z gorivom in si ohladili žejo, nato pa nadaljevali pot skozi Goražde in Čajniče v Plevlje. V Čajničah je zelo lep, moderen hotel, znamenita stara pravoslavna cerkev s kupolami, tik nje pa mošeja. Vse se prepleta, staro in novo, sama nasprotja.

Po precej strmi cesti smo se pripeljali na vrh hriba z imenom Metalka. Tu je meja med Bosno in Črno goro. Že na sami meji se čuti razlika v gradnji hiš in življenjem. V Bosni in Hercegovini smo gledali zelo obdelana polja, tu pa je bil v začetku svet podoben našemu Krasu, vendar je bilo povsod polno čred ovac. Po zelo vijugasti in ozki makadamski cesti smo se počasi spuščali vedno niže v objem gozdov. Občudovali smo lepe gozdove in edinstvene bore, kakršnih ni bilo videti nikjer.

Plevlje je zelo zanimiv kraj in gotovo je marsikateremu Slovencu znan. Po vojni se je razvilo v lepo mestece z modernim hotelom in urejenimi ulicami.

Po kratkem postanku smo nadaljevali pot po slabi makadamski cesti. Spet smo se vzpenjali skozi Odžak in dalje skozi Kosanico v senci velikih gozdov, nato pa smo se strmo spustili do Džurdževiča Tare, kjer je znameniti visoki most preko reke Tare. Ker je bilo že precej pozno, se nismo ustavljali in smo nadaljevali pot proti Žabljaku. Vsi smo bili veseli, najbolj pa šofer, ker smo prišli na asfalt. Toda veselje je bilo kratko. Po nekaj kilometrih smo bili na razriti cesti, še veliko slabši, kot smo se vozili prej. Cesto namreč popravljajo in na nekaterih mestih na novo trasirajo. Vso pot do Žabljaka smo se vozili v temi po stari in novo trasirani cesti, ki je v zelo slabem stanju.

Noč je že bila, ko smo prispeli v Žabljak. Nismo se ustavljali, pač pa smo takoj nadaljevali pot do Crnega jezera. Tam smo si z baterijami poiskali primeren prostor za taborjenje. Šotore smo postavili na hitro, pri čemer smo bolj tipali, kot pa videli. Vseeno smo bili kar hitro gotovi, še bolj, ker so nas priganjale že prve dežne kaplje. Vse je što po sreči in kmalu smo se spravili k prepotrebnemu počitku.

(se nadaljuje)

VEČ VPRAŠANJ NA SEJI IZVRŠNEGA SVETA

Na seji izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice, v torek, 25. 3. so najprej razpravljali o prenosu administrativno tehničnih nalog o štipendiranju za zavod za zaposlovanje Kranj. Po 26. členu družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike, ki smo ga podpisali tudi v jeseniški občini, je občinska skupščina dolžna zagotoviti službo za opravljanje vseh administrativnih poslov v zvezi z štipendiranjem iz sredstev solidarnostnega sklada. V tem času je bila takšna služba tudi organizirana, sedaj pa zavod za zaposlovanje Kranj predlaga vsem občinam na Gorenjskem, da prenesejo vodenje na njihovo službo. V ta namen bo zavod zagotovil usposobljeno službo za opravljanje teh nalog. Člani izvršnega sveta so soglašali z prenosom strokovnih in administrativno tehničnih opravil, zavodu pa bodo zagotovili tudi dogovorjena sredstva.

Drug sklep pa se je nanašal na to, da skupnost socialnega skrbstva pooblašča oddelek za občo upravo in družbene službe za izvajanje strokovnih opravil s področja socialnega skrbstva.

Po določilih zakona o socialnem skrbstvu morajo občinske skupnosti socialnega skrbstva poskrbeti za ustrezno službo, oziroma za ustrezen center za socialno delo. Ker občinska skupnost za enkrat ne more zagotoviti takšne službe se za to delo pooblasti oddelek za občo upravo in družbene službe. V pooblastilu so navedene naloge, ki naj bi jih opravljal ta omenjeni oddelek. Nekaj več časa so se člani izvršnega sveta zadržali ob osnutku odloka o imenovanju cest, ulic in naselij v Kranjski gori in Mojstrani. Sklep o tem je izvršni svet sprejel že lani, v tem času pa sta obe krajevni skupnosti pripravili predloge, kako naj bi se imenovale posamezne ceste in naselja. Prav je da naštejemo imena teh, čeprav bralci ne bodo mogli razbrati za katero cesto oziroma naselje gre.

V Kranjski gori naj bi bile to: Borovska cesta, Podbreg, cesta dr. Josipa Tičarja, Vršiška cesta, naselje Ivana Krivca, Smerinje, Vitranska cesta, Požar, cesta Josipa Vandota, Na Vitrancu, Savsko naselje, naselje Slavka Černeta, Bezje, Čičare, Na Ledinah, Koroška cesta, Gasilska cesta, Galerše in Kolodvorska cesta.

V Mojstrani pa: Triglavska cesta, Savska cesta, cesta v Radovno, Cesta Janeza Polde, Kurirska pot, Delavska cesta, cesta Jakoba Aljaža, cesta Alojza Rabiča, Veliki breg in pod Grančiščem. V Kranjski gori bo kar 19 cest in naselij, kar je vsekakor veliko, v Mojstrani pa deset.

Člani izvršnega sveta so bili mnenja, da bi bilo treba nekatera imena še proučiti in skupaj z predstavniki obeh krajevnih skupnosti določiti dokončen predlog, ki naj bi ga potrdila skupščina občine. Vsekakor so nekatera imena res da krajevno že osvojena, pa vsekakor verjetno ne povsem primerna, še posebej, če imamo v mislih tudi turistični značaj krajev, kjer je treba končno upoštevati tudi domačega in tujega turista.

Zato so naročili oddelku za gospodarstvo, da čimpreje pripravi razgovor z predstavniki obeh krajevnih skupnosti in nekaterimi strokovnjaki o dokončnem predlogu imen cest in naselij.

Poleg tega so na torkovi seji izvršnega sveta poslušali še informacijo o posvetu, na katerem so govorili o problemu neupravičenega odtujevanja lesa ter o uslužnostnem žaganju v naši občini. Po ocenah so lastniki gozdov v preteklih treh letih neupravičeno in protizakonito odtujili nad 1.000 kubičnih metrov lesa. Dogovorili so se, da bo gozdno gospodarstvo Bled pripravilo seznam teh lastnikov gozdov, katerim bodo naknadno zaračunali prometni davek ter jih poleg tega prijavili še sodniku za prekrške. Dogovorili so se tudi za ukrepe, kako preprečevati tako početje v bodoče. Ves les bo treba v bodoče označiti še v gozdu, večjo kontrolo pa bodo izvajale tudi inspekcijske službe ter delavci milice. Predlagali so še, da naj bi na žagi na Belci po zmernih cenah zagotovili tudi možnost razžagovanja lesa za lastnike lesa predvsem iz Gornje savske doline. Gozdovi so končno naša družbena dobrina in je zato takšen nadzor vsekakor upravičen. T. L.

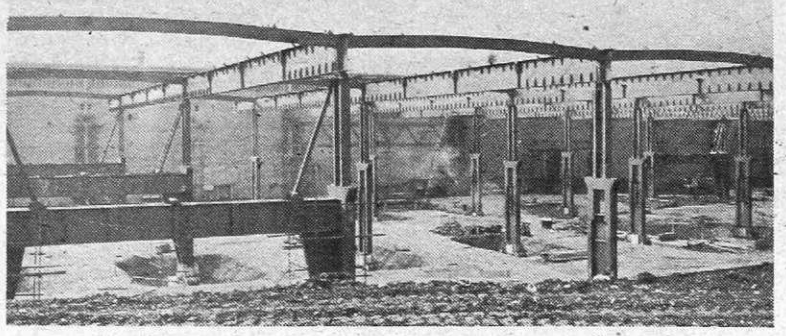

OBČINSKA KONFERENCA ZK O KADROVSKI POLITIKI IN O KREPITVI ZVEZE KOMUNISTOV

V torek, 25. marca, je sekretarka Marija Zupančič-Vičar sklicala sedmo sejo občinske konference ZKS Jesenice. V obravnavo je predlagala vprašanje idejno-politične in organizacijsko kadrovske krepitve organizacije Zveze komunistov v občini in uresničevanje nalog s področja kadrovske politike. Uvodne misli k prvi točki dnevnega reda je podal tehnični sekretar Dušan Pleš, k drugi pa sekretarka Vičarjeva.

Aktualnost obeh obravnavanih vprašanj je dokazala tudi zelo razgibana in vsestranska razprava, v kateri je sodelovalo osem članov, poleg sekretarja medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Ludvika Kejžarja. Le-ti so z različnih zornih kotov in s konkretnimi primeri in predlogi dopolnili oba uvodna referata ter nakazali tudi nekaj konkretnih nalog za bodoče delo in usmeritev organizacij ZK v občini.

Delovni predsednik Slavko Osredkar je ob zaključku razprave dejal, da je sama razprava dala konferenci delovni značaj in opozorila, da je kadrovska politika vsakodnevna, konkretna, trajna in perspektivna naloga komunistov in organizacij ZK. Potrdila je tudi oba uvodna referata in predloženi osnutek sklepov, ker v razpravi ni bilo nasprotnih ali drugačnih mnenj. Razprava je le nekatere stvari še dopolnila in konkretizirala s praktičnimi izkušnjami ter spoznanji.

Konferenci so poleg sekretarja medobčinskega sveta ZKS Ludvika Kejžarja prisostvovali še predsednik centralnega komiteja ZSMS Ljubo Jasnič, predsednica občinske konference SZDL Mara Talerjeva, predsednik občinskega sindikalnega sveta Tone Grošelj in sekretarka občinske konference ZSMS Slavka Brelihova.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Na zadnji seji izvršnega odbora občinske konference SZDL Jesenice, ki je bila 20. marca so se dogovorili, da bodo do 15. aprila sklicali sejo konference, na kateri se bodo dogovorili o sistemu informiranja in samoupravnega komuniciranja v občini. Glede na to, da bo ustrezna stališča sprejela republiška konferenca SZDL na svoji seji, 31. marca, so zadolžili posebno delovno grupo da bo pripravila za to sejo predlog zaključkov o sistemu informiranja v naši občini.

V nadaljevanju so govorili o predlogu programa izobraževanja delegatov v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, ki ga je predložila delavska univerza Jesenice. S predlogom so soglašali, vendar s pripombo, da je program treba dopolniti s temami iz prakse in da naj delavska univerza predloži predračun stroškov za izvedbo seminarjev in seznam predavateljev.

Na seji so obravnavali in sprejeli zasnovo o organiziranosti in načinu delovanja občinske konference SZDL v vojnih pogojih. Soglašali so tudi s predlogom o kadrovskih kriterijih bodočemu sestavu občinske konference SZDL ter njenega predsedstva in izvršnega odbora. Dogovorili so se, da naj bi občinsko konferenco v bodoče sestavljalo 27 delegatov po teritorialnem principu iz krajevnih konferenc, 27 delegatov pa naj bi imenovala občinska vodstva družbenopolitičnih organizacij in ravno toliko delegatov naj bi delegirala občinska vodstva drugih organizacij in društev. Soglašali so s predlogom, da bo bodoče predsedstvo imelo 27, izvršilni odbor pa deset članov. Vse to bo zajeto v predlogu pravil občinske konference, o katerih bodo razpravljali in sklepali na prihodnji seji občinske konference SZDL.

Obravnavali so tudi predlog komisije za podeljevanje priznanj OF. Soglašali so s predlogom, da letos podelijo 20 priznanj OF, od katerih naj bi jih 16 prejeli posamezniki, štiri pa najprizadevnejša društva in organizacije.

V zvezi s prizadevanji za boljše informiranje in povečan obseg delovanja radia Jesenice, so za izvedbo te akcije imenovali poseben gradbeni odbor, ki ga bodo sestavljali: Branko Stare, Slavko Hlebanja in Franc Brelih iz jeseniške ter Jože Mikež in Jože Ahačič iz radovljiške občine. V odbor bodo vključeni tudi člani kolektiva radia Jesenice.

Na seji so v svet delavcev delavske univerze Jesenice imenovali Slavka Humerca, za izvedbo kadrovskih priprav za vodstvo skupnosti socialnega varstva pa so pooblastili koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja. B.

NA UVAJALNEM SEMINARJU VEČINA MLADIH

Konec prejšnjega tedna je komite občinske konference ZKS Jesenice v sodelovanju z delavsko univerzo Jesenice organiziral že deseti uvajalni seminar za bodoče in novosprejete člane Zveze komunistov. Seminarja se je udeležilo štirideset bodočih komunistov, med katerimi je bila večina mladih, med njimi tudi nekaj učencev jeseniških srednjih šol.

Udeleženci seminarja so poslušali šest tem, ki so jih posredovali znani družbenopolitični delavci jeseniške občine. O sestavinah socialistične demokracije ter samoupravljanju je predaval Štefan Rodi, o avantgardni vlogi ZKJ danes, je predavala Marija Zupančič-Vičar, o zgodovinskem razvoju KPJ Jaka Klinar, o statutu ZKJ in ZKS Dušan Pleš, o odnosih subjektivnih sil do cerkve, religije in klerikalizma Janez Zurc ter o ZKJ in nacionalnem vprašanju Alojz Rakoše.

Predavanja so bila zanimiva in dobro podana tako, da se je po predavanjih razvila živahna razprava o določenih temah in problemih.

Vsi udeleženci so ob koncu seminarja pisali tudi poseben test, s katerim so preverjali pridobljeno znanje na seminarju. Seminar je povsem uspel, čeprav je za dvodnevni seminar predelano gradivo precej obsežno, kljub temu, da so se kandidati z dobršnim delom te vsebine srečali že v osnovni in srednji šoli. D.

DOMICILNA LISTINA ZA JESENIŠKO–BOHINJSKI ODRED

Prejšnji teden je bila v Radovljici seja odbora jeseniško bohinjskega odreda. Med drugim so na seji razpravljali kako se bodo čim aktivneje vključevali v proslave 30-letnice osvoboditve. Dogovorili so se, da se bodo aktivno priključili proslavi krajevnega praznika Kranjske gore, ki bo maja meseca. To pa zaradi tega, ker je odred imel maja 1945 težke boje z umikajočimi se Nemci na območju Kranjske gore.

Aktivno bodo sodelovali na proslavi dneva borca 4. julija v Begunjah. Poleg tega bodo letos odkrili tudi spominsko ploščo pod Jerebikovcem na Mežaklji, kjer je padlo precej borcev jeseniško-bohinjskega odreda. Strinjali so se, da bi moral odred v letošnjem jubilejnem letu dobiti posebno priznanje, oziroma odlikovanje. Dogovorili so se tudi, da bodo obvestili družbenopolitične organizacije občine Postojna, da so počaščeni z željo občinske skupščine Postojna, ki želi podeliti domicilno listino jeseniško-bohinjskemu odredu. D.

Novice iz radovljiške občine

Na 15. seji komiteja občinske konference ZK so spregovorili o izvajanju sklepov 2. seje CK ZKJ ter o nekaterih tekočih nalogah. Ocenili so potek ustanovnih sej KK SZDL, ki so bile opravljene do 15. februarja ter obravnavali poročilo o dosedanjih izvajanjih nalog pri načrtovanju srednjeročnega programa.

– – –

Na 3. seji aktiva komunistov-neposrednih proizvajalcev, 19. marca, so obravnavali poročilo o zaključkih seminarja pri CK ZKS ter o izvajanju sklepov zadnje seje aktiva. V izredno živahni in vsebinsko bogati razpravi so kritično spregovorili o konstituiranju TOZD, o delegatskih odnosih, o samozaščiti, o učinkovitosti zborov delavcev in njihovem odločanju pri sprejemanju programov, zlasti o vlogi delavske kontrole ter o razrednih vidikih boja zamejskih Slovencev.

– – –

V torek 25. 3. se je pod vodstvom Jožeta Pavlina sešel sekretariat aktiva komunistov-neposrednih proizvajalcev, ki je preučil stališča 3. seje aktiva. Določil je roke in nosilce nalog ter oblikoval sklepe, ki jih bo posredoval komiteju in vsem sekretarjem osnovnih organizacij ZK v TOZD in OZD.

– – –

Sekretariat komisije za družbenopolitična in idejna vprašanja prosvete in kulture pri občinski konferenci ZK je v sredo 26. 3. razpravljal o problematiki in vlogi Delavske univerze, o možnostih za uvajanje celodnevne šole ter o nalogah komunistov v usmerjanju mladih v vojaške poklice.

– – –

V četrtek 27. 3. bo imel sejo sekretariat aktiva komunistov rezervnih vojaških starešin. Na dnevnem redu je razprava o nalogah komunistov članov ZRVS na področju ljudske obrambe v KS in TOZD ter o predlogu sklepa o organiziranosti ZK v teritorialnih enotah in drugih dejavnikih SLO.

– – –

Na zadnji seji predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Radovljica, ki je bila 9. marca, so analizirali potek in vsebino občnih zborov, krajevnih organizacij ZZB, ki so bili v januarju in februarju. Ugotovili so, da so bili vsi občni zbori izredno množični in da so borci zelo zavzeto razpravljali o družbeni problematiki ter o aktivnosti članov ZZB v KS. Beseda je tekla tudi o stanovanjskih vprašanjih borcev ter o pripravah za proslave ob 30-letnici osvoboditve.

– – –

Pri občinskem odboru ZZB NOV so prejšnji četrtek ustanovili pripravljalni odbor za proslavo 30-letnice osvoboditve. Osrednja proslava bo 4. julija v Begunjah. Imenovali so programsko, finančno, gospodarsko in informativno komisijo ter za predsednika odbora izvolili Franceta Jereta, predsednika OK SZDL Radovljica.

– – –

Po sklepu sveta za LO pri občinski skupščini so se v vseh 20 krajevnih skupnostih radovljiške občine že zvrstila predavanja o pripravah za SLO za nerazporejeno prebivalstvo. Občani so poslušali 3 teme že v vseh KS razen na Brezjah, kjer bodo imeli še dve predavanji v aprilu. Povsod je bila udeležba izredno visoka, prednjačili pa so občani Bohinja, Lesc, Zasipa in Gorij. Hkrati so bila opravljena predavanja tudi že v večini delovnih kolektivov.

– – –

Komisija za družbenoekonomske odnose pri občinski konferenci ZK je na zadnji seji ugotovila, da je na osnovi sklepa občinskega komiteja in stališč predsedstva ZKJ, večina delovnih kolektivov že pripravila stabilizacijske programe, vendar jih je do prejšnjega tedna poslalo komisiji le nekaj nad 20. Glede na to je naloženo vsem delovnim skupnostim, da svoje programe pošljejo najpozneje do 30. marca.

– – –

Prejšnji petek 21. 3. so se v Radovljici sešli na skupnem posvetu predsedniki vseh osnovnih organizacij in konferenc osnovnih organizacij sindikatov. Obravnavali so naloge s področja delovanja sindikatov v sedanjem obdobju s posebnim ozirom na pravkar opravljene občne zbore. Spregovorili so tudi o pripravah za organizacijo seminarjev, na katerih bodo obdelali novo organiziranost sindikatov. Na posvetu so potrdili tudi letošnji program sindikalnih športnih tekmovanj.

– – –

Zaradi spremenjenih snežnih razmer in odsotnosti tekmovalcev sindikata – tekstilnih delavcev, je komisija za šport pri občinskem sindikalnem svetu predložila občinsko sindikalno prvenstvo v veleslalomu, ki bi moralo biti v soboto, 22. marca, na Voglu, na naslednjo soboto, 29. marca. Ženske bodo tekmovale v 3 starostnih kategorijah, moški pa v štirih. Žrebanje startnih številk bo v petek, 28. 3. ob 17. uri v prostorih Občinskega sveta zveze sindikatov v Radovljici, razglasitev rezultatov pa na Voglu uro po zaključku tekmovanj.

– – –

V torek 25. 3. je bila 1. seja novega 15-članskega izvršnega odbora KK SZDL Radovljica in 3-članskega nadzornega odbora. Po oblikovanju sklepov iz razprav na ustanovni seji konference, so imenovali člane 5 koordinacijskih odborov, 2 sekretariatov sekcij ter kadrovske komisije. Sprejeli so tudi sklep o razpisu letošnjih priznanj KK SZDL ob dnevu OF, ki jih bodo podelili na krajevni proslavi ob 27. aprilu. Ob tej priložnosti bodo sprejeli v SZDL mladince, ki so dopolnili 18. leto.

– – –

Svet za LO pri občinski skupščini je na 10. seji v sredo 25. 3. sprejel letni načrt dela, določil nosilce nalog in postavil roke izvršitve posameznih nalog in akcij. Na seji so imenovali nove člane občinskega štaba civilne zaščite in potrdili finančni načrt sklada za financiranje potreb ljudske obrambe v 1975. letu.

– – –

Na 2. seji skupščine obeh zborov kulturne skupnosti, ki je bila v petek 21. 3. so po daljši razpravi, v kateri je bilo slišati veliko pripomb na račun letošnjega dogovarjanja o skupni porabi in posebno o financiranju kulture v občini, potrdili občinski družbeni dogovor o skupni porabi. V 1975. letu bo za kulturo v občini namenjeno po prispevni stopnji 0,37 % od bruto OD – 2,611.000 din. Skupščina je sprejela sklep, da lanskoletne presežke, ki so znašali 108.000 din, vrnejo gospodarstvu.

– – –

GG Bled gospodari s 101.000 ha površine. 53.000 ha je gozdov, od teh pa za izkoriščanje 40.000 ha. 50 % vseh površin je v družbeni, prav toliko pa v zasebni lastnini. Z gozdovi po strokovni razdelitvi upravljajo štirje TOZD – Bled, Bohinj, Radovljica in Jesenice. Letno posekajo okoli 190.000 kubičnih metrov lesa za obdelavo. Na hlodovino odpade 52 %, za celulozo 23 %, za drva, hmeljevke, drogove in druge potrebe pa ostala količina.

– – –

Glasilo delovne skupnosti tovarne Elan Begunje Naša smučina je lani izšlo vsak mesec v 1000 izvodih. Hkrati so izdali tudi tri številke internih informacij v 900 izvodih. Stroški izvoda Naše smučine so znašali 8,80 din, Internih informacij pa 9 din. Glasilo je v zadnjem letu po opremi in obliki kot po vsebini bistveno boljše in pristopnejše bralcem.

– – –

Na predlog IO osnovne sindikalne organizacije tovarne Plamen bodo glede na predvidena obnovitvena dela na počitniškem domu v Pacugu v 1975. letu skušali zadovoljiti potrebe svojih delavcev tudi s pošiljanjem na oddih v počitniške domove Slovenskih železarn. Sindikat bo sprejemal prijave za svoj dom v Pacugu in za letovanje v počitniških domovih ZPSŽ v mesecu maju.

OB JUBILEJU HRUŠČANSKE GODBE

V nedeljo, 23. marca, je godba na pihala DPD Svoboda Hrušica s koncertom, ki ga je v drugem delu dopolnil tudi pihalni orkester Jeseniških železarjev, praznovala 45-letnico svojega delovanja. Ob tej priliki je predsednik občinske zveze kulturno prosvetnih organizacij Rudi Makra podelil nekaterim godbenikom za dolgoletno delovanje v godbi bronaste in srebrne Gallusove značke in čestital godbi ob visokem jubileju ter jim izročil umetniško sliko. K čestitkam se je pridružil tudi predsednik pihalnega orkestra Jeseniških železarjev Miroslav Skube in jim izročil knjižno darilo. V imenu krajevne skupnosti in krajevne konference SZDL Hrušica je jubilantom čestital Janez Poljšak, ki je v svojem pozdravu med drugim dejal:

»V našem socialističnem družbenem sistemu ima kultura pomembno mesto kot duhovna dobrina delovnega človeka. Ta dobrina je delovnemu človeku lahko posredovana preko ustreznih institucij, ali pa je delovni človek sam neposredni oblikovalec te dobrine na določeni ravni in določenem območju. Prav ta druga oblika kulturnega delovanja in snovanja ima svojo posebno vrednost zaradi aktivnega vključevanja delovnega človeka v duhovne tokove naše družbe, ker ga po eni strani trga od potrošniške miselnosti oziroma materialnega zasužnjevanja sedanjosti, po drugi strani pa ga dviga nad tiste, ki jim taka ali drugačna kultura nič ne pomeni.

Poleg teh prednosti pa ne smemo pozabiti na združevanje delovnih ljudi zaradi zadovoljevanja skupnih interesov. Tako združevanje vpliva na skupno družbeno življenje, na povezanost, na tovariške in medčloveške odnose. Ideja in interes, ki družita delovne ljudi v določeno skupino, sta pomembna tudi za družbenopolitično usmeritev kulture, kulturnega snovanja in delovanja. To zagotavljajo delovni ljudje, ki sestavljajo take skupine. Njihovi interesi, njihove kulturne potrebe, niso visoko leteči cilji, večno nedorečene fraze in splošne abstrakcije, ki jih je v naši kulturi vse polno, ampak je delovanje v delavskih prosvetnih društvih prežeto s samimi interesi delovnih ljudi in sovaščanov, grajeno na prostovoljnosti.

Tudi naši godbeniki se združujejo na ta način, zato jim je zgodovina zapisala marsikakšno dejanje v njihovem kulturnem delovanju. Zaključek enega teh dejanj slavimo z današnjo prireditvijo, ki je namenjena praznovanju jubileja godbe na pihala, tu na Hrušici. Vsak jubilej ima svojo težo v družbenem vrednotenju. Ta, ki je pred nami, naj nam bo zgled vztrajnosti, požrtvovalnosti in nesebičnega odpovedovanja za duhoven dvig samega sebe in svoje okolice.«

V prvem delu koncerta je nastopila domača godba — jubilant, pod vodstvom svojega dirigenta in organizatorja Štefana Prežlja, ki že vse od osvoboditve nesebično vodi godbo. V drugem delu koncerta pa je sodeloval pihalni orkester Jeseniških železarjev, ki mu je dirigiral novi dirigent Ivan Knific. Koncertu je sledilo prijateljsko srečanje hruščanskih in jeseniških godbenikov, ki ob vseh pomembnejših nastopih uspešno sodelujejo.

Neutrudljivi dirigent hruščanske godbe Štefan Preželj, ki bo 1. maja slavil 55-letnico aktivnega delovanja v godbi

NOV DIRIGENT PIHALNEGA ORKESTRA JESENIŠKIH ŽELEZARJEV

Dosedanji dirigent pihalnega orkestra JESENIŠKI ŽELEZARJI Rado Kleč je že pred letom dni zaprosil, da se ga razbremeni te odgovorne dolžnosti. Vzrok za to je nedvomno v njegovi utrujenosti, saj že skoraj pol stoletja aktivno deluje na področju glasbe, še prav posebno pa se je za to področje razdajal po osvoboditvi. To je bil vzrok, da so jeseniški godbeniki začeli iskati novega dirigenta, pri čemer moramo reči, da so imeli izredno srečno roko. Naleteli so na domačina IVANA KNIFICA, ki je tudi svoje življenje namenil glasbi, toda dosedanja glasbena pota so ga vodila po različnih krajih Jugoslavije. Z veseljem in vsem žarom se je odločil, da prevzame dirigentsko palico jeseniškega pihalnega orkestra.

IVAN KNIFIC se je rodil pred 53 leti v znani napredni delavski družini na Jesenicah. Prvi pouk o glasbi mu je že kot šestletnemu dečku dal Jože Čelesnik na violini, kasneje pa mu je glasbeno znanje razširjal Rado Kleč že v orkestru. Delal je in obenem študiral flavto na glasbenem konzervatoriju v Ljubljani, kjer ga je prekinila okupacija. Nadaljeval in končal je šolanje v Celovcu, potem pa se je vpisal na visoko glasbeno šolo na Dunaju. Zavedal se je svojih korenin in prekinil študij ter se leta 1944 vključil v narodnoosvobodilno borbo in postal borec jeseniško-bohinjskega odreda. Kmalu za tem je postal dirigent vojaške godbe X. korpusa NOV in POJ in kasneje dirigent godbe XXXI. divizije.

Po osvoboditvi so ga poslali v šolo za vojne kapelnike jugoslovanske armade, kjer je diplomiral leta 1949. Kot dirigent vojaških godb je potem deloval v Titovih Užicah, Kragujevcu, Ljubljani in v Beogradu. Zadnjo dolžnost pred upokojitvijo je kot podpolkovnik JLA opravljal v Beogradu, kot referent za vojaške godbe JLA pri zveznem sekretariatu za narodno obrambo.

Karkoli bi k temu bogatemu življenjepisu in glasbeni karieri Ivana Knifica še dodali, bi bilo odveč. Že v prvih stikih z našimi godbeniki je pokazal, da je mojster svojega dela. Brez ovinkov jim je povedal, da le s trdim in resnim delom vseh godbenikov lahko pričakujejo nadaljnji kvalitetni vzpon pihalnega orkestra Jeseniških železarjev. To pa si želijo tako godbeniki, kot mi, ki nas s svojimi skladbami spodbujajo, razveseljujejo in glasbeno bogatijo. Dirigentu Ivanu Knificu želimo veliko uspeha pri njegovem delu.

JUTRI DRUGA SEJA SKUPŠČINE KULTURNE SKUPNOSTI

Jutri, 28. marca ob 16. uri sklicuje predsednik skupščine kulturne skupnosti Jesenice Miroslav Noč v spodnjih prostorih Kazine na Jesenicah, drugo sejo skupščine kulturne skupnosti. V obravnavo in sklepanje poleg potrditve zapisnika zadnje seje, predlaga finančno in poslovno poročilo kulturne skupnosti za leto 1974, verifikacijo in sprejem programa kulturne skupnosti s finančnim planom za leto 1975 in potrditev družbenega dogovora o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975.

Z ozirom na to, da je republiška kulturna skupnost šele v preteklem tednu sprejala stopnje za skupno financiranje nalog pri kulturni skupnosti Slovenije oziroma skupnega financiranja slovenske vrhunske kulture in da družben dogovor mora biti sprejet do 31. marca, je bila seja sklicana zelo na kratek rok. Pri tem pa je treba pripomniti, da je bilo gradivo, razen finančnega in poslovnega poročila, v javni razpravi v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih ter društvih in organizacijah že od 27. februarja.

Celotno gradivo predloženo na sejo skupščine, je pred tem na dveh svojih sejah ob izredno dobri udeležbi, obravnaval že izvršni odbor skupščine kulturne skupnosti, ki ga bo z nekaterimi dopolnitvami predložil skupščini v potrditev.

V času od 27. februarja, ko je bil predložen program in predlog razdelitve finančnih sredstev v javno razpravo, do preteklega tedna, pa je nastala bistvena razlika v višini razpoložljivih sredstev za kulturo v občini v letošnjem letu. Od programirane višine 4 milijone 58.000 dinarjev, so se sredstva zmanjašala na 3,229.109,45 dinarjev. Temu ustrezno bo predložen skupščini nov načrt delitve sredstev med izvajalce v letošnjem letu. Spremenjeni predlog so delegacije oziroma delegati, poleg ostalega gradiva prejeli z vabilom.

Vsaj temeljno gradivo, to so programi izvajalcev kulturne dejavnosti v občini, je bilo v javni razpravi dovolj dolgo, kar pa je pravzaprav bistveno, ker je bila s tem dana možnost delavcem in ostalim občanom, da izoblikujejo svoja stališča ali pripombe do programov izvajalcev.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Heinrich HEINE: **Pesmi.** Prevedel Mile Klopčič. Državna založba Slovenije 1975.

Knjiga po obsegu (čez 450 strani) daleč prekaša dosedanje izdaje Heinejevih pesmi v slovenščini. Mile Klopčič je očitno posvetil velik del svojega življenja prevajanju treh velikih pesnikov iz prve polovice preteklega stoletja. Največ po njegovi zaslugi si takorekoč lastimo dva velika Rusa — Puškina in Lermontova — pa še nemškega pesnika Heineja. Vendar, kakšna razlika je med Lermontovom, ki se nam v svojih pesmih kaže zdaj kot nežna sanjarska duša, zdaj spet kot byronovsko mrki samotar, in med Heinejem, čigar preračunano lahkotni verzi so polni strupene ironije.

Eden največjih nemških pesnikov, po mnenju nekaterih drugi za Goethejem, je bil po rodu Žid — kakor Marx — in kakor utemeljitelj znanstvenega socializma je tudi on preživel drugo polovico življenja v (prostovoljnem) izgnanstvu. Heineju je bilo po lastni izjavi prirojeno trojno gorje: židovstvo, revščina in bolezen. In medtem, ko se je prvega do neke mere znebil s tem, da je prestopil v luteransko vero in ga je revščina spremljala še naprej, pa se je bolezen v zadnjem desetletju življenja stopnjevala v pravo pravcato mučeništvo.

Taka usoda marsikoga stre ali pa vsaj omehča, Heineju pa je le stopnjevala prirojeno upornost in bojevitost. V Parizu se je med drugim seznanil s Karlom Marxom in je postal njegov somišljenik, čeprav sta še v nekaterih rečeh razhajala; Heine se je namreč nekoliko nedosledno bal delavske revolucije, češ da bo uničila kulturno dediščino človeštva. Heinejeva poezija je skoraj vsa angažirana v službi naprednih idej, pri čemer se ne posveča toliko daljnemu cilju — graditvi nove družbe in novega človeka — kolikor rušenju in razkrajanju starega. »Jaz sem meč, jaz sem plamen,« pravi v eni izmed svojih pesmi, ki je, kar je pri njem absolutna izjema, po tonu resna in celo patetična.

Ne eno Heinejevih pesmi pa nosi v sebi očitno ali pa še raje skrito ironično želo, naperjeno proti vsemu tistemu, kar je bilo tedanjemu nemškemu meščanu sveto, na eni strani proti nacionalizmu, na drugi pa spet proti krščanstvu in proti veri nasploh. Vse to kajpak ne more razložiti, v čem je čar Heinejeve poezije, zakaj so nam njegove pesmi, ki skoraj nikoli niso brez epske razsežnosti (kar bi nam moralo biti tuje), kljub svojemu sarkazmu tako simpatične. Tudi dejstvo, da je Heine priznan mojster nemške (pesniške) besede, nam tega ne more pojasniti. Pač pa je tu nekaj drugega. To je Heinejeva »človečnost«. Njegova ranjena, od »usode« prizadeta, zraven pa neuničljiva osebnost je nekaj, kar je lahko razumljivo ljudem vseh časov. To, da se na bedo in trpljenje odzoveš s strupenim posmehom, da se ne pustiš ukrotiti, sicer ni vsakomur simpatično, je pa tak način reagiranja pristno človeški in v vseh časih razumljiv.

Tisto, proti čemur je naperjena njegova satirična ost (hinavščina in svetohlinstvo) tudi ni vezano izključno na Heinejev čas. Ostaja nam še eno vprašanje. Kako to, da nam ti verzi zvenijo v prevodu tako domače in polno, ko vendar vemo, da se poezije takorekoč ne da ustrezno prevajati? Gre v tem primeru za izjemen prevajalski dosežek? Verjetno ni samo to. Že na začetku smo omenili, da se je prevajalec skozi izredno dolgo obdobje posvečal predvsem trem tujim pesnikom. Zakaj prav tem trem? Mogoče je začutil, da so nam v nekem smislu sorodni in jih bo zatorej mogoče »udomačiti«. Heinejevske prvine so takorekoč vgrajene v temelje našega duhovnega sveta, in to predvsem po Cankarjevi zaslugi. Heineja občutimo kot svojega in blizkega, ker poznamo in razumemo Cankarjeve **Dunajske večere,** ker smo se navadili na cankarjansko ironijo in satiro.

NAD 800 ČLANOV KNJIŽNICE A. T. LINHART RADOVLJICA

Pred dobrimi desetimi leti so se vse krajevne ljudske knjižnice v radovljiški občini združile v enotno matično knjižnico A. T. Linhart Radovljica. Že takoj ob združitvi so začeli zbirati posebno knjižno zalogo za potujočo knjižnico, hkrati pa so organizirali osrednjo strokovno službo, navzlic izjemno slabim prostorskim pogojem in pomanjkanju poklicnih kadrov.

Ob velikem prizadevanju vseh knjižničnih delavcev, predvsem honorarnih, se je knjižnična mreža naglo širila, množile so se zaloge in tako je knjiga postopoma postala dostopna vsem občanom tudi v najbolj oddaljenih naseljih. Razen matične knjižnice v Radovljici, je na območju občine danes že 16 krajevnih knjižnic. V večini krajev, predvsem v večjih središčih, so bili v zadnjih štirih letih knjižnični prostori toliko obnovljeni in preurejeni, da že ustrezajo pogojem sodobne knjižnične službe.

Koncem 1974. leta je skupna zaloga matične knjižnice obsegala že 45.443 knjig. Pretežni del je leposlovja in poljudno znanstvene literature, sledi mladinska in otroška literatura ter vojaško poljudno in strokovno gradivo. Samo lani so nabavili 2.711 novih knjig v vrednosti 160.600 dinarjev.

Knjižnična služba omogoča vsem interesentom sposojo knjig, četudi jih morebiti ni na zalogi. Takšne knjige in literaturo nabavijo v drugih knjižnicah v Sloveniji po želji, ker je matična knjižnica vključena v medknjižnično izposojo. To velja predvsem za knjige za študijsko izpopolnjevanje, za strokovne izpite in podobno.

Lani so kljub začetnemu pesimizmu nekaterih knjižničarjev uvedli novo obliko izposojanja — članstvo v knjižnici. Članarina za odrasle bralce znaša v Radovljici, Lescah in na Bledu 30 din, v vseh ostalih knjižnicah pa 20 din. Otroci plačajo v vseh knjižnicah enotno članarino v znesku 5 din na leto. Medtem ko se je lani včlanilo nekaj nad 600, se je letos povečalo število že nad 800 članov.

Člani izposojajo knjige brezplačno, če jih vračajo v predpisanem času — za leposlovne knjige v 14 dneh, za strokovna dela v 30 dneh. Posebej zaračunavajo samo zamudnino.

Ta oblika izposojanja je navrgla ne samo večji dohodek, marveč tudi bistveno povečala interes bralcev. Lani je bilo kar 7.919 knjig več izposojenih kot leto pred uvedbo članarine. Število bralcev se je v tem obdobju povečalo od 1956 na 2547, obiski pa od 27.332 v 1973. na 29.279 v 1974. letu.

JR

Otroški vrtec na Blejski Dobravi ima prostore v tamkajšnji osnovni šoli. VVZ Ivanke Krničar ne razpolaga s sodobno urejenimi prostori, toda z dobro voljo vzgojiteljic uspešno izpolnjujejo naloge s področja varstva in program predšolske vzgoje.

Za potrebe otroškega varstva večkrat zmanjka sredstev. Didaktični vzgojni pripomočki so zaradi pomanjkanja denarja na vrsti med zadnjimi. Prav zato so se vzgojiteljice in otroci odločili, da poprosijo večje delovne kolektive za pomoč. Odbor za delovne in življenjske pogoje v Železarni je ob novoletnih praznikih v ta namen odobril 2.500 dinarjev. Denar so koristno uporabili in nabavili LEGO kocke, za katere je med otroci največ zanimanja in jih tudi koristno uporabljajo. Na sliki so otroci (nekaj otrok zaradi gripe ni bilo v vrtcu), ki se na ta način jeseniškim železarjem zahvaljujejo za lepo novoletno darilo.

DESETI ZIMSKI POHOD NA STOL — ODLIČNO

Na Jesenicah zbrani predstavniki vseh organizatorjev X. spominskega pohoda na Stol, kateremu so poleg predsednika občinskega odbora ZZB NOV Jesenice Franc Konoblja-Slovenka, predsednika skupščine občine Jesenice Slavka Osredkarja in predsednice občinske konference SZDL Mara Taler, prisostvovali še predstavniki planincev, gorske reševalne službe, JLA, pokrovitelja ČP Delo, radia in PZ Slovenije, so jubilejni X. pohod na Stol ocenili kot najuspešnejši.

Deseti zimski pohod je bil v znaku 30- letnice osvoboditve in 70- letnice PD Radovljica izveden v res ugodnem vremenu, kar je vplivalo na tako številno udeležbo, saj je 22. in 23. februarja obiskalo prizorišče boja Cankarjeve čete preko 2500 prebivalcev Slovenije. Poudarek pohodu so s svojo udeležbo dali tudi Marjan Brecelj, Miha Potočnik in Tone Bole.

Letos sta bili podeljeni dve plaketi za desetkratno udeležbo in 65 zlatih in 255 srebrnih spominskih značk. Akcija je letos dobila vseslovenski značaj, ker so bili udeleženci tako iz Novega mesta, Maribora, Krasa, bližnje okolice kot iz mnogih ostalih krajev. Ljudje zaradi dobre organizacije in varnosti pohoda dobivajo vse večje zaupanje in akcija vsako leto pritegne več udeležencev, je poudaril Franc Konobelj.

Jože Makovec je analiziral tehnično delo reševalcev, vodnikov in planincev ter ugotovil, da je bila disciplina pohoda v redu in da kljub številnemu obisku ni bilo nobene nesreče ali težje poškodbe. V pripravah na XI. pohod je predlagal, da bi bilo treba v vseh časopisih še več opozoril glede opremljenosti. Javnost bo treba zadnje dni pred pohodom bolje obveščati o vseh ukrepih in o pogojih pohoda, da se zagotovi popolna varnost. Poudaril je, da so dober delež pri njihovem delu prevzeli tudi naši graničarji in delavci LM. Drugo leto bodo kolone manjše kar bo pripomoglo k večji gibljivosti in varnosti oziroma uravnavanju tempa glede na kondicijo in sestav grupe. To se je pokazalo že letos, ko so se pohoda udeležile grupe enot JLA v polni bojni opremi iz Boh. Bele, Tolmina in Kranja. Celoten pohod ima tako tudi svoj vzgojni obrambni pomen.

Franc Konobelj se je zahvalil pokrovitelju ČP Delo in Ljubljanski banki in dejal, da bo v bodoče treba posvetiti več pozornosti tudi fotodokumentaciji, ker bo s tem v bodočnosti nastala lepa zbirka v muzeju.

Ker akcija s preko 2.500 udeleženci že presega meje amaterstva, bo v bodoče potrebno zadolžiti profesionalne ekipe, tako za propagando in izvedbo, varstvo, oskrbo, saniteto kot vzporedne naloge, seveda v tesnem sodelovanju s sedanjimi organizatorji, da sam pohod ne bi izgubil na pomenu kateremu je namenjen.

Ob koncu sta predsednik občinske skupščine in predsednica občinske konference SZDL izrekla pohvalo organizatorjem z ugotovitvijo, da pohod pridobiva na številu udeležencev in tistih, ki ga spremljajo. Pohod se že lahko po težavnosti, prizadevnosti in masovnosti enači s pohodom ob žici okupirane Ljubljane ali Dražgošami.

Predsednica SZDL je ocenila pohod za pomembno akcijo, katera ima poleg političnega tudi vzgojno obrambni pomen.

L. A.

STALIŠČA IN SKLEPI AKTIVA KOMUNISTOV — DELAVCEV

Na 6. seji aktiva komunistov — neposrednih proizvajalcev radovljiške občine, ki je bila 19. marca, so po temeljiti razpravi o poročilu sekretarja aktiva Jožeta Pavlina, sprejeli vrsto pomembnih stališč in sklepov. Le-te bo dokončno oblikoval sekretariat in jih posredoval vsem osnovnim organizacijam ter občinskemu komiteju ZK.

Aktiv je sicer v celoti podprl dosedanje delo občinske konference in komiteja ZK, vendar je zahteval, da morajo biti v bodoče vsi napori usmerjeni k osnovnim organizacijam ZK zlasti v delovnih kolektivih. Zapisniki, poročila in drugo pismeno gradivo naj ne bi bila glavna oblika povezovanja in obveščanja komunistov s stališči komiteja in konference, pač pa naj člani teh dveh organov z neposrednimi obiski v osnovnih organizacijah na sestankih, predavanjih in seminarjih vzpostavijo trdnejše stike.

Aktiv je bil mnenja, da bi morale osnovne organizacije ZK zaradi kontinuiranega dela ZK sklicevati pogostejše sestanke, najmanj pa enega v dveh mesecih.

Ob 30-letnici osvoboditve je treba pravočasno opraviti vse priprave za slovesen sprejem čimvečjega števila delavcev v ZK. Občinski komite naj v sodelovanju s kulturno skupnostjo pripravi ustrezen kulturni program, na slovesnost pa naj povabi vse člane aktiva komunistov — delavcev in sekretarje vseh osnovnih organizacij.

Vsa pozornost komunistov — delavcev bo usmerjena v uresničevanje stabilizacijskih ukrepov, na zmanjševanje stroškov režije in strokovnih služb. Stabilizacijske programe mora sprejeti in potrditi sleherna delovna skupnost, ne pa ožje skupine. Pri izvajanju tega programa je nujno vključevati dejavnost organov delavske kontrole, ki doslej še niso pokazali vidnejših rezultatov. V ta namen bodo še spomladi organizirani seminarji za usposabljanje članov delavske kontrole.

Komunisti — delavci so z vso odločnostjo opozorili na pomen večje učinkovitosti samoupravnega odločanja in uveljavljanja vloge delegatov. Nobena odločitev se ne more sprejeti brez udeležbe delavcev. Zavzeli so se za večjo odgovornost slehernega delavca člana ZK, ki ne bo samo kritično ocenjeval, marveč deloval ustvarjalno, pomagal v odpravljanju problemov v TOZD in OZD.

Postavljena je zahteva, da se bolj upoštevajo potrebe in interesi baze in v zvezi s tem tudi način dogovarjanja za financiranje KS in SIS. Vse odločitve o višini skupne in splošne porabe morajo izhajati iz vsklajenih dogovorov delavcev v združenem delu na zborih delavcev.

Več poguma je treba pokazati pri vključevanju mladih v družbena dogajanja, zaupati jim je treba nove dolžnosti, jih sprejemati v ZK ter jih postopoma izobraževati.

Glede uvajanja celodnevne šole aktiv meni, da je nujno bolj pospešiti vse priprave, da bi bil ves postopek za prehod na celodnevno šolo opravljen že za prihodnje šolsko leto.

V vseh KS je potrebno čimprej sprejeti statute in nadoknaditi zamudo, ki je nastala zaradi premajhne učinkovitosti in pomoči upravnih služb.

Sprejet je predlog, da se skličejo posveti delavcev komunistov skupaj z vodilnimi strukturami in predstavniki samoupravnih organov po gospodarskih panogah. Podoben posvet naj se skliče tudi s komunisti iz KS, komunalnih podjetij in občinske skupščine zaradi reševanja odprtih vprašanj razvoja in ureditve krajev v okviru KS.

Aktiv je po temeljiti informaciji o razmerah na fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo, odločno podprl ukrepe CK ZKS za trdnejšo marksistično usmeritev te ustanove. Najostreje je obsodil pojave klerikalizma, nacionalizma in šovinizma, ki slabe enotnost delavcev in zastavljeno kadrovsko politiko. Zavzel se je tudi za spodbujanje delavcev k družbeni samozaščiti in varnostni kulturi, ki morata postati sestavni del stremljenj slehernega samoupravljalca. Zato je nujno o tem spregovoriti tudi v delovnih kolektivih in doseči praktično izvajanje.

Vsa stališča in sklepi so bili plod izredno poglobljene in bogate razprave, podkrepljene s številnimi podatki in dokazi iz neposredne prakse v delovnih organizacijah.

JR

KOMUNISTI NA JAVORNIKU O KULTURNI DEJAVNOSTI

Prejšnji torek je bila v delavskem domu na Javorniku razširjena seja sekretariata OO ZKS Javornik — Koroška Bela. Sekretar OO ZKS Lovro Brce je na sejo povabil tudi komuniste, ki delujejo v temeljni kulturni skupnosti in v upravnem odboru javorniške Svobode. Ker bo v bližnji prihodnosti seja CK ZKS na kateri bodo spregovorili o kulturnoprosvetni dejavnosti pri nas, so na omenjeni seji odgovorili na več vprašanj s tega področja.

V živahni razpravi je bilo ugotovljeno, da je bila na Javorniku dolgoletna in bogata kulturna tradicija in da so še pred nekaj leti imeli številne dejavnosti. Pozneje se je na področju kulturnoprosvetne dejavnosti veliko spremenilo, najprej zaradi prostorske utesnjenosti, pozneje pa tudi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Pričakujejo da se bodo z ustanovitvijo temeljne kulturne skupnosti razmere precej izboljšale.

Iz dokaj obširne razprave povzemamo, da so komunisti v preteklih letih večkrat razpravljali o problemih kulturnoprosvetne dejavnosti in kritično ocenili dejavnike, ki negativno vplivajo na zavest, okus in moralo občanov. Dalj časa so se zadržali pri vplivu cerkve, komercialnih programih kinematografskih podjetij in literaturi. Ob ugotavljanju negativnih pojavov so zlasti opozorili na kvarni vpliv šund in druge tovrstne literature. Razprava o problemih kulturnoprosvetne dejavnosti je bila živahna še posebej lani, ko so obravnavali resolucijo sprejeto na kongresu slovenskih komunistov.

Kritično so ocenili tudi sedanje stanje na področju kulture. Trenutno na Javorniku deluje le DPD Svoboda France Mencinger. Ugotovili so da aktivno članstvo ni v porastu. Vzroki za takšno stanje so znani. Primanjkuje finančnih sredstev, problematično je stanje kadrov itd. Komunisti pogrešajo novih oblik kulturnoprosvetne dejavnosti, da bi lahko pomnožili vrste aktivnega članstva v javorniški Svobodi.

Položaj se bo precej izboljšal ko bo začela poslovati knjižnica v novem prostoru v delavskem domu in bodo lahko povečali število rednih bralcev, ki obiskujejo knjižnico.

Zaželjena je tesnejša povezava z družbenopolitičnimi organizacijami

Komunisti nadalje menijo, da bo le ob enotno in skrbno organiziranih akcijah dosežen napredek pri organiziranju obiska kulturnih in drugih prireditev v delavskem domu.

Dogovorjeno je bilo, da bodo organizirali v bližnji prihodnosti razgovor z vsemi komunisti, ki živijo na območju krajevne skupnosti. Komuniste bodo seznanili z ugotovitvivami sekretariata o stanju na področju kulture in jih povabili k sodelovanju, da bi dosegli boljše rezultate tudi na tem področju.

Prejšnji petek, 21. marca, je bila v prostorih Kazine manjša slovesnost. Deset od 18 še živih absolventov predzadnje generacije nekdanje obrtno nadaljevalne šole na Jesenicah, ki jo je organizirala takratna Kranjska industrijska družba, je praznovalo 45-letnico uspešno opravljenih zaključnih izpitov. Še živi obiskovalci te šole so: Ivan Bučar, Avgust Jelen, Franc Klemenc, Mirko Knific, Franc Kreuzer, Rudolf Pančur, Zdravko Ravnik, Bernard Svetlin, Stane Tratnik in Ivan Žen. Vsi so sedaj stari od 62 do 65 let in že upokojeni. Srečanja se je od desetih še živih udeležilo osem absolventov te šole.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, katero sem prejel ob smrti moje žene.

Angel Ozebek z otroci

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

29. marca amer. barvni risani film PINK PANTER — FESTIVAL SMEHA, avtorji: David De Patie, Friz Freleng, ob 15. uri.

29. in 30. marca angl. barvni vojni film POSLEDNJI DNEVI HITLERJA, v režiji Ennio de Concini, v gl. vlogi Alec Guinness, ob 17. in 19. uri.

Film prikazuje konec vojne v Hitlerjevem bunkerju. Vodje nacistične Nemčije, vojni zločinci doživljajo svoje zadnje trenutke. Kritiki smatrajo, da je dosežen poseben uspeh pri izbiri Aleca Guinnessa, ki tolmači vlogo Adolfa Hitlerja, kar ne preseneča, če se spomnimo Guinnessovih vlog v filmih Most na reki Kwai in Dr. Živago.

31. marca in 1. aprila franc. barvni film POLICIJSKO IZSILJEVANJE, v režiji Edvard Molinaro, v gl. vlogi Phillippe Noiret, ob 17. in 19. uri.

2. aprila amer. barvni film FRANCOSKA ZVEZA, v režiji William Friedkin, v gl. vlogi Gene Hackman, ob 17. in 19. uri.

3. aprila nastopajo v kino Radio Dubrovački Trubadurji, s pričetkom ob 17.30.

4. aprila amer. CS barvni film LJUBIMEC VELIKEGA STILA, v režiji Melvin Frank, v gl. vlogi George Segal, ob 17. in 19. uri.

5. in 6. aprila amer. barvni film KARATE JONES, v režiji Robert Clouse, v gl. vlogi Jim Kelly.

Kino PLAVŽ

29. in 30. marca franc. barvni film POLICIJSKO IZSILJEVANJE, ob 18. in 20. uri.

30. marca amer. barvni risani film PINK PANTER — FESTIVAL SMEHA, ob 10. uri.

31. marca in 1. aprila angl. barvni vojni film POSLEDNJI DNEVI HITLERJA, ob 18. in 20. uri.

2. aprila zaprto!

3. aprila dom. barvni film POMLADNI VETER, ob 18. in 20. uri.

4. aprila amer. barvni film FRANCOSKA ZVEZA, ob 18. in 20. uri.

5. in 6. aprila hongkongški CS barvni film MEČ ZLATEGA ZMAJA, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

29. marca franc. barvni film SIN.

30. marca slov. barvni film POMLADNI VETER.

2. aprila franc. barvni film POLICIJSKO IZSILJEVANJE.

5. aprila angl. barvni vojni film POSLEDNJI DNEVI HITLERJA.

Kino DOVJE MOJSTRANA

29. marca italij. barvni film UMOR IZ LJUBEZNI.

30. marca franc. barvni film SIN.

5. aprila franc. barvni film POLICIJSKO IZSILJEVANJE.

Vse ljubitelje zabavne glasbe vabimo, da si ogledajo nastop Dubrovačkih Trubadurjev. Prireditev bo v četrtek, 3. aprila 1975, s pričetkom ob 17.30 v dvorani kino Radia. Vstopnice si lahko nabavite v predprodaji pri blagajni kina.

Vabljeni!

Občani krajevne skupnosti Mojstrana

DPD Svoboda Fr. Prešeren Žirovnica — Breznica vas vabi v nedeljo, dne 30. marca ob 16. uri v kulturni dom na Dovje na veseloigro:

PLESOČI OSLIČEK

od Erika Vosa v režiji Marjana Lokota.

— — —

Krajevna skupnost Podmežakljo obvešča občane na območju krajevne skupnosti Podmežaklja da bo v petek, 28. marca ob 18. uri v prostorih krajevne skupnosti Podmežaklja Mencingerjeva 1

ZBOR OBČANOV

Razpravljali bodo o proračunu občinske skupščine Jesenice za leto 1975 ter o programu komunalnih del.

— — —

Dramski odsek DPD Svoboda Franc Mencinger Javornik — Koroška Bela

uprizori v nedeljo, 30. marca ob 19. uri zvečer veseloigro v štirih dejanjih

ZVEZA ZA VSE ŽIVLJENJE

v režiji Janeza Kejžarja.

Prebivalce Javornika in Koroške Bele vabimo, da se predstave, ki bo v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik udeleže v čim večjem številu.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi drage mamice, žene in sestre

MARIJE RAZINGER

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in znancem, ki ste kakorkoli pomagali v času njene težke, neozdravljive bolezni.

Hvala zdravnikom dr. Sajevcu, dr. Rojčevi in dr. Novakovi ter socialni delavki Kostičevi in socialni službi za vso pomoč.

Vsem, ki ste jo ob tako slabih vremenskih razmerah spremili na njeni zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sočustvovali z nami, prav lepa hvala.

ŽALUJOČI: mož Franc, sinova Franci in Klemen ter bratje in sestre

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega moža, očeta, brata, tasta, svaka in strica

FRANCA NOVAKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom za venec in denarno pomoč, posebno pa družini Dolenc za vso pomoč ob bolezni in smrti. Hvala za poklonjeno cvetje in izrečena sožalja. Iskrena hvala zdravniškemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice za vso skrb in nego v času njegove bolezni. Zahvaljujemo se kolektivu martinarne za venec in govorniku za poslovilne besede. Hvala kolektivu Lekarne, kolektivu elektrodnega obrata in livarne za venec, cvetje in denarno pomoč ter pevcem za žalostinke.

Hvala prav vsem, ki ste ga spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČI: žena, otroci z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sodelavcem iz obrata Javonik I se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela ob smrti mojega moža.

Angela Macorig

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega nadvse skrbnega, dragega moža, atka, tasta, strica in svaka

RUDIJA PRISTOVA
strojevodje DŽ v pokoju

se iz srca zahvaljujemo vsem za izkazano sočustvovanje. Prav posebna zahvala vsem spoštovanim zdravnikom in sestram internega in kirurškega oddelka bolnice Jesenice, ki so se zelo trudili, da bi našemu atku podaljšali življenje. Srčna hvala našemu dragemu hišnemu zdravniku za veliko pomoč. Toplo zahvalo tudi ljubemu prijatelju govorniku za tako lepe besede v slovo.

Iskrena hvala vsem stanovskim tovarišem železničarjem, ki ste prišli od blizu in daleč, da se poslovite od pokojnika. Hvala tudi vsem sodelavcem otroškega oddelka bolnice Jesenice, prosvetnim delavcem in vsem, ki ste ga obsuli s cvetjem in venci.

Najlepša hvala vsem dragim sosedom, ki ste nam nesebično pomagali v najtežjih urah, naši zvesti Tončki, vsem prijateljem iz Murove in Planine pod Golico in vsem, ki ste nam pismeno ali ustmeno izrekli sožalje.

ŽALUJOČE DRUŽINE PRISTOV — KORENC in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V spomin mojemu dragemu sinu **ANDREJU NOČU** in njegovim prijateljem **ALOJZU GAJŠKU, JANEZU ROBIČU** in **RAFAELU ZUPANU.**

24. marca je minilo sedem let, odkar je snežni plaz pod Mojstrovko uničil štiri mlada življenja.

Ob tej priliki se zahvaljujem vsem njihovim prijateljem in vam zvesti planinci, ki jih ohranjate v spominu in na obletnico tragičnega dogodka še vedno obnavljate pohod z Vršiča prek Slemena v Tamar, ki so jo imeli v načrtu ponesrečeni, a jim žal ni bilo dano, da bi srečno prispeli na svoj cilj.

Še enkrat: Iskrena vam hvala.

Žalujoča mama Štefka in sestra Helena

Smučanje

ČLANI SD JESENICE OSVOJILI ŠEST KOLAJN NA PRVENSTVU SRS V SLALOMU IN VELESLALOMU

Letošnja zima smučarjem ni bila naklonjena, saj so bili razen reprezentantov, ki so v glavnem trenirali in tekmovali samo v inozemstvu, vsi ostali zelo prikrajšani pri treningih in tekmah. V vsej sezoni so tekmovali na eni kategorizacijski tekmi in državnem prvenstvu.

Končno, ko smo nad zimo že obupali, nas je šele pomlad obdarila s snegom tudi na Gorenjskem. Kranjski Triglav se je takoj odločil, da svojo obvezo do smučarske zveze Slovenije izpolni in je razpisal tekme za slovensko prvenstvo v veleslalomu in slalomu ter veleslalomu za Ručigajev memorial. V soboto in nedeljo, 22. in 23. marca, je bilo tekmovanje na odlično pripravljenih progah Krvavca.

Slalom je bil v idealnih pogojih. Sodniškemu zboru se je poznalo, da letos še ni v »formi« tako, da so ravno dvema članoma SD Jesenice pozabili izmeriti čas. V prvem teku se je moral Cena Štravs ponovno vrniti na progo, dočim je Gregor Sodja, ki je v prvem teku zasedel deseto mesto, moral drugi tek ponavljati, toda ni uspel prikrmariti do cilja, kot v prejšnji vožnji.

Čeprav smučarji SD Jesenice niso osvojili nobene žlate kolajne, pa so se po številu osvojenih kolajn vpisali kot najuspešnejši klub:

SD Jesenice 6 kolajn,

SD Olimpija in Branik po 2 kolajni,

SD Radovljica in Novinar po 2 kolajni.

V slalomu je imel Gašperšič v prvem teku najboljši čas, toda s premalo napadalno vožnjo v drugem teku ni uspel, ker ga je z odlično vožnjo v drugem teku prehitel Magušar.

V veleslalomu pa je samo nekaj tekmovalcev imelo dobre pogoje, dočim so vsi ostali vozili v gosti megli. Najidealnejše je imel ravno zmagovalec Rant in je to tudi izkoristil. Prve številke oziroma tekmovalci, med njimi tudi naš Gašperšič, pa so imeli najbolj gosto meglo. Kljub temu pa je Gašperšič s tvegano vožnjo dosegel v takih pogojih drugo mesto.

Veleslalom je štel tudi za Ručigajev memorial in jeseniška ekipa: Gašperšič, Šobrl in Sonja Gazvoda je osvojila prehodni pokal in prejela kolajne.

Uspešen nastop jeseniških smučarjev pa kažejo tudi rezultati, saj so člani v slalomu zasedli štiri mesta med prvimi desetimi, v veleslalomu pa jih je bilo celo šest med prvimi desetimi.

REZULTATI:

Slalom – članice: 1. Pikon, Radovljica – 118,13, 2. Črešnar, Branik – 119,20, 3. Gazvoda, Jesenice – 123,58.

Slalom – člani: 1. Magušar, Olimpija – 104,60, 2. Gašperšič, Jesenice – 105,29, 3. Šobrl, Jesenice – 106,18, 6. Štravs, 8. Pesjak (oba Jesenice).

Veleslalom – članice: 1. Žuraj, Branik – 1,11,31, 2. Podgoršek, Olimpija, 1,14,78, 3. Gazvoda, Jesenice – 1,14,79.

Veleslalom – člani: 1. Rant, Novinar – 1,03,97, 2. Gašperšič, Jesenice – 1,04,94, 3. Šobrl, Jesenice – 1,06,70, 4. Bernik, 7. Ogrin, 8. Štravs, 10. Pesjak – vsi Jesenice.

Odbojka

DVE TEŽKI ZMAGI JESENIC

GABERJE : JESENICE 2:3

Preteklo soboto, 15. marca, so Jeseničani gostovali v Celju. Proti ekipi Gaberja so nastopili naslednji igralci: Kavčič, Divjak, Kovač, Bergel, Bogataj, Rajgel, Končnik, Mežek in Pristov.

Ekipa Gaberja je bila po tradiciji neugodni nasprotnik, čeprav po lestvici ne bi sodili tako. Tudi tokrat je bila borba izenačena. Povedli so Jeseničani z 2:1, nakar so domačini izenačili. V petem setu so Jeseničani zavodili s 14:7, vendar so nadaljevali z nervozno igro tako, da so jih domači igralci ujeli pri rezultatu 14:14 in le z večjo rutino so Jeseničani odločili set v svojo korist. Tako so osvojili nadaljni dve dragoceni točki. Ker je ekipa Save v tem kolu izgubila z Bovcem 3:1, so se Jeseničani izenačili po točkah z vodečo Savo, le da imajo Jeseničani slabši količnik.

JESENICE : BOVEC 3:2

Preteklo soboto so Jeseničani gostili izredno dobro ekipo Bovca. Za Jesenice so nastopili: Kavčič, Bergel, Divjak, Rajgel, Erjavec, Bogataj, Rössler, Mežek, Končnik in Demšar.

Igralci Bovca so presenetili v preteklem kolu Savo, zato so Jeseničani vedeli, da so gostje v formi in da bo tekma naporna. Predvidevanja so se uresničila. Gostje so osvojili prvi set, naslednja dva pa domačini, četrtega pa po hudem boju spet gostje. V petem setu so gostje povedli že s 6:2, vendar so jih domačini po lepem boju ujeli pri rezultatu 7:7. Nato so spet povedli gosti. Pri rezultatu 9:9, so se domačini odlepili in na koncu po ogorčenem boju zmagali s 15:12.

Tekma je bila borbena, prava prvenstvena. Delno je igralce motil negotov sodnik Berdon iz Kanala, vendar njegove odločitve niso vplivale na končni rezultat.

Pri gostih sta se odlikovala Gašperšič in Zorč, pri domačinih pa je pohvaliti celotno moštvo, posebno pa se je izkazal s premišljeno igro Bergel.

S to zmago se Jeseničani skupaj s Savo Kranj, ki imata enako število točk, potegujejo za vrh lestvice. Na tretjem mestu je trenutno ekipa Bleda, ki igra spomladi v izvrstni formi in je dobila vse tekme gladko s 3:0. Naslednjo tekmo igra jeseniško moštvo v Kopru.

P.

Rokomet

V SOBOTO ZAČETEK V LCRL

Jeseniški rokometaši bodo v soboto, 29. marca ob 16. uri igrali prvo tekmo v spomladanskem delu prvenstva v ljubljanski conski rokometni ligi (LCRL), na igrišču za osnovno šolo. Pomerili se bodo z ekipo Olimpije iz Ljubljane, s katero so v jesenskem kolu izgubili z 28:18.

Po jesenskem delu so Jeseničani na zadnjem dvanajstem mestu z eno samo točko. Prav to je igralce tudi vodilo v pripravljalnem obdobju k resnejšim in zavzetejšim treningom, katerih pa se vsi igralci niso mogli redno udeleževati zaradi službenih ali šolskih obveznosti. V tem tednu bodo igralci še trenirali na igrišču za osnovno šolo (prej so trenirali v telovadnici osnovne šole v Kranjski gori).

Ekipo bo v spomladanskem delu prvenstva vodil Janez Mlakar, ki je Jeseničane pripravljal skozi vso zimsko sezono in jih že vodil na pravkar minulem zimskem prvenstvu v Ljubljani.

Vsi igralci se zavedajo, da bo boj za točke, za vse ekipe zelo ogorčen (težak) in predvsem za Jeseničane, ki imajo za enajsto (predzadnje) uvrščeno ekipo, štiri točke zaostanka, za deseto in deveto uvrščeno ekipo, med njima tudi sobotnim nasprotnikom Olimpijo, pa sedem točk zaostanka.

Igralci in trener so optimistično razpoloženi in upajo na najboljše. Kaj jim bo uspelo storiti, bomo kmalu videli, seveda pa bi rokometaši zaigrali z veliko več elana, če bi ekipo prihajalo bodrit večje število gledalcev, kot jih je v preteklosti zahajalo na igrišče za osnovno šolo.

Za RK Jesenice bodo v spomladanskem prvenstvu nastopili: Šporar B., Boldižar, Rebolj, Peternelj, Šporar J. Geršak, Pogačnik, Pavlič, Prešeren, Šubic, Radinovič in povratnik iz JLA Brejc. -tok

GORENJSKA ZIMSKA LIGA OSNOVNIH ŠOL IN ŠOLSKIH ŠPORTNIH DRUŠTEV

Sredi februarja, 15. februarja – se je pričelo tekmovanje v zimski rokometni ligi gorenjskih šol in šolskih športnih društev. Letos se je tako v moški kot v ženski konkurenci prijavilo za udeležbo doslej rekordno število vrst in so jih organizatorji morali razdeliti v dve skupini. V A skupini pionirjev je sedem ekip v B skupini šest, pri pionirkah pa sta dve skupini po sedem ekip ŠSD. Največ zastopnikov, tako pri pionirjih kot pri pionirkah je s področja kranjske občine, najmanj pa iz radovljiške, odkoder nastopa samo ŠSD Stane Žagar iz Lipnice.

Izidi prvega kola v večini skupin še niso bili taki, da bi se po njih dalo sklepati, katere ekipe bodo posegale v finalnih srečanjih, po najvišjih naslovih. Drugo kolo, ki se je zavrtelo prvega marca za pionirje in 7.–8. marca za pionirke pa je že verjetno dokončno izločilo prva dva v vsaki skupini, v ozadju pa so možne še mnoge spremembe doslej bolje uvrščenih na slabša mesta, in seveda tudi napredovanje s konca lestvice v sredino.

Skupina A pri pionirjih in obe skupini pionirk bodo odigrali še tretje kolo, nato pa še finalna srečanja enako uvrščenih parov v moški in ženski konkurenci, ki bodo po načrtu 29. marca v telovadnicah: S. Jenka in F. Prešerna v Kranju.

S področja jeseniške občine sodelujejo v gorenjski zimski rokometni ligi ŠSD samo dve moški in dve ženski vrsti. Najuspešnejši so fantje ŠSD Kranjska gora, ki po dveh kolih v A skupini vodijo z osmimi točkami, vrstniki iz ŠSD Žirovnica pa so si doslej priborili v štirih srečanjih samo dve točki in peto mesto na lestvici, vendar velja omeniti, da so odigrali doslej že vse tekme z najmočnejšimi nasprotniki v tej skupini in si bodo točke priborili v tretjem kolu v zadnjih srečanjih.

Pri dekletih sta vrsti ŠSD Koroške Bele in ŠSD Žirovnice vsaka v svoji skupini na istih mestih v drugi polovici lestvice, čeprav ima Koroška Bela štiri, Žirovnica pa le dve točki. Obe vrsti imata v zadnjem kolu slabše nasprotnike in ob dobri igri možnosti, da popravita s pridobitvijo novih točk sedanjo bolj skromno uvrstitev.

Kranjskogorci imajo v zadnjem kolu najtežja nasprotnika, ki jim bo skoro nemogoče odvzeti točko, to sta ekipa Preddvora in Kokrškega odreda iz Križ, ki se bosta prav tako pomerila šele v zadnjem kolu in odločila prvega finalista med seboj.

M

Nogomet

PRED PRIČETKOM PRVENSTVA V GNL

V soboto, 29. marca se bo pričel spomladanski del prvenstva v Gorenjski nogometni ligi za člane, v kateri nastopajo tudi nogometaši NK Jesenic. V prvem kolu gostujejo v Lescah, kjer se bodo srečali z istoimenskim moštvom. Za jeseniške nogometaše so Leščani še predvsem, ker igrajo na domačem igrišču zelo neugoden nasprotnik. Toda sodeč po pripravah na spomladanski del prvenstva in po rezultatih, ki so jih dosegli jeseniški nogometaši v prijateljskih tekmah z dokaj renomiranimi nasprotniki in to vse v gosteh, lahko računamo na uspeh. Naše igrišče namreč ni sposobno za igranje tekem že od turnirja treh meja t.j. od oktobra meseca lanskega leta, ko je bilo zaradi izredno slabih vremenskih razmer dobesedno uničeno.

Trenerja Freliha tarejo skrbi kako sestaviti najboljše moštvo, saj je dobilo nekaj ključnih igralcev, ki so v pripravah največ pokazali, pozive za odsluženje vojaškega roka. Zanje nima enakovredne zamenjave med rezervnimi igralci, mladinci so pa še premladi za nastopanje v članski konkurenci.

Prvenstvo Gorenjske za mladince se bo pričelo v soboto, 5. aprila. Naše pomlajeno mladinsko moštvo se je na prvenstvo skrbno pripravljalo pod strokovnim vodstvom mladega trenerja Marjana Žurmana. Čaka jih namreč težka naloga, obdržati naslov prvakov Gorenjske tudi ob koncu prvenstva in se uvrstiti, kot že nekaj let nazaj, na slovensko prvenstvo.

Tudi, če bo ta naloga za naše mladince pretežka, ne bomo preveč razočarani, saj so še v pravem pomenu besede mladi (poprečna starost igralcev je 16 let). Od njih v sedanjem obdobju pričakujemo predvsem dobro igro in borbenost. To pa sta pogoja za kasnejše uspehe. Čez leto ali dve, ko bodo združili mladost z izkušenostjo, takrat uspehi ne bodo izostali tudi v republiškem merilu, kar smo do sedaj pogrešali.

HOKEJSKI TROBOJ MED MLADIMI Z VERIGE, ELANA IN ŽELEZARNE

Že pred štirinajstimi dnevi smo napovedali zanimivo hokejsko tekmo med mladimi iz Železarne in mladimi iz Verige. Za 16. 3. predvidena tekma je žal morala odpasti, ker je bila zasedena ledena ploskev. Organizator je določil nov datum in sicer bo to soboto, 29. marca. Hokejsko srečanje mladih delavcev bo takrat še bolj razburljivo in zanimivo, kajti to bo kar troboj in sicer bodo poleg hokejistov iz naše Železarne in Verige, nastopili tudi hokejisti iz Elana Begunje. Mlade železarje (takrat zares) vabimo, da si v soboto pridejo ogledat v Podmežakljo to hokejsko srečanje. Začetek bo ob 8.30.

JR

V SOBOTO PRVENSTVO ŽELEZARNE V VELESLALOMU IN SANKANJU ZA LETO 1975

Zima je pretekli teden, čeprav na pragu pomladi, le natresla nekaj snega in se tako vsaj malo oddolžila »suhi« smučarski sezoni. Snega so se razveselili tudi člani komisije za rekreacijo pri tovarniški konferenci OO sindikata, saj ga je zapadlo toliko, da bodo lahko organizirali zimska prvenstva Železarne v sankanju in v veleslalomu.

Odločili so se, da bodo oba prvenstva organizirali v soboto, 29. marca na novem smučišču v Podmežaklji oziroma na sankaški progi za streliščem. Izvajalec prvenstva v veleslalomu bo smučarsko društvo Jesenice (vodja tekmovanja Slavan Berlisk), v sankanju pa sankaški klub Jesenice (vodja tekmovanja Jože Jelovčan).

Poglejmo si propozicije za oba prvenstva. V veleslalomu bo tekmovanje potekalo ekipno in posamezno in sicer v moški in ženski konkurenci. Tekmovalci bodo razdeljeni v starostne kategorije in sicer: 1. ženske brez omejitev (krajša proga), 2. moški do 30 let (daljša proga), 3. moški od 30 – 40 let (daljša proga) 4. moški od 40 – 50 let (krajša proga) 5. moški nad 50 let (krajša proga).

Tudi pri sankanju bo tekmovanje potekalo v moški in ženski konkurenci in prav tako ekipno in posamezno. Moški tekmovalci bodo razdeljeni v dve kategoriji in sicer do 40 let in nad 40 let starosti.

Začetek obeh prvenstev bo v soboto ob 9. uri zjutraj. Prijave se sprejemajo na sindikatu Železarne (tel. št. 216) in sicer najkasneje do jutri, 28. marca. JR

Namizni tenis

TESNA, TODA ZASLUŽENA ZMAGA

V enajstem kolu gorenjske namiznoteniške lige, je bil sigurno najbolj zanimiv dvoboj med vodilno ekipo Murove z Jesenic in domačo ekipo Trboj v Trbojah.

Dvoboj sam ni bil posebno kvaliteten, saj so igralci z Murove svoje nasprotnike podcenjevali, kar bi se jim na koncu kmalu maščevalo. Čeprav so ves dvoboj vodili so se morali igralci Murove zelo potruditi, da so dvoboj rešili v svojo korist z najtesnejšim rezultatom 5:4. Tokrat je zelo slabo in neodgovorno zaigral Šranc, ki v zadnjem času igra precej pod svojimi zmožnostmi, na srečo sta bolj solidno igro prikazala Ravnikar in Filipovič, ki sta dosegla po dve zmagi, eno pa je prispeval Šranc. Ta igralec bo moral v prihodnje precej bolj resno vzeti samo tekmovanje, saj bi bilo res škoda, da bi proti koncu tekmovanja dovolili, da bi jih ena izmed ekip prehitela.

Ta četrtek gostuje ekipa Murove v Kranju proti ekipi Save, ki v drugem delu tekmovanja še ni doživela poraza.

REZULTATI: Šranc : Rozman 2:0, Brenk : Filipovič 2:0, Ravnikar : Rozman 2:1, Ravnikar – Brenk 1:2, Filipovič : Rozman 2:0, Ravnikar – Šimnovec 2:0, Šranc : Brenk 0:2, Filipovič : Šimnovec 2:0, Šranc : Šimnovec 1:2. R.

PRVENSTVO ŽELEZARNE

V sredo, 19. marca se je začelo letošnje prvenstvo Železarne v namiznem tenisu. V prvi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: OTK strojne delavnice 5:0, valjarna žice : strojne delavnice 1:5, profilarna : strojne delavnice 3:5, profilarna : valjarna žice 1:5, OTK : profilarna 5:0, valjarna žice : OTK 1:5.

Kot je razvidno iz rezultatov je bila v prvi skupini najboljša ekipa OTK, ki je brez večjih težav odpravila vse nasprotnike. Zbrala je skupaj 6 točk pred ekipo strojnih delavnic, ki je osvojila 4 točke.

V sredo, 2. aprila so se v okviru tretje skupine pomerile med seboj naslednje ekipe: strojno vzdrževanje: družbena prehrana, družbena prehrana : valjarna bluming štekel, elektrodni obrat : družbena prehrana, elektrodni obrat : valjarna bluming štekel, strojno vzdrževanje: elektrodni obrat, valjarna bluming štekel : strojno vzdrževanje.

Tekmovanje se bo začelo ob 16. uri v prostorih TVD Partizan na Jesenicah. JR

Šah

SOLIDNI V VELENJU

V nedeljo, 23. marca je bilo v Velenju hitropotezno prvenstvo reprezentanc slovenskih mest za člane in mladince. Prvenstva sta se udeležili tudi obe najboljši ekipi z Jesenic. Šestčlansko prvo ekipo so sestavljali najboljši hitropotezni igralci Jesenic prejšnjega leta: Branko Zorko, Lado Krajnik, Ivan Pavlin, Tone Krničar, Franci Ravnik in Boris Tramte. Med 51 ekipami iz vse Slovenije, je ekipa zasedla 16. mesto.

Mladinci pa so s štiričlansko ekipo (Alojz Železnik, Silvo Simončič, Franci Rodman, Hadžić in Danilo Svrzikapa) zasedli med 24 ekipami 11. mesto.

ZMAGA ŽELEZNIKA

V petek, 21. marca pa je bil v šahovski dvorani na Jesenicah redni mesečni hitropotezni turnir za mladince. Nastopilo je kar 14 mladincev. Premočno je prvo mesto osvojil drugokategornik in trenutno najboljši jeseniški mladinec Alojz Železnik, ki je osvojil vse točke.

Vrstni red: 1. Železnik 13 točk, Dolob 10,5 točk, 3.–4. Hadžič in Despot 10 točk, 5 Svetlin 9,5 točk itd. KT

Košarka

V četrtek, 13. marca, je bila odigrana le ena tekma košarkarske lige na gimnaziji. Srečali sta se ekipi tretjih letnikov in sicer 3. a in 3. c. Precej boljši so bili tretji a, saj so že v prvem polčasu vodili s 13 koši razlike, končni rezultat pa je bil 71:51.

Za 3. c sta največ košev dosegla Daskobler (22) in Valentinčič (18), za 3. a pa sta bila najuspešnejša Kovač (44) in Menciger (14). Darko Kovač je bil tudi najboljši igralec na tej tekmi. mic

KEGLJANJE NA ASFALTU

DVOBOJ EKIP VATROSTALNE IN TEHNIČNEGA INŠPEKTORATA

V sredo, 19. marca, sta se v dvoboju v kegljanju na asfaltu za prehodni pokal tehničnega inšpektorata, na kegljišču v Podmežaklji srečali ekipi Vatrostalne (vodstva) in tehničnega inšpektorata TOZD VET Železarne.

Šestčlanski ekipi sta se pomerili v naslednjih postavah:

Vatrostalna: Cenček (jun), Djudjič, Žitnik, Zalokar, Jelen in Kordež ter Perič;

Tehnični inšpektorat: Rotar, Cund, Černe, Pazlar in Korbar ter Reškovac.

Po dvokrožnem tekmovanju je ekipa tehničnega inšpektorata s skupno 443 porušenimi keglji prejela prehodni pokal. Ekipi Vatrostalne je uspelo skupno porušiti le 407 kegljev.

Ob zaključku tekmovanja in predaji pokala zmagovalni ekipi so se dogovorili, da se bo to tekmovanje obnavljalo četrtletno. CE

DOPISUJTE V ŽELEZARJA